

Memòria 2018

Observatori del Paisatge

01 INTRODUCCIÓ	3
02 ORGANIGRAMA	5
03 POLÍTIQUES TERRITORIALS	7
04 POLÍTIQUES SECTORIALS	13
05 PAISATGE I MÓN LOCAL	15
06 FORMACIÓ I EDUCACIÓ	23
07 SENSIBILITZACIÓ I COMUNICACIÓ	27
08 DOCUMENTACIÓ	35
09 PUBLICACIONS	39
10 RECERCA	47
11 COL·LABORACIÓ EN ALTRES INICIATIVES I PROJECTES	49
12 ANNEX 1: INDICADORS	53
13 ANNEX 2: RECULL DE PREMSA	55

Juny 2019

Adscrit a:

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori
i Sostenibilitat

Des de 2005, l'Observatori del Paisatge ha centrat la seva tasca a identificar i caracteritzar els paisatges de Catalunya, desplegar els instruments previstos en la Llei del paisatge, així com contribuir a situar el país com un dels referents europeus en les polítiques relacionades amb aquesta matèria. Un cop consolidades aquestes línies, l'Observatori inicia un full de ruta amb el nom de CATPAISATGE 2020.

L'estratègia, que té com a lema "País, Paisatge, Futur", emfatitza elements com la internacionalització, el desenvolupament local i l'emprenedoria, la posada en valor de nous paisatges, així com la importància dels valors, la recerca i la comunicació.

CATPAISATGE 2020 s'estructura en deu línies de treball, que són presents en cadascuna de les activitats realitzades durant l'any 2018. Els deu àmbits són:

1. Internacionalització des de la singularització

L'Observatori del Paisatge sempre ha tingut la internacionalització com un dels pilars de la seva tasca. Ara, es pretén aprofundir en aquesta línia com a via per a projectar Catalunya al món, tenint en compte que només reeixirà si s'emfatitza la singularització d'un país que, al seu torn, és un dels més diversos d'Europa pel que fa al paisatge. No es pot oblidar que, a la llarga, els paisatges que mantinguin, reforcin i desenvolupin la seva identitat i personalitat tenen més possibilitats de prosperar que els que les hagin perdudes, ja siguin urbans o rurals.

2. Viure i produir en un entorn de qualitat

La qualitat del paisatge és un símbol de la maduresa i del nivell cultural d'un país. En aquest sentit, els paisatges de qualitat contribueixen a la projecció del país al món i faciliten la competitivitat dels seus territoris, per exemple a l'hora d'atraure empreses innovadores i mà d'obra qualificada. D'altra banda, la producció local de qualitat està lligada a paisatges de qualitat.

3. Paisatge, creativitat i sectors estratègics

La qualitat i la singularització del paisatge tenen un impacte positiu en sectors com el cinema, la publicitat, la moda, la gastronomia, el disseny... però al mateix temps formen part de les estratègies de desenvolupament turístic i agrícola més reeixides. El turisme de qualitat fuig dels paisatges mediocres i malmesos.

4. Paisatge i món local

Hi ha un consens cada vegada més creixent que els paisatges —especialment aquells que tenen més personalitat— contribueixen al desenvolupament local no només des d'un punt de vista econòmic sinó també pel que fa a l'autoestima, la identitat i la qualitat de vida.

5. La creació de nous paisatges referencials

Catalunya és plena de paisatges de referència, de paisatges imbuïts d'una potent càrrega simbòlica. Molts d'ells, però, varen esdevenir paisatges icònics ja fa dècades, fins i tot segles. Ens han arribat fins avui en més o menys bon estat i convé que en tinguem cura pel seu valor cultural i identitari. Ara bé, en un context de banalització creixent de molts paisatges quotidians, convé esforçar-se a crear nous paisatges de referència, sense oblidar els tradicionals. Amb l'ajut del disseny i del projecte, hem de ser capaços de convertir paisatges anodins —però quotidians— en paisatges de referència amb els quals la població circumdant se senti identificada i amb els quals pugui dialogar.

6. Paisatge, ciutadania i valors

El coneixement de la diversitat de paisatges, el respecte i la sensibilitat cap a les seves dimensions naturals i patrimonials o el gaudi en la contemplació són valors que enforteixen el cos social i dignifiquen la ciutadania.

7. Paisatge, ocupació i empenedoria

El paisatge genera oportunitats econòmiques i esdevé un agent de creació d'ocupació en sectors vinculats al territori, l'agricultura, el medi ambient i l'educació, però també en els àmbits creatius emergents en la seva relació amb el paisatge com el cinema, la publicitat, la moda i la gastronomia, entre d'altres.

8. Canvi climàtic, energia i paisatge

El paisatge esdevé un indicador de primer ordre per captar l'efecte del canvi climàtic, imaginar escenaris de futur i dissenyar estratègies d'adaptabilitat i, alhora, de lluita contra aquest canvi, molt especialment mitjançant l'ús generalitzat d'energies renovables.

9. La recerca com a valor a l'alça

La recerca en paisatge és un valor a l'alça que atén de manera conjunta alguns dels nous reptes globals. A més, reforça el potencial per a l'empenedoria i la creació d'ocupació en diversos sectors.

10. Paisatge, educació i comunicació

No n'hi ha prou amb educar en el paisatge: cal també saber comunicar el valor de l'educació en el paisatge. La comunicació és una peça clau de les societats contemporànies i, en aquest sentit, cal aprofitar l'enorme valor comunicatiu del paisatge, autèntic portador de missatges fàcilment desxifrables pel conjunt de la ciutadania.

L'organigrama de treball l'Observatori del Paisatge a finals de 2018 és el següent:

Director

Pere Sala i Martí

Àrea tècnica

Gemma Bretcha Plana
Jordi Grau Oliveras
Anna Jiménez Pinatella
Laura Puigbert Manel·la

Àrea administrativa

Anna Montero Teixidor
Montse Vila Vilanova

3.1. Elaboració del Catàleg de paisatge del Penedès

L'Observatori coordina l'elaboració del Catàleg de paisatge del Penedès, amb l'objectiu de lliurar-lo al Departament de Territori i Sostenibilitat durant el 2019.

Els catàlegs de paisatge es conceben normativament com a unes eines útils per a l'ordenació i la gestió del paisatge des de la perspectiva del planejament territorial. És per aquest motiu que el seu abast territorial es correspon amb el de cadascun dels àmbits d'aplicació dels plans territorials parcials.

En paral·lel amb la tasca de la Secretaria d'Hàbitat Urbà i Territori del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya de redactar un nou pla territorial parcial, el del Penedès, l'Observatori va començar a elaborar el Catàleg de paisatge del Penedès a finals de l'any 2017.

L'Observatori del Paisatge és el coordinador del Catàleg i ha format un equip interdisciplinari per a l'elaboració del Catàleg, conformat pels tècnics del mateix Observatori i professionals externs per a aquelles qüestions que ho precisin.

L'elaboració del Catàleg de paisatge del Penedès, segueix la metodologia i els continguts, i té la mateixa estructura que els set catàlegs anteriors, però és alhora una magnífica oportunitat per fer un pas més i pensar en un catàleg de nova generació. Es té alhora molt present que aquest Catàleg engloba part de tres catàlegs ja elaborats i aprovats (Camp de Tarragona, Comarques Centrals i Regió Metropolitana de Barcelona).

Un objectiu cabdal és que l'elaboració del Catàleg de paisatge del Penedès i del Pla territorial parcial del Penedès s'elaborin en paral·lel i amb permanent retroalimentació. És per aquest motiu que s'han organitzat reunions tècniques periòdiques entre l'Observatori i els tècnics responsables de la redacció del Pla territorial parcial del Penedès.

Durant el 2018 l'elaboració del Catàleg s'ha centrat en la fase de diagnosi, basada en la revisió del contingut ja existent dels catàlegs anteriors, la identificació de nous valors i dinàmiques i la redacció de la memòria general.

Els treballs tècnics de redacció del catàleg de paisatge han anat en consonància amb els diversos instruments d'informació i de participació ciutadana. Durant el 2018 s'han realitzat:

- Quatre sessions informatives: Durant el mes de juny de 2018, a Capellades, Sant Salvador (El Vendrell), Sant Sadurní d'Anoia i Vilanova i la Geltrú, es van celebrar les sessions informatives que van representar un punt de trobada entre representants d'entitats, professionals, alcaldes, regidors, tècnics municipals, la ciutadania i l'equip d'elaboració del Catàleg de paisatge.
- Vídeo promocional: s'ha creat un vídeo per incentivar la participació de la ciutadania i per posar en valor el paisatge del Penedès: <https://vimeo.com/272531024>

- Pàgina web del Catàleg: s'ha creat el lloc web paisatgepenedes.cat on es poden trobar totes les novetats del catàleg que s'està elaborant i informació sobre el procés de participació.
- Enquesta web: s'ha preparat un formulari en línia obert a tothom on els participants van donar a conèixer la seva percepció del paisatge del Penedès. Va estar obert de l'1 de juny al 15 d'octubre de 2018 i es van rebre més de 170 aportacions.
- Tallers de diagnosi: Durant l'última setmana de setembre i la primera d'octubre del 2018 es van dur a terme els tallers de diagnosi dirigits a representants de l'administració local, tècnics municipals, representants d'entitats i experts. L'objectiu d'aquests tallers, que es van celebrar al castell de Subirats, al castell de Claramunt, a Santa Oliva i al castell de Castellet, va ser aprofundir en els valors i el caràcter del paisatge a nivell d'àmbit del Penedès i d'unitat de paisatge, i contribuir a la proposta tècnica de caracterització dels paisatges del Penedès a partir de la documentació en procés d'elaboració.

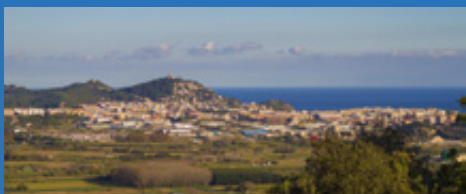
Els diversos instruments de participació són molt útils per a l'equip de treball del Catàleg, ja que permeten identificar nous elements que tenen valor, espais que cal millorar i, en definitiva, plantejar objectius i propostes que s'ajustin millor a la singularitat de cada paisatge.

Paral·lelament amb els diversos instruments de difusió i participació, també s'han realitzat diverses trobades amb els principals agents del territori, com per exemple l'Institut d'Estudis Penedesencs, xerrades a centres cívics i a seus d'entitats com la Lira Vendrellenca, i també s'ha explicat el procés d'elaboració del Catàleg de paisatge al Consell d'Alcaldes del Consell Comarcal de l'Alt Penedès i a diverses reunions del grup de treball del Pla territorial Parcial del Penedès que el Departament de Territori i Sostenibilitat organitza periòdicament.

The screenshot shows the website interface for the 'Catàleg de paisatge del Penedès'. The main header features a landscape image with a stone wall and trees, overlaid with the text 'Catàleg de paisatge del Penedès' and navigation links: 'Accés', 'El catàleg', 'El procés', 'La participació', 'Documentació', and 'Contacte'. The central focus is a section titled 'La participació' with the question 'Com creus que hauria de ser el paisatge?' and a 'Dona la teva opinió' button. Below this is a video player with a play button. To the right, a section titled 'Els tallers participatius ja tenen data' lists four dates: 'Divendres 7 de juny de 2019: El Vendrell', 'Dissabte 8 de juny de 2019: Igualada', 'Divendres 14 de juny de 2019: Vilafranca del Penedès', and 'Divendres 28 de juny de 2019: Vilanova i la Geltrú'. A note below the list states: 'Per tal de preparar millor cada un dels tallers, us agraïm que us inscriviu a través del següent formulari: www.btl.tj/tallerspaisatge abans del divendres 31 de maig a les 15h.' and a 'Més informació' button.

3.2. Assessorament a plans directors

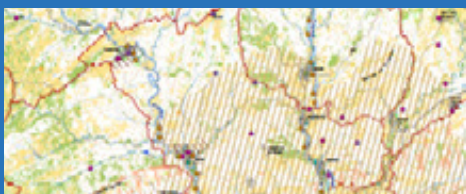
Participació en el procés de redacció del Pla d'Ordenació del Litoral.

La Secretaria d'Hàbitat Urbà i Territori ha demanat la implicació de l'Observatori del Paisatge en els diversos instruments de planificació que s'estiguin elaborant en cada moment, amb la finalitat d'aportar-hi els seus coneixements i expertesa en matèria de paisatge.

En el marc del Pla d'Ordenació del Litoral que està elaborant la Sub-direcció General d'Estratègies Territorials i Coneixement, durant el 2018, aquesta Sub-direcció General va encarregar a l'Observatori un informe que inclou alguns elements de reflexió en relació amb el procés de redacció del Pla d'Ordenació del Litoral seguint els principis de la nova Llei del Territori i centrant-se en les opcions estratègiques relacionades amb aquesta temàtica.

L'informe ha partit de la informació generada en els catàlegs de paisatge que fa referència als paisatges litorals i planteja una nova aproximació al litoral a partir de la potenciació del caràcter de cadascuna de les unitats de paisatge del litoral de Catalunya.

3.3. Bases cartogràfiques dels catàlegs homogeneïtzades a disposició pública

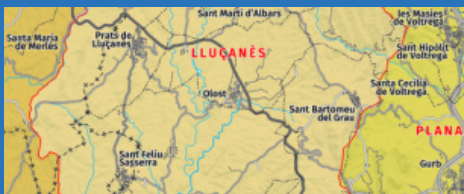

S'ha treballat per posar a disposició de tothom les bases cartogràfiques editables dels catàlegs de paisatge

Una vegada acabats i aprovats els set catàlegs de paisatge, l'Observatori del Paisatge està treballant per posar a disposició de totes les persones interessades les bases cartogràfiques dels catàlegs en format editable (shapes, mxd, etc). Aquesta informació serà consultable en el web de l'Observatori.

Durant l'any 2018 s'han depurat les bases cartogràfiques, s'ha optimitzat l'estructura de les dades i s'han afegit metadades.

3.4. Edició del Mapa dels paisatges de Catalunya

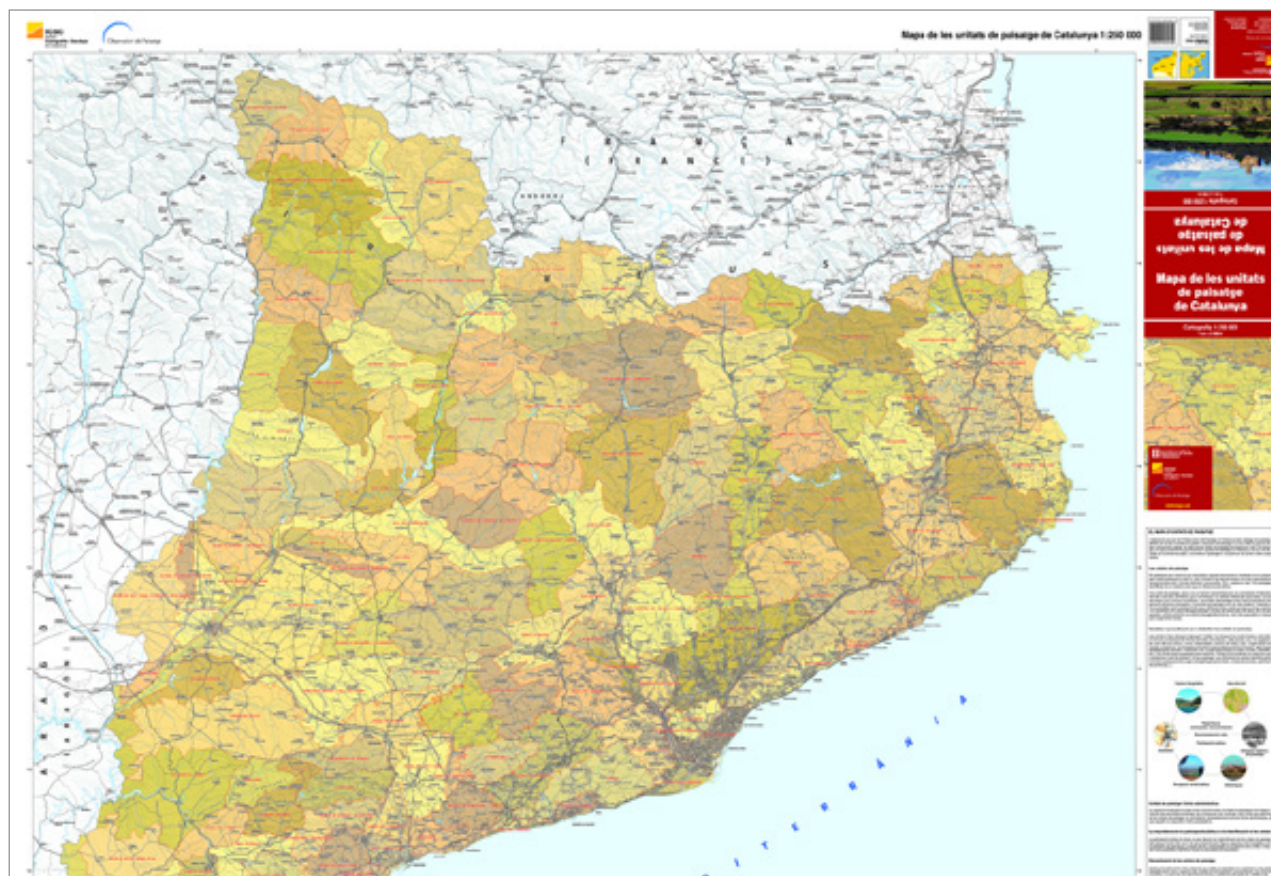

Treball conjunt amb l'Institut Cartogràfic i geològic de Catalunya per poder editar l'any 2019 el mapa dels 134 paisatges de Catalunya en gran format, dins la col·lecció de mapes temàtics 1:250.00 de l'ICGC.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya ha treballat intensament aquests darrers anys en la compleció del mapa de paisatges de Catalunya, amb la col·laboració de totes les universitats públiques de Catalunya i d'altres institucions i entitats civils. Aquest mapa és un dels principals resultats dels catàlegs de paisatge de Catalunya.

S'han identificat 134 paisatges, obtinguts a través de l'anàlisi de molts factors i de la seva interacció (clima, relleu, vegetació, usos del sòl, patrimoni, la mil·lenària activitat humana sobre el territori, les dinàmiques paisatgístiques existents, la identificació de la població amb cada lloc, entre molts d'altres factors). Cada paisatge (anomenat tècnicament "unitat de paisatge") reflecteix un caràcter paisatgístic determinat, diferenciat de la resta, tot seguint l'esperit del Conveni europeu del paisatge i de la Llei del paisatge de Catalunya.

Durant l'any 2018 s'han realitzat els treballs necessaris perquè l'edició d'aquest mapa en gran format amb el Departament de Territori i Sostenibilitat i l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya sigui una realitat abans de l'estiu de l'any 2019. L'objectiu és que l'aplicació no sigui només acadèmica, científica o vinculada a l'ordenació del territori, sinó que sigui també una eina útil per a altres iniciatives culturals o de promoció del territori, i de conscienciació ciutadana.

4.1. Projecte "Museu al carrer" del mNACTEC

L'Observatori ha col·laborat amb el Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC) en la definició del projecte 'Museu al carrer' que busca catalogar patrimoni ordinari poc o gens reconegut vinculat principalment als paisatges del transport i la comunicació.

El 2 de novembre de 2017 es va presentar a Terrassa el projecte de participació ciutadana Museu al carrer, impulsat pel Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC) amb la col·laboració de l'Observatori del Paisatge i altres institucions. El projecte té per objectiu inventariar, georeferenciar, documentar i posar en valor el patrimoni de la societat industrial que es conserva als pobles i ciutats de Catalunya. El projecte es materialitza a través d'un web, en què es recolliran i es podran visualitzar les aportacions de la ciutadania.

La iniciativa vol aplegar fotografies i informació dels elements identificatius, visuals, paisatgístics i corporatius de la societat industrial que es troben als carrers i els paisatges del nostre país. Encara que conserven un important valor testimonial d'una època, molts d'aquests elements no estan documentats, valorats ni protegits, i alguns corren el risc de desaparèixer. Abans de ser publicada al web, tota la informació serà validada pel mNACTEC.

Durant l'any 2018 l'Observatori del Paisatge ha seguit col·laborant amb el mNACTEC en el marc d'aquest projecte. Forma part del comitè de treball del projecte i contribueix en els continguts del web. Per altra banda, l'Observatori també contribueix en la difusió del projecte a través de les xarxes socials i ja s'han començat a plantejar intercanvis entre aquest projecte i l'Arxiu d'Imatges de l'Observatori del Paisatge.

4.2. Col·laboració amb la Direcció General de Patrimoni Cultural del Departament de Cultura

Col·laboració en relació amb iniciatives que lliguen patrimoni i paisatge.

En els darrers anys, des del camp del patrimoni hi ha una creixent preocupació per la identificació, la caracterització i la protecció dels paisatges anomenats culturals. En aquest sentit, l'Observatori del Paisatge de Catalunya, arran de la petició feta per la Subdirecció General de Patrimoni Arquitectònic, Arqueològic i Paleontològic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, en relació amb el Plan Nacional de Paisaje Cultural impulsat pel Ministeri de Cultura, va formular el 2012 l'informe Proposta d'adaptació del Plan Nacional de Paisaje Cultural a les polítiques patrimonials i de paisatge de Catalunya.

A petició del mateix Departament, l'any 2013 l'Observatori va elaborar l'informe "Els paisatges culturals en la nova Llei de patrimoni de Catalunya", que plantejava diverses propostes per a la integració del paisatge cultural en la nova Llei de patrimoni, amb el benentès que un aprofundiment sobre cadascuna d'aquestes propostes exigiria un treball més extens i acurat. Aquell mateix any, l'Observatori també va col·laborar amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya en la definició i la caracterització de paisatges d'especial interès cultural.

L'any 2018 l'Observatori i la Direcció General de Patrimoni Cultural han estat preparant les bases d'una col·laboració més estreta en relació amb iniciatives que lliguen patrimoni i paisatge a Catalunya, en la línia dels informes elaborats.

4.3. Col·laboració amb la direcció general de Turisme del Departament d'Empresa i Coneixement

Col·laboració en relació amb iniciatives que lliguen turisme i paisatge.

L'Observatori i la Direcció general de Turisme fa temps que col·laboren en explorar vies conjuntes per definir estratègies turístiques a partir dels valors que caracteritzen els 134 paisatges de Catalunya.

Una d'aquestes vies té a veure amb les carreteres. El Seminari internacional "La carretera en el paisatge", organitzat el maig de 2018 per l'Observatori del Paisatge i la Secretaria d'Infraestructures i Mobilitat del Departament de Territori i Sostenibilitat, va constatar com les carreteres són avui la principal via d'accés al coneixement del territori i a la diversitat dels seus paisatges, una magnífica plataforma de percepció i gaudi dels recursos paisatgístics, i una via de dinamització turística i d'activació del patrimoni que també repercuteix en iniciatives i estratègies de desenvolupament local.

L'any 2018 l'Observatori i la Direcció General Direcció General de Turisme de la Generalitat de Catalunya van començar a explorar les relacions entre paisatge, carreteres i turisme i van preparar les bases d'una col·laboració més estreta en relació amb aquesta matèria.

5.1. Impuls de la xarxa de Territoris pel Paisatge

Espai de trobada, intercanvi, debat i treball col·lectiu sobre el desenvolupament de les diverses iniciatives locals de paisatge que es desenvolupen a Catalunya.

Per tercer any consecutiu es va portar a terme una reunió de treball per parlar d'experiències de planificació i gestió del paisatge en l'àmbit local en el marc de la Xarxa Territoris pel Paisatge.

Les anteriors reunions van tenir lloc a Olot el mes de maig de 2016 i a Santa Creu del Jutglar (Olost) el 27 d'octubre de 2017. Mentre que a la segona reunió es va tractar la participació i implicació ciutadana amb el paisatge, enguany es va debatre un altre tema d'especial interès per a molts assistents: els paisatges agrícoles com a actiu pel territori.

Organitzada pel Consell Comarcal de les Garrigues i l'Observatori del Paisatge, la reunió va tenir lloc al Centre d'Interpretació de les Pintures Rupestres del Cogul (les Garrigues) el 12 de juliol de 2018 i hi van participar 37 persones en representació de diverses iniciatives de paisatge en l'àmbit local de Catalunya, així com algunes entitats directament implicades en el desenvolupament local i l'agricultura.

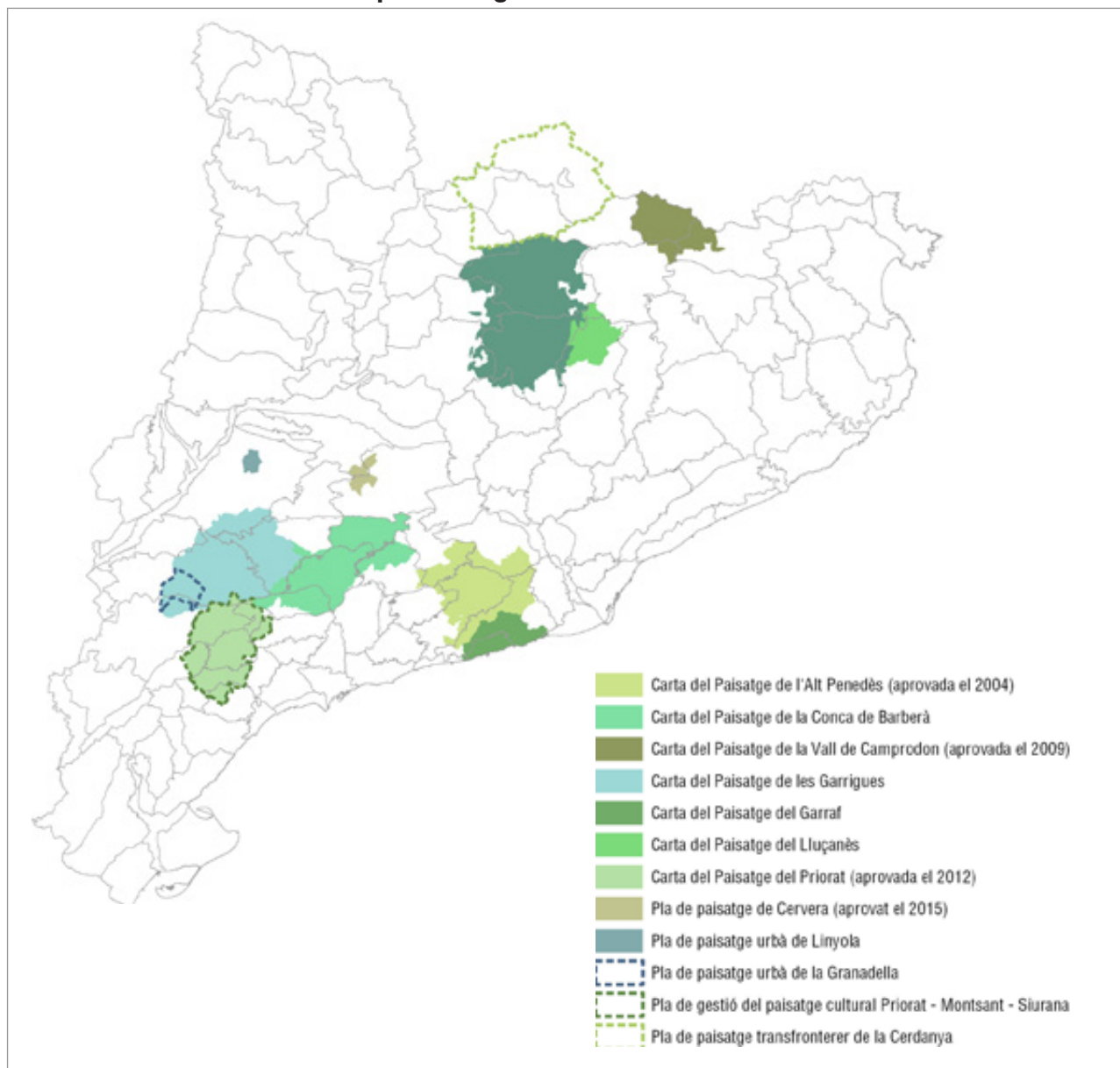
Seguint la dinàmica de l'anterior sessió de treball celebrada al Lluçanès, es va convidar a persones que treballen en gestió d'espais agraris perquè expliquessin la seva experiència. Es van escollir tres experiències diferents per tal que servissin d'exemple a altres territoris que desitgin realitzar accions a favor del paisatge agrícola. Així, hi van intervenir Ferran Mestres, del Fòrum agrari del Priorat; Christelle Frau, del Parc Natural Regional del Pirineu Català, i Gemma Estany, de la xarxa de grups Leader de Catalunya (ARCA).

Aquestes intervencions es van complementar amb dues sortides sobre el terreny, amb un taller sobre el paper que poden jugar cartes i plans en la gestió dels paisatges agrícoles com a actiu pel territori, i amb una dinàmica més genèrica per reflexionar sobre els continguts i accions que pot desenvolupar la xarxa Territoris pel Paisatge.

Posteriorment l'Observatori va publicar el document resum d'aquesta tercera reunió de treball de la Xarxa de Territoris pel Paisatge que es pot consultar al web.

Durant el 2018, amb l'objectiu de fer més visibles les novetats i iniciatives de tots els membres de la Xarxa de Territoris pel Paisatge, el Butlletí Paisatge-e de l'Observatori ha incorporat un nou apartat específic sobre la Xarxa.

Iniciatives de la xarxa Territoris pel Paisatge

L'Observatori ha seguit treballant de manera coordinada amb tots els membres de la xarxa, per concretar les actuacions que la xarxa pot desenvolupar d'acord amb les idees que es van acordar l'any 2017, a través del document de presentació de la xarxa, i que es poden resumir en els següents punts:

- Trobades anuals de debat i treball de les iniciatives en marxa per tractar temes d'interès comú (finançament, implicació ciutadana, incidència en les polítiques locals urbanístiques, agrícoles, turístiques, educatives, etc.).
- Generar comunitat en l'àmbit de la planificació del paisatge a escala local a través de l'intercanvi d'informació, metodologies, accions, resultats, etc.
- Compartir i donar a conèixer les actuacions que desenvolupa cada iniciativa i, en general, afavorir l'ajuda mútua.
- Conèixer altres experiències d'interès i els seus impulsors en l'àmbit europeu i internacional.
- Actualització col·lectiva de l'espai web de paisatge i món local.
- Difondre el treball fet per la xarxa de Territoris pel Paisatge als mitjans de comunicació municipals, comarcals i regionals.
- Fer de pont i generar sinergies entre les diferents iniciatives i la Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya, com a institució responsable de les polítiques de paisatge a Catalunya, així com amb els altres departaments de la Generalitat de Catalunya.

5.2. Comissions de seguiment de les cartes del paisatge

L'Observatori forma part de les comissions de seguiment de diverses cartes, i assessora aquells ens locals que estan impulsant-ne.

Les cartes del paisatge són instruments de concertació d'acords entre agents d'un territori per tal de promoure accions i estratègies de millora i valoració del paisatge. Les cartes poden ser impulsades per les administracions locals (consells comarcals, mancomunitats, municipis) i/o per entitats i compten amb el seguiment de l'Observatori del Paisatge, que vetlla perquè siguin coherents amb el catàleg de paisatge del seu àmbit d'actuació. Des de l'any 2006, l'Observatori del Paisatge de Catalunya i la Generalitat de Catalunya fomenten la redacció de cartes del paisatge i fan el seguiment i assessorament del procés. L'Observatori, a més, vetlla per la coherència de les cartes amb el catàleg de paisatge de l'àmbit territorial corresponent.

Durant l'any 2018 s'ha fet el seguiment de les cartes de paisatge en procés, com la de les Garrigues, la de la Conca de Barberà i la del Garraf.

Carta de paisatge del Garraf

5.3. Col·laboració amb diversos ajuntaments i entitats en l'àmbit de la planificació i gestió del paisatge

S'ha donat suport a diversos ajuntaments en l'àmbit de la gestió i la planificació del paisatge.

En els darrers anys diverses entitats locals han sol·licitat a l'Observatori del Paisatge col·laboració en les iniciatives de paisatge. Per tal de respondre a aquestes demandes, l'Observatori ha ajudat a diverses corporacions municipals a promoure accions i estratègies de millora i valoració del paisatge del seu municipi per tal de millorar la qualitat de vida de la població.

L'any 2018 destaca l'assessorament en l'elaboració de l'ordenança de paisatge de la ciutat de Lleida, a la Carta de paisatge del Garraf i a la Carta de paisatge de la Conca de Barberà.

5.4. Candidatura Priorat-Montsant-Siurana a la UNESCO

L'Observatori participa activament en la Permanent i la Comissió tècnica de la Comissió del Paisatge i la Sostenibilitat de Priorat-Montsant-Siurana.

L'Observatori del Paisatge va coordinar, juntament amb l'Associació Prioritat, la redacció del Pla de gestió del paisatge de la Candidatura "Priorat-Montsant-Siurana, mosaic mediterrani" a petició del Consell Comarcal del Priorat, de la Diputació de Tarragona, i de la mateixa associació Prioritat. El pla de gestió és un dels documents més importants del Dossier de Candidatura a patrimoni de la UNESCO 'Priorat-Montsant-Siurana, mosaic mediterrani', i és un dels requisits de la UNESCO per presentar una Candidatura. Des d'octubre de 2017, l'Observatori forma part de la Comissió del Paisatge i la Sostenibilitat del Priorat-Montsant-Siurana, nou òrgan de participació que té com a objectiu una millor coordinació i control de les polítiques en matèria de territori, paisatge i sostenibilitat de la comarca del Priorat. La Comissió és la base del futur ens de gestió que desplegarà el Pla de Gestió del paisatge cultural que serà avaluat en el comitè de Patrimoni Mundial el 2019.

L'Assemblea General de la Comissió està formada per nombroses institucions públiques i privades, així com entitats de la comarca. L'Observatori del Paisatge també en forma part, i alhora participa activament a la Permanent de la Comissió, on també hi ha el Consell Comarcal del Priorat, la Diputació de Tarragona, els Departaments de Territori i Sostenibilitat, de Cultura, i d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació de la Generalitat de Catalunya, o l'Associació Prioritat, entre altres.

Els objectius de la Comissió són: proposar iniciatives al Consell comarcal en relació amb el paisatge i la sostenibilitat de Priorat-Montsant-Siurana, assessorar la política de paisatge, aportar elements per a la fixació de prioritats, aprovar recomanacions d'actuació adreçades als agents públics i privats amb competències en la matèria, garantir i promoure fórmules de participació i fer el seguiment de la Carta del Paisatge del Priorat i la Carta Europea de Turisme Sostenible. Més enllà dels assumptes de gestió i coordinació, la Comissió també vol convertir-se en un espai de debat i generació d'idees transversal, representatiu i autoritzat en assumptes de paisatge del Priorat.

5.5. Pla de paisatge transfronterer de La Cerdanya

Participació en les comissions de seguiment, actualització del web del Pla i difusió de les capes d'informació del paisatge transfronterer de la Cerdanya.

L'Observatori del Paisatge, juntament amb l'Ajuntament de Llívia, el Consell Comarcal de la Cerdanya, la Comunitat de Municipis Pirineus-Cerdanya i el Parc natural regional dels Pirineus Catalans impulsen, des de la primavera del 2013, el Pla de paisatge transfronterer de la Cerdanya.

La iniciativa parteix de la premissa que el paisatge pot tenir un paper molt important en l'estructuració d'un projecte de desenvolupament territorial. El Pla comporta un intens treball tècnic i de consulta i participació ciutadana, que de moment s'ha materialitzat en accions concretes com l'elaboració de les següents accions:

- Mapa del paisatge transfronterer de la Cerdanya
- Document d'orientacions per a la cura dels arbres fruiters singulars de la vall
- Document d'identificació i caracterització dels punts d'observació i gaudi del paisatge
- Mapa dels miradors de la Cerdanya
- Sessions formatives per a tècnics de les administracions d'ambdues bandes de la Cerdanya
- Web del Pla
- Trobada transfronterera "Miradors de la Cerdanya, un recurs comú", amb representants dels ajuntaments, entitats i professionals
-

Val a dir que el fet de treballar amb una lògica de paisatge i no pas seguint les delimitacions administratives és un dels aspectes més innovadors del projecte i és per això que aquest es porta a terme de manera coordinada entre les institucions i entitats d'ambdues bandes de la frontera.

Durant l'any 2018 s'ha continuat treballant en la mateixa direcció i concretament s'ha participat en les següents actuacions:

- Participar en les comissions de seguiment de l'acció vinculada amb la posada en valor dels miradors de la Cerdanya que tenen un vincle amb els valors geològics. Es tracta d'una acció conduïda pel Parc Natural Regional dels Pirineus Catalans i que l'Observatori hi té un paper d'assessorament a través de la comissió de seguiment constituïda amb aquesta finalitat. El projecte analitza amb detall una selecció de miradors de la Cerdanya (tipus de mirador, accés, senyalització, etc.) i, en alguns casos arriba a plantejar avantprojectes d'intervenció per a la seva millora.
- Posar a disposició de la ciutadania les capes d'informació del mapa del paisatge transfronterer de la Cerdanya
- Actualitzar el web del Pla <http://paisatgecerdanya.parc-pyrenees-catalanes.fr>

5.6. Actualització del web de recursos per gestionar el paisatge des del món local

Actualització de la informació que es pot trobar al web de recursos per a gestionar el paisatge des del món local.

L'Observatori del Paisatge és molt conscient de la importància que té el paisatge a escala local. De fet, en els darrers anys, tot tipus d'administracions i entitats locals (ajuntaments, consells comarcals, mancomunitats de municipis, diputacions, xarxes municipals i patronats) s'han adreçat a l'Observatori sol·licitant informació i ajuda sobre aspectes paisatgístics que afecten el món local (legislació, instruments de paisatge, consultes relacionades amb els catàlegs de paisatge, etc.).

Per tal de poder donar resposta a aquestes demandes, l'Observatori disposa, des de setembre de 2013, d'un web que recull, classifica i ordena una selecció de les principals eines, normatives i projectes existents arreu d'Europa sobre promoció del paisatge a escala local, així com un recull temàtic de propostes i orientacions definides en els catàlegs de paisatge de Catalunya que poden servir a les autoritats locals per la conservació, la millora o la promoció del paisatge. El web ha tingut molt bona acollida entre les administracions i entitats locals tant catalanes com foranes.

A més, el web també disposa d'un apartat específic dedicat al món local a Catalunya, amb informació sobre les cartes del paisatge i els plans de paisatge, entre altres recursos.

Durant l'any 2018 s'han actualitzat els continguts.

Usuaris: 1.486

Visites: 4.832

Origen: Espanya 59%, resta de països 41% (un 15% de França)

Percentatge de retorn: 90%

The screenshot shows the website interface for 'Paisatge i món local'. At the top right, there are language options: 'català | español | english'. The main header includes the logo of the Observatori del Paisatge and the title 'Paisatge i món local'. Below the header is a navigation menu with the following items: 'INICI', 'PRINCIPIS GENERALS', 'INSTRUMENTS', 'CASOS D'INTERÈS', 'DOCUMENTS', and 'INFORMACIÓ A LA PREMSA'. The main content area features a grid of three aerial landscape images. Below this, there is a section titled 'Casos d'interès' with a sub-section 'Eines de gestió i ordenació'. This section contains a list of planning instruments and projects, such as 'Pla de paisatge, estratègies territorials de paisatge o altres instruments de planificació paisatgística a escala local'. To the right of the text, there is a vertical sidebar with five categories, each accompanied by a small image: 'Eines de gestió i ordenació', 'Normativa', 'Projectes i actuacions', 'Participació i cohesió social', and 'Macrosatge i paisatge'.

5.7. Col·labora x Paisatge, desenvolupament rural a través del paisatge i la col·laboració ciutadana

L'Observatori assessora des de l'any 2016 el projecte i s'implica en la coordinació d'algunes de les accions que desenvolupen.

En el marc de l'acord de col·laboració signat al juliol de 2016 entre l'Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya (ADRINOC) i l'Observatori del Paisatge pel projecte de cooperació "COL-LABORAxPAISATGE. Desenvolupament rural a través del paisatge i la col·laboració ciutadana (construccions de pedra seca)", l'Observatori assessora tècnicament el projecte durant aquest 2018 implicant-se també en la coordinació d'algunes de les accions que s'han realitzat.

El projecte sorgeix de l'estratègia d'ADRINOC pel període 2014-2020 d'incidir en el paisatge com a element transversal per a crear desenvolupament local, ja que la caracterització territorial de l'àmbit d'ADRINOC, amb gairebé el 40% de la seva superfície protegida, inclou valors diferencials que combinen les característiques naturals i la petjada antròpica en un paisatge i patrimoni que és imprescindible protegir, gestionar i valoritzar.

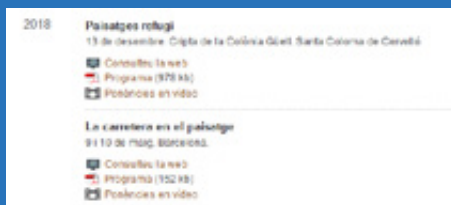
Aquest projecte ha d'ajudar a difondre i valoritzar el patrimoni de les construccions de pedra seca com a elements que conformen el paisatge i que poden crear economia al seu voltant; alhora que ha de posar en valor i visualitzar com la col·laboració de la ciutadania esdevé un element clau per a crear desenvolupament en les zones rurals.

Algunes de les accions realitzades durant el 2018:

- Comunicació i difusió de l'aplicació per a dispositius mòbils Pedra Seca que permet la consulta i catalogació sobre el terreny de les construccions de pedra seca.
- Publicació La pedra seca com a motor de desenvolupament econòmic i social
- Jornades transfrontereres de la pedra seca, celebrades a Figueres el 28 i 29 de setembre de 2018
- Jornada tècnica. Barraques de pedra seca, principis de restauració realitzada l'1 de desembre de 2018 a la Garriga d'Empordà.
- Recurs pedagògic, tot un món de pedra seca.
- Tastet de l'ofici de pedra seca als alumnes de la Unitat d'Escolarització Compartida dels Oficis de Figueres.
- Sessions de treball sobre paisatge i desenvolupament rural, realitzada el 12 de juliol de 2018 a les Garrigues.

6.1. Organització de cursos, seminaris i jornades

L'Observatori ha organitzat diversos cursos, seminaris i jornades per formar i educar la població i els experts sobre diverses qüestions relacionades amb el paisatge.

Durant l'any 2018 l'Observatori ha organitzat diversos cursos, seminaris i jornades per formar i educar la població i els experts sobre diverses qüestions relacionades amb el paisatge.

• Seminari La carretera en el paisatge

El seminari La carretera en el paisatge celebrat a la seu del Departament de Territori i Sostenibilitat, a Barcelona, els dies 9 i 10 de maig de 2018, va ser organitzat per l'Observatori del Paisatge i la Secretaria d'Infraestructures i Mobilitat del Departament de Territori i Sostenibilitat.

Les relacions entre el paisatge i les carreteres s'han plantejat habitualment des del punt de vista de la integració de la carretera en el paisatge. Aquesta és una dimensió molt rellevant, però no suficient. El seminari vol tractar tota una sèrie d'aspectes de la relació carretera-paisatge en general poc considerats. D'aquesta manera, per exemple, moltes carreteres (en especial les secundàries) posseeixen un elevat valor patrimonial, atès que històricament han articulat i contribuït a afaïonar el territori. Així mateix, en haver esdevingut una forma massiva d'accés al coneixement del territori, les carreteres tenen un enorme potencial didàctic. Finalment, posen en valor la diversitat de paisatges del país, i generen experiències turístiques i d'oci ben diverses.

Més de 120 persones van assistir al seminari, que es va estructurar en tres blocs temàtics. El primer, després de la conferència inaugural de Fabio Manfredi "The line in the landscape", s'anomenava "Carreteres i paisatges de qualitat" i va tractar aspectes com ara la integració de les infraestructures viàries en el paisatge, o el respecte pels seus valors històrics o la biodiversitat. "Paisatges en moviment" és el bloc de la tarda, i en ell es va parlar des de camins memorables a la relació entre infraestructures i paisatge a França, Suècia o a Andalusia. Va tancar la primera jornada la ponència de la crítica de cinema Núria Vidal. Ja al segon dia, el bloc 3 'Xarxa viària, paisatge i patrimoni a Catalunya' va incloure diversos projectes catalans que ens invitaven a reflexionar al voltant dels valors intangibles, patrimonials i escènics de les carreteres.

Com a activitat complementària, durant els dies del seminari es va poder veure l'exposició fotogràfica 'Traçats', dels alumnes del Cicle Formatiu de Fotografia de l'Escola d'Art i Disseny de Tarragona.

• Jornada Paisatges refugi

L'Observatori del Paisatge de Catalunya va organitzar la jornada Paisatges Refugi que va tenir lloc el 13 de desembre de 2018. La jornada es va celebrar en el refugi privilegiat de la Colònia Güell gràcies a la col·laboració de l'ajuntament de Santa Coloma de Cervelló, el Consorci de la Colònia Güell, l'Ateneu Unió i Advanced Leisure Services, SL.

El paisatge refugi és l'indret que permet retrobar-se a si mateix o a través del qual poder evadir-se de les pressions diàries. En un món accelerat, on el soroll és sempre present i el silenci absent, cada vegada es fa més necessari trobar aquest recer. Hi ha qui el troba al bosc, a la muntanya o en racons inaccessibles i mig perduts davant del mar, on la natura es manifesta de manera més salvatge. És llavors quan reapareix el mite de la cabanya, segurament –i històricament- la millor plasmació d'aquesta creixent i incessant recerca del retir, del silenci. Hi ha, però, qui és capaç de trobar aquests llocs en els paisatges quotidians. Emergeixen així espais puntuals, i fins i tot esporàdics, des d'on contemplar el paisatge o tornar a con-viure-hi de manera quotidiana, també dins de les ciutats o en la seva perifèria. Uns i altres actuen com a paisatges refugi des d'on es reclamen i es reivindiquen uns valors dels quals l'Observatori del Paisatge de Catalunya va voler fer-se ressò en aquesta jornada.

A la jornada, que va comptar amb la participació de nombroses personalitats europees del camp de la geografia, l'arquitectura, la història de l'art o la filosofia, hi van assistir unes 60 persones.

6.1. Col·laboració en cursos de formació

Col·laboració amb universitats, instituts de secundària i escoles en l'àmbit de la formació, investigació i innovació tecnològica en matèria de paisatge.

L'Observatori del Paisatge sempre ha estat interessat a col·laborar amb escoles, instituts i universitats pel que fa a formació, investigació i innovació tecnològica.

Durant l'any 2018 l'Observatori del Paisatge ha participat en els següents màsters tal com fa anualment:

- Màster en Intervenció i Gestió del Paisatge (Universitat Autònoma de Barcelona)
- Màster en Canvi Ambiental, Anàlisi i Gestió (Universitat de Girona)

L'Observatori del Paisatge facilita als estudiants de les diverses universitats catalanes, espanyoles i europees la possibilitat de fer pràctiques o treballs de finalització de grau a les seves instal·lacions, pràctiques que es formalitzen mitjançant convenis. Durant aquest any 2018, l'Observatori del Paisatge ha comptat amb dos universitaris en pràctiques, d'entre els quals una estudiant provinent de la Universitat de Basilicata (Itàlia).

7.1. Web de l'Observatori

Observatori del Paisatge

S'han renovat apartats del web per fer-los més pràctics i funcionals, s'han actualitzat continguts ja existents i se n'han incorporat de nous.

El web de l'Observatori del Paisatge de Catalunya (www.catpaisatge.net) es va crear amb l'objectiu que fos el web de referència de Catalunya i Europa en tot allò relacionat amb el paisatge. Des de la seva creació el web és el principal espai de difusió de l'activitat que desenvolupa l'Observatori del Paisatge i la principal eina de què disposa l'entitat per informar i sensibilitzar la població.

Una de les característiques que sempre s'ha valorat més del web és la dimensió internacional: pràcticament tota la informació de la pàgina es tradueix al castellà, anglès i francès, fet que permet rebre centenars de visites d'arreu del món.

L'any 2018 s'han començat els treballs per a la renovació de l'estructura interna del web així com de la seva imatge per tal que sigui adaptable a dispositius mòbils i millori el seu posicionament a internet. A més, s'han actualitzat diàriament els continguts

The screenshot shows the website interface with the following elements:

- Language selection: català | español | english | français
- Search bar: Google Recherche personni: [input] [button]
- Navigation menu: OBSERVATOIRE | ACTIVITÉS | CENTRE DE DOCUMENTATION | PUBLICATIONS | ACTUALITÉS | RESSOURCES EXTERNES
- Breadcrumb: Accueil > Activités > Séminaires et ateliers > Paysages-refuge
- Left sidebar menu:
 - Catalogues de paysages >
 - Paysage et monde local >
 - Paysage et patrimoine >
 - Paysage et éducation >
 - Séminaires et ateliers >
- Main content area:
 - Section: ACTIVITÉS DE L'OBSERVATOIRE
 - Section: Séminaires et ateliers
 - Section: Paysages-refuge
 - Article preview:
 - Date: 13 décembre 2018
 - Title: Crypte du Colonia Güell
 - Location: Santa Coloma de Cervelló, Barcelone
 - Text: Dans ce monde effréné et épuisant, où le bruit est omniprésent et le silence est rare, de plus en plus de gens cherchent un paysage où se ressourcer ou tout simplement échapper à la pression. Certains le trouvent dans la forêt à la montagne, ou encore face à la mer dans des

Durant l'any 2018 s'han renovat apartats del web, actualitzat continguts ja existents i se n'han incorporat de nous.

- S'han incorporat els documents de seguretat
- Noves incorporacions a la secció de galeries d'imatges, amb les fotografies de Fred Guillaud i Pep Sau

Observatori del Paisatge

Google Cerca personalitzada

WERS DE L'OBSERVATORI

L'OBSERVATORI | ACTIVITAT | CENTRE DE DOCUMENTACIÓ | PUBLICACIONS | ACTUALITAT | RECURSOS EXTERNS

PAISATGE QUOTIDIA

CONCURS DE FOTOGRAFIA DE PAISATGE DE CATALUNYA

Paisatges Refugi

Jornada, 13 de desembre de 2018

El paisatge a la premsa

Síria obre una mostra sobre les construccions en pedra seca
Jue, 8 de Nov del 2018 | Regió7.cat Tàtars

El Centre de la Cultura de l'Olí de Catalunya promou un espai d'art entre oliveres
Jue, 8 de Nov del 2018 | Territoris.cat Portada

Càtedra de Paisatges Valencians organitza II Seminari Societat Civil i Paisatge
Jue, 8 de Nov del 2018 | Universitat de València Agenda (VA)

"Cada vez es más difícil pensar que las transformaciones urbanas se hagan de espaldas a quienes las disfrutan o las sufren"
Mié, 7 de Nov del 2018 | eldiario.es Portada

La autopista eléctrica que cambiará el Valle de Lecrín
Mié, 7 de Nov del 2018 | Granada Hoy Granada

TOTA LA PREMSA

Agenda

Sociedad civil y paisaje. Paisaje y participación ciudadana
08/11/2018 | CONGRÉS

El món rural davant el canvi climàtic. Reptes i oportunitats a les comarques de Tarragona
09/11/2018 | CONFERÈNCIA

Pedra Seca
10/11/2018 - 11/11/2018 | CURS

Les allés d'arbres, de la guerra a la pau
Tree avenues, from war to peace
12/11/2018 - 13/11/2018 | CONGRÉS

Paisajes Comerciales
Jornada en torno a los paisajes derivados de la actividad comercial
15/11/2018 | JORNADA

Paisatge, arquitectura i turisme. El càmping, un model per a la preservació del patrimoni cultural mediterrani
20/11/2018 | JORNADA

TOTS ELS ACTES

Novetats de l'Observatori

Els paisatges agrícoles, protagonistes de la tercera sessió de treball de la xarxa Territoris pel Paisatge

Jornada per debatre i posar en valor els paisatges refugi

Ja es pot participar al concurs de fotografia de paisatge de Catalunya

Fred Guillaud, nou fotògraf a la capçalera del web i a la galeria d'imatges de l'Observatori

TOTES LES NOVETATS

GLOSSARI

diccionari de paisatge

Preservació del paisatge

Mecanismes adreçats a salvaguardar els valors ambientals, culturals, visuals i perceptius d'un paisatge del seu deteriorament o pèrdua.

publicacions últim número del butlletí Paisatge

continguts catàleg de paisatge del Penedès participa-16

continguts arxíu d'imatges de l'Observatori del Paisatge

continguts video de l'Observatori del Paisatge

contingut Xarxa de Territoris pel Paisatge

publicacions Paisatge, economia i empresa

màster landscape intervention and heritage management

màster arquitectura del Paisatge

projecte pla de paisatge transfronterer de la Cerdanya

continguts documents de referència en paisatge

continguts wikipedia el portal de la pedra seca a Catalunya

continguts criteris i guies per a la millora del paisatge

Contacte | Mapa del web | Imatge corporativa | Portal de transparència | Política de protecció de dades | Avis legal

© 2005/2018 Observatori del Paisatge de Catalunya / Hospici, 8 - 17800 OLOT - Tel: +34 972 27 35 64 - observatori@calpaisatge.net

7.2. Renovació del web de la Wikipedra

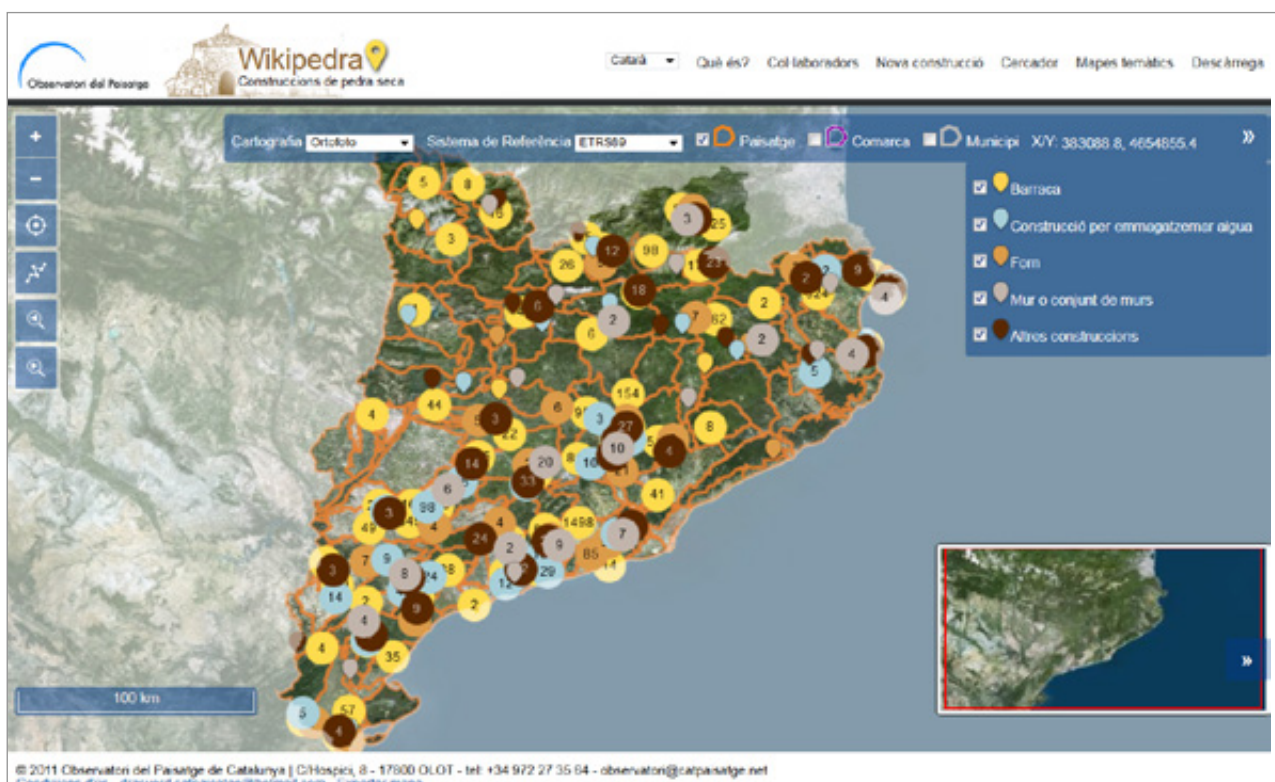
S'ha renovat la imatge del web del projecte Wikipedra, s'ha ampliat l'àmbit a la Catalunya Nord i els resultats són utilitzats per diverses institucions.

Wikipedra és una aplicació SIG interactiva 2.0 que permet introduir, visualitzar i consultar informació de les construccions de pedra seca a Catalunya. En aquest projecte, iniciat l'any 2011 per l'Observatori del Paisatge, hi participen les entitats que vetllen pel patrimoni de la pedra seca.

Aquesta aplicació permet fer consultes sobre construccions de pedra seca a Catalunya (barraques o cabanes, forns, construccions relacionades amb l'aigua, murs o conjunts de murs i altres construccions) de manera intuïtiva i atractiva (amb mapes, fotografies, fitxes, cerques) i, alhora, les persones que ho desitgen poden introduir dades noves o modificar les existents. L'objectiu és recollir informació, permanentment actualitzada, del màxim nombre possible de construccions de pedra seca. Per aconseguir aquest objectiu, l'Observatori del Paisatge es posa en contacte amb entitats que disposen d'informació sobre construccions de pedra seca per tal d'animar-los a entrar a l'aplicació Wikipedra tota la informació ja recollida en el seu moment i, si cal, facilitar-los la feina.

El col·lectiu Drac Verd de Sitges, juntament amb altres col·laboradors, validen la informació que altres entitats i particulars entren a Wikipedra. A finals de desembre del 2018, el projecte ja suma més de 20.100 construccions inventariades i té més de 290 col·laboradors

Durant aquest 2018 han continuat les tasques de manteniment pertinents i d'actualització de continguts, així com d'atenció a les consultes dels col·laboradors. També s'ha seguit treballant en l'ampliació de la Wikipedra al Departament francès de l'Arieja, proposada pel Parc Naturel Régional des Pyrénées Ariégeoises i que es farà efectiva durant el 2019.

7.3. Exposicions

L'Observatori ha col·laborat en l'organització de diverses exposicions relacionades amb el paisatge a la ciutat d'Olot i a la Vall d'en Bas.

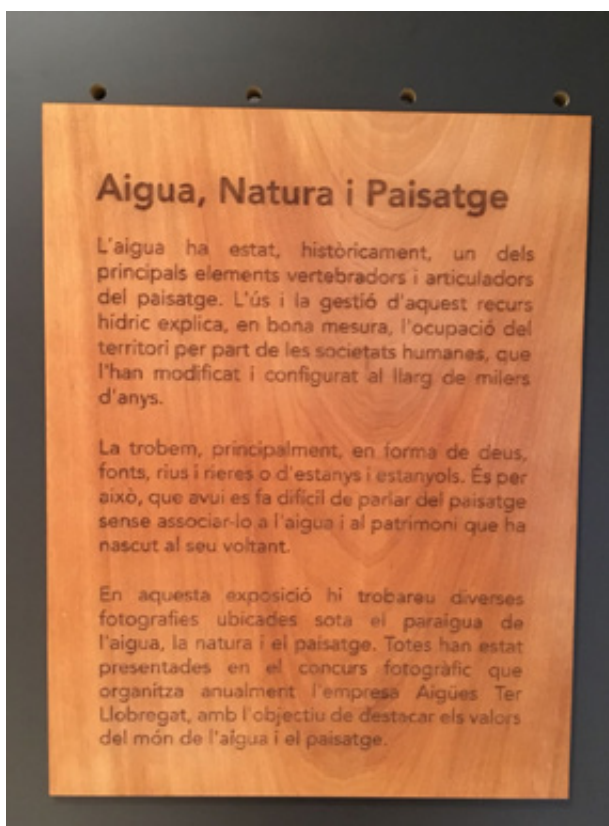
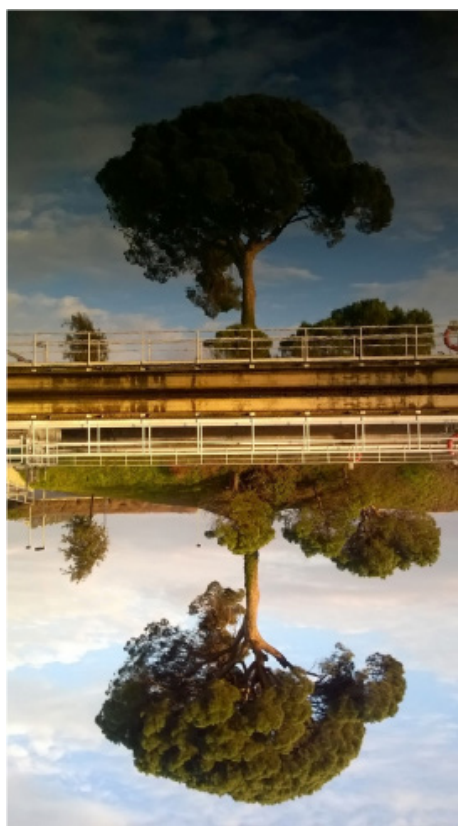
Amb l'objectiu de sensibilitzar la població sobre la importància del paisatge i dels seus valors, l'Observatori del Paisatge ha col·laborat en dues exposicions a la ciutat d'Olot.

- **Tercera edició de l'exposició "Aigua, natura i paisatge"**

Del 5 de maig fins el 14 de juny es va poder visitar a Can Trona Centre de Cultura i Natura de la Vall d'en Bas, l'exposició de fotografies "Aigua, natura i paisatge", organitzada conjuntament amb l'empresa ATLL Concessionària de la Generalitat de Catalunya.

Per tercer any consecutiu i en el marc de la col·laboració que l'Observatori del Paisatge mantenia amb l'empresa ATLL Concessionària de la Generalitat de Catalunya., es va organitzar l'exposició dedicada a l'aigua i al paisatge. El recull d'obres exposades eren les que es van presentar al concurs de fotografia que organitzava anualment ATLL. L'esperit del concurs era el de destacar els valors del món de l'aigua i el paisatge en qualsevol dels seus aspectes.

La inauguració de l'activitat es va celebrar el 5 de maig amb la presència del director general d'ATLL, Alfredo Gutiérrez, l'alcalde de la Vall d'en Bas, Lluís Amat i el director de l'Observatori del Paisatge, Pere Sala i Martí. L'acte, on van assistir una trentena de persones, va incloure una visita a l'exposició permanent de Can Trona comentada pel mateix alcalde i una petita ruta per la vall.

- **Col·laboració amb el Festival MOT**

Per cinquè any consecutiu l'Observatori del Paisatge i l'Escola d'Art i Superior de Disseny d'Olot van produir una exposició en el marc del festival MOT de literatura Girona-Olot, organitzat per l'Ajuntament de Girona i l'Ajuntament d'Olot.

El festival MOT 2018 estava dedicat a la literatura encarnada, que és aquella que vol testificar la realitat que ens envolta, ja sigui en l'àmbit de l'experiència privada o col·lectiva. L'exposició "Paisatge compromès" buscava posar de manifest la relació entre la literatura i la construcció social del paisatge. La literatura participa en la construcció social del paisatge perquè ens ensenya a veure'l d'una determinada manera. Gràcies als particulars punts de vista dels escriptors anem interioritzant, sense adonar-nos-en, els traços més significatius i determinants d'aquests paisatges.

A partir d'una selecció de textos d'escriptors convidats pel MOT 2018 realitzada per l'Observatori del Paisatge, alumnes de l'Escola d'Art van fer fotografies que il·lustraven els textos. El resultat es va exposar a la Sala El Torín d'Olot del 22 al 24 de març i posteriorment al Claustre del Carme de l'Escola d'Art i Superior de Disseny d'Olot fins el 14 de maig de 2018.

- **Col·laboració amb la Residència Faber d'Arts, Ciències i Humanitats de Catalunya**

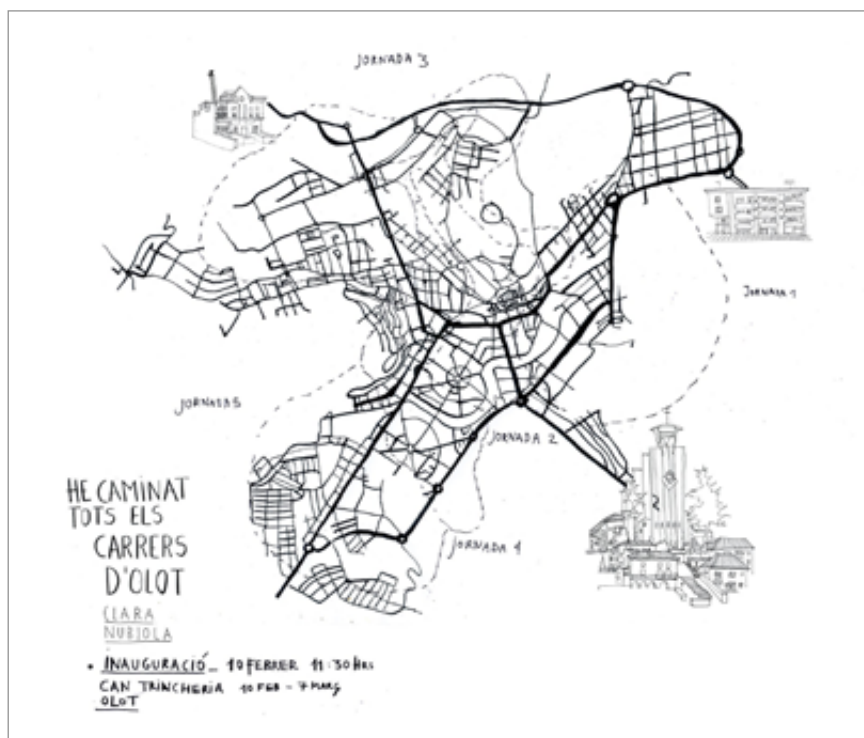
L'Observatori va col·laborar amb la Residència Faber, ubicada a Olot, en relació amb el rol que pot desplegar el paisatge en l'ordenació de les ciutats mitjanes i petites.

Faber, Residència d'Arts, Ciències i Humanitats de Catalunya a Olot, és un espai on escriptors, traductors, artistes de diverses disciplines, estudiosos i científics conviuen i treballen en el seu projecte professional durant un temps determinat en el marc d'una estada temàtica. Durant el temps de convivència, els residents col·laboren en activitats adreçades a estudiants, professionals i al públic en general. Aquestes activitats es fan d'acord amb un projecte que té en compte demandes i necessitats prèvies. La residència és, doncs, un espai interdisciplinari i contemporani que recull les idees, els corrents d'opinió i les preocupacions de la cultura contemporània europea i mundial.

Durant el mes de gener de 2018 Faber va acollir urbanistes, arquitectes, sociòlegs, artistes, escriptors, economistes, antropòlegs, politòlegs, artistes i tot tipus de professionals que basen el seu treball en l'urbanisme i en el paisatge en ciutats mitjanes i petites. La col·laboració de l'Observatori del Paisatge va consistir a proposar dues persones per la residència i fer el seguiment dels seus projectes.

Alessandra Romeo (arquitecta de Sicília) va treballar la percepció que tenen els nens del paisatge urbà. Per fer-ho va comptar amb la col·laboració dels alumnes de cinquè curs de l'Escola Pia d'Olot amb qui el mes de gener va realitzar un taller sobre la percepció del paisatge de la ciutat d'Olot. Donat l'interès que va despertar el projecte "Olot imaginari", Romeo va tenir la oportunitat de participar en una altra residència que Faber va organitzar durant el mes d'abril sobre innovació pedagògica, fet que li va permetre continuar el taller amb els alumnes.

Clara Nubiola (artista de Barcelona) va treballar la representació paisatgística de la ciutat amb el projecte "He caminat tots els carrers d'Olot". Durant cinc jornades l'artista i il·lustradora va caminar pels carrers d'Olot i va plasmar les seves impressions en 350 postals que mostren una mirada crítica, irònica i punyent sobre l'urbanisme de la ciutat. El resultat es va poder veure del 10 al 7 de març a la sala d'exposicions de Can Trincheria d'Olot i, posteriorment, es va editar en forma de llibre (vegeu apartat 7.3 de la memòria).

7.4. Participació en activitats de difusió

Durant l'any 2018 l'Observatori del Paisatge ha participat en diferents activitats acadèmiques i de divulgació (seminaris, conferències, debats, etc).

Les principals activitats en les quals ha intervingut l'Observatori són:

- **1a jornada 'Paisaje y Territorio'**
País Basc, 26 de gener de 2018
Fundicot, Universidad País Vasco, Astigarragagako Udala
Conferència 'Políticas y experiencias del paisaje en Cataluña'
- **Perspectivas de las políticas de paisaje tras el CEP (Convenio Europeo del Paisaje)**
Vitoria-Gasteiz, 9 de març de 2018
Universidad del País Vasco
Conferència 'Implementación y objetivos de las políticas del paisaje en Cataluña'

- **Jornada sobre el desenvolupament local i el patrimoni natural i cultural a Catalunya**
Manresa, 14 de març de 2018
Societat Catalana de Geografia, Diputació de Barcelona
- **IX Encuentro Nacional de la Red Argentina del Paisaje**
Buenos Aires, 24,25 i 26 de maig de 2018
Federación de nodos de la Red Argentina del Paisaje, Nodo Tandil
- **Seminario de Paisaje _01. El perfil profesional**
Maldonado (Uruguai), 28 de maig de 2018
Universidad de la República de Montevideo
Conferència 'Iniciativas de gestión y ordenación del paisaje. Nuevos retos'
- **Cicle de debats "Les polítiques del paisatge a Catalunya"**
Barcelona, 5 de juliol de 2018
Institut d'Estudis Catalans
Conferència "Les perspectives de futur en la gestió del paisatge"
- **I Jornades de Paisatge Històric del Baix Gaià: El paisatge com a valor històric del territori**
Altafulla, 14 de juliol de 2018
Ajuntament d'Altafulla, Ajuntament de Torredembarra i Diputació de Tarragona
Conferència 'Paisatge i patrimoni. Experiències de l'Observatori del Paisatge de Catalunya.'
- **Setmana cultural dedicada al paisatge i la mobilitat**
Auditori municipal, Cervera, 19 de setembre de 2018
Paeria de Cervera
Taula Rodona: "El Paisatge de Cervera"
- **La pedra en sec com a motor de desenvolupament econòmic i social**
Figueres, 28 i 29 de setembre de 2018
ADRINOC
- **21st Meeting of the workshops for the implementation of the Europe Landscape Convention**
Tropea (Itàlia), 3 i 4 d'octubre de 2018
Council of Europe, Ministero per i Beni e le Attività Culturali
- **Geojojada 2018**
El paisatge en el planejament territorial
Vila-Seca, 24 d'octubre de 2019
Universitat Rovira i Virgili
Conferència 'Els catàlegs de paisatge'
- **Dalla pianificazione alla gestione partecipata del paesaggio**
Florència, 26 d'octubre de 2018
Osservatorio Regionale del Paesaggio della Toscana
Conferència 'L'Osservatorio del Paesaggio della Catalogna'
- **Sociedad civil y paisaje. Paisaje y participación ciudadana**
València, 8 de novembre de 2018
Càtedra de Participació Ciutadana i Paisatges Valencians de la UV i Centre per al Coneixement del Paisatge
Conferència 'Implicación y cooperación ciudadana en el despliegue de políticas de paisaje'
- **Pedra Seca**
Les Planes d'Hostoles, 10 i 11 de novembre de 2018
Escola Orígens

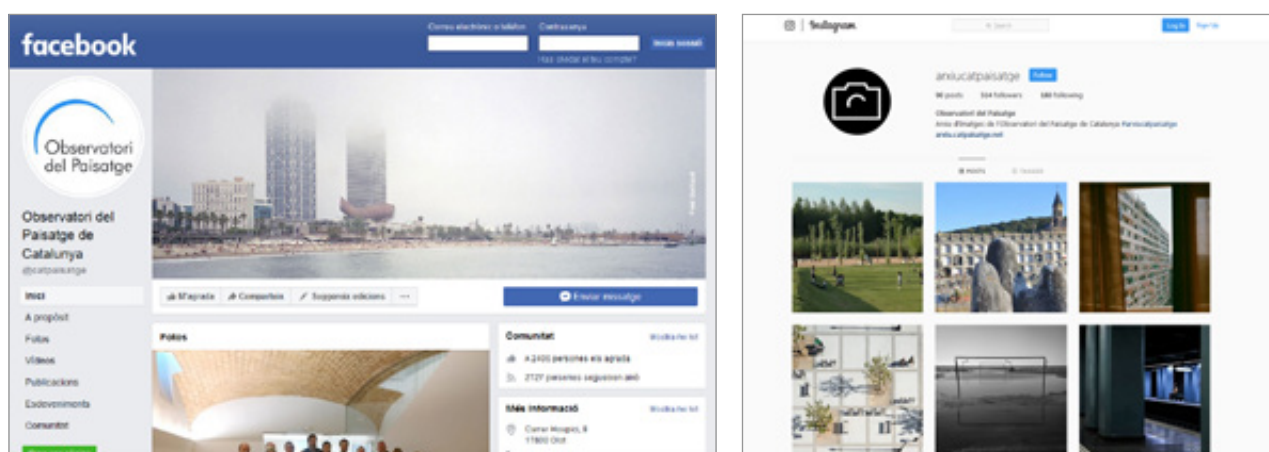
7.5. Presència a les xarxes socials

Les xarxes socials on és present l'Observatori són Twitter, Facebook, Vimeo i Instagram.

Les xarxes socials són elements clau per difondre les activitats sobre paisatge que organitza l'Observatori o altres entitats i per posar a disposició del públic el material elaborat o recollit per l'Observatori —catàlegs de paisatge, publicacions, documents tècnics...— així com les notícies més importants sobre paisatge que es publiquen en mitjans catalans, espanyols i internacionals.

Tanmateix, una segona vessant important és afavorir la interacció amb investigadors, tècnics i ciutadania en general, tant per resoldre dubtes com per rebre aportacions en forma d'actes per a completar l'agenda del web de l'Observatori, documents o altres elements d'interès.

L'Observatori del Paisatge és present a les xarxes socials a través de Twitter (@catpaisatge) i Facebook, en ambdós casos en català, castellà i anglès i del canal de Vimeo. Al desembre de 2018 els comptes de Twitter de l'Observatori sumaven 6.880 seguidors mentre que a Facebook la xifra se situava en 4.036. Pel que fa al canal de Vimeo de l'Observatori, disposa ja de 98 vídeos, la majoria de ponències de seminaris i jornades. També hi ha vídeos divulgatius, com el que es va realitzar l'any 2015 pel desè aniversari de l'Observatori: el vídeo El paisatge és de tots, per explicar què és el paisatge de forma amena i per a tot tipus de públic, i que l'any 2017 es va versionar en castellà i anglès.

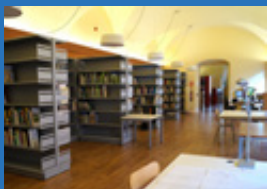
A partir del 28 de novembre de 2017, dia en què es va presentar l'Arxiu d'Imatges de l'Observatori del Paisatge, també es va estrenar un compte a l'Instagram (@arxiucatpaisatge) i a final de desembre de 2018 tenia gairebé 200 seguidors.

7.6. Atenció i resolució de consultes

S'han atès més de 123 consultes d'administracions públiques, entitats privades o particulars.

Durant l'any 2018 s'han atès 123 consultes formulades a través del correu electrònic, via telefònica o per visita directa. Diverses administracions públiques, entitats privades o particulars s'han adreçat a l'Observatori per obtenir informació científica, assessorament o dades concretes.

8.1. Centre de Documentació del Paisatge

El centre de documentació de l'Observatori rep consultes nacionals i internacionals i es consolida com un espai polivalent per exposar, rebre visites, reunir-se, realitzar cursos...

El Centre de Documentació del Paisatge és l'únic d'aquestes característiques a l'Estat Espanyol i un dels pocs existents arreu d'Europa. Es tracta d'un espai físic i virtual on es recull, s'organitza i es difon informació de tota mena referida al paisatge en general. Les seves funcions principals són donar suport a l'Observatori del Paisatge en el desenvolupament de la seva activitat; donar suport als treballs de recerca sobre paisatge realitzats per institucions o particulars i oferir la màxima informació actualitzada i de qualitat a les persones interessades en el paisatge. Per aconseguir-ho ofereix els següents serveis: atenció de consultes in situ, per telèfon o per correu electrònic; préstec interbibliotecari (està integrat al Catàleg Col·lectiu de Biblioteques de Catalunya); recull de premsa digital; servei de reprografia i intercanvi d'informació i documentació.

L'adquisició del fons es fa a través de la compra, però una part important prové de donatius i d'intercanvis. A finals de l'any 2018 el centre mantenia contacte amb més de vint institucions d'arreu del món amb qui ha establert acords d'intercanvi. En acabar l'any el fons era d'uns 4.700 documents, entre articles, llibres, revistes, dvd, tesis... que es cataloguen al Catàleg Col·lectiu de les Biblioteques de les Universitats de Catalunya (CCUC).

L'ús del centre és gratuït i obert a tothom, i a banda de les consultes dels propis tècnics i col·laboradors de l'Observatori del Paisatge, es van rebre 30 consultes al llarg de l'any 2018, la majoria de Catalunya però també n'hi va haver d'altres nacionalitats concretament de: França, Grècia, Polònia, Estats Units, Itàlia, Zimbàbue i de l'Estat Espanyol. El contacte fou via telèfon, mail o presencialment.

Les característiques de l'actual centre de documentació, inaugurat el març de 2014, han permès que el centre esdevingui el punt de benvinguda de les visites que rep l'Observatori del Paisatge. L'espai permet acollir grups de fins 40 persones i a més a més d'estar equipat amb canó i pantalla de projecció, aquest any s'ha adquirit una pantalla de televisió i un peu per transportar-la. El nou material permet fer presentacions de petit format dins la sala annexa al centre, la sala Nogué, i si convé a la sala gran. Així doncs per aquest motiu també es celebren actes com ara presentacions de llibres, conferències i exposicions que donen visibilitat al centre de documentació i a l'Observatori del Paisatge. Aquest 2018 s'hi han celebrat les següents activitats:

- 16, 19 i 24 de gener: visites dels residents de la Residència Faber vinculats a l'estada sobre urbanisme
- 5 d'abril: visita dels alumnes de 5è de l'escola olotina Petit Plançó
- 3 de maig: visita de diversos professors de la Universitat de Malmö
- 6 de setembre: visita del gremi d'arquitectes de la Regió Basilicata (Itàlia)
- Del 5 de juliol al 31 d'agost, exposició "Traçats" amb la col·laboració de l'Escola d'Art de Tarragona

8.2. Xarxa europea de centres de documentació de paisatge

Col·laboració amb la Fondazione Benetton Studi Ricerche i el Cultural Heritage Agency d'Holanda per la creació d'una xarxa europea de centres de documentació de paisatge.

Des de la creació del centre de documentació s'han anat forjant col·laboracions amb altres institucions del país però també en l'àmbit europeu i llatinoamericà, sobretot amb la finalitat d'intercanviar documentació. El 2018 s'ha fet un pas més enllà i s'ha començat a treballar per la creació d'una xarxa europea de centres de documentació especialitzats en paisatge. S'ha redactat un esborrany on s'estableixen els objectius i els acords de col·laboració que inclou aspectes com: l'intercanvi de documentació, el suport en les consultes rebudes, les novetats bibliogràfiques, etc.

8.3. Arxiu d'imatges de l'Observatori del Paisatge

L'arxiu d'imatges de l'Observatori recull, classifica i posa a disposició de tothom més de 2.000 imatges de paisatges d'arreu.

L'any 2017 es va crear l'Arxiu d'Imatges de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, una eina dinàmica per produir, compartir, difondre i fer circular imatges dels paisatges de Catalunya, amb la finalitat de promoure el coneixement, l'estudi, la conscienciació, la gestió i l'ordenació del paisatge.

A finals de l'any 2018 l'Arxiu tenia un fons de més de 2.000 imatges digitals dels paisatges contemporanis catalans procedents de l'activitat de l'Observatori a més d'aportacions d'altres institucions, entitats, fotògrafs i particulars. Durant aquest 2018 s'ha treballat catalogant les noves imatges, el fons ha augmentat un 57,6%, i establint col·laboracions amb altres institucions, com l'Oficina Tècnica de Planificació i Anàlisi Territorial de la Diputació de Barcelona.

Una de les activitats per promocionar l'Arxiu ha estat l'organització del Concurs de fotografia dels paisatges de Catalunya "Paisatges quotidians". El 19 de desembre de 2018 es van donar a conèixer els guanyadors del concurs fotogràfic Paisatge quotidià, en un acte que es va celebrar al Palau Macaya de Barcelona i on van assistir un centenar de persones. Els membres del jurat foren pel director de l'Observatori del Paisatge, Pere Sala i Martí; la directora adjunta a la presidència d'ATLL, Laia Bonet, i els fotògrafs Israel Ariño i Jon Uriarte. D'entre les 268 fotografies presentades, es va atorgar el primer premi –dotat amb 1.000 euros– a l'obra de David Sagarzazu; el segon premi, de 500 euros, va ser per a Pol Viladoms, amb una imatge que reivindica la relació entre el paisatge i les persones que l'habiten en el dia a dia; i es van concedir dues mencions especials, de 250 euros cadascuna, a Albert Latorre i Katarzyna Kawczynska.

Amb aquest concurs l'Observatori pretenia aconseguir dos objectius principals: per una banda, fomentar una mirada conscient cap als paisatges quotidians i de l'altra, dinamitzar l'Arxiu d'imatges de l'Observatori.

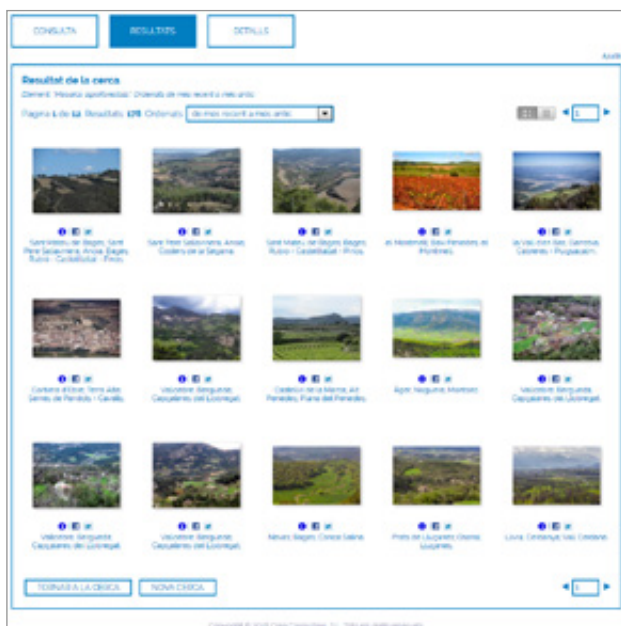
L'Arxiu i el concurs de fotografia han estat possibles gràcies a la participació de l'empresa Aigües Ter Llobregat, Concessionària de la Generalitat, que ha col·laborat amb l'Observatori del Paisatge durant varis anys.

Fotografies: 2.112

- 69% del fons de l'Observatori del Paisatge
- 31% de col·laboracions externes
- 8% de fotògrafs professionals

Col·laborador/es: 186 col·laboradors/es

- 17 fotògrafs/es professionals

9.1. Edicions de llibres i documents

(DES)FER EL TERRITORI. PRÀCTIQUES CULTURALS I REGENERACIÓ DEL PAISATGE

Sisè número de la col·lecció 'Reflexions', fruit del seminari homònim celebrat a Torroella de Montgrí l'any 2017.

Fruit de la jornada que es va celebrar el 17 de juny de 2017 amb el títol (Des)fer el territori: pràctiques culturals i regeneració del paisatge, s'ha publicat el llibre (Des)fer paisatges, amb el suport de l'empresa Aigües Ter Llobregat.

Aquesta publicació és el sisè volum de la sèrie "Reflexions" de la col·lecció "Plecs de Paisatge", a més a més de compartir els continguts de la jornada celebrada a Torroella de Montgrí també permet difondre les oportunitats territorials, econòmiques i socials que es deriven dels processos de desurbanització. El llibre s'estructura en dos blocs. El primer reproduïx fidelment el títol de la jornada, "Des(fer) el territori" on s'exposa la necessitat de repensar el territori i buscar sistemes per recuperar espais degradats. El segon bloc està dedicat íntegrament a un projecte concret de desurbanització: la regeneració de la maresma de la Pletera i s'expliquen les intervencions artístiques del projecte "Lloc, memòria i salicòrnies".

En total s'han imprès 600 exemplars, 100 dels quals s'han entregat a l'Ajuntament de Torroella de Montgrí. El llibre també està disponible a text complet al web de l'Observatori.

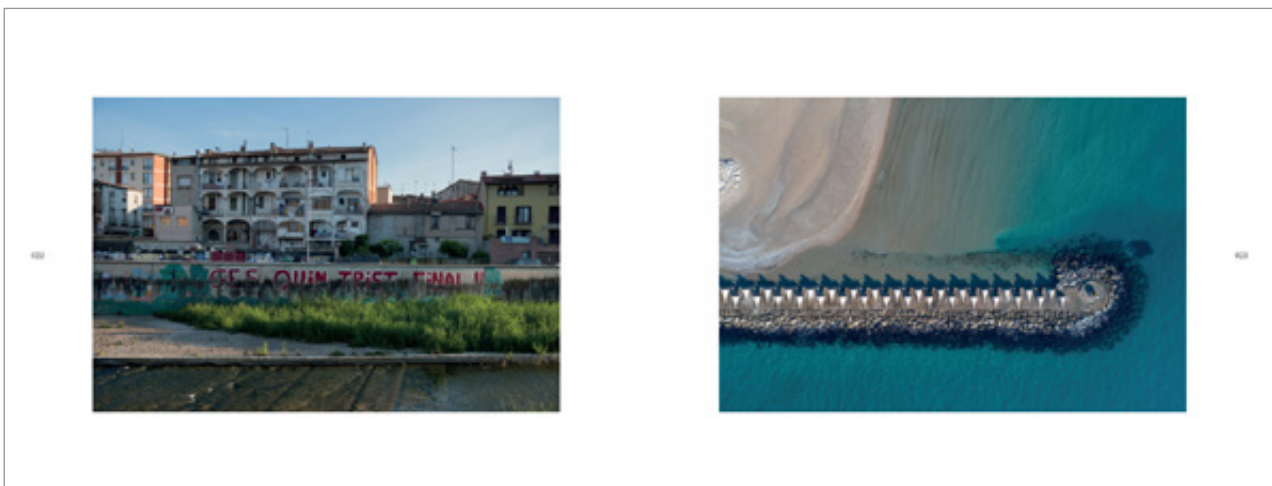
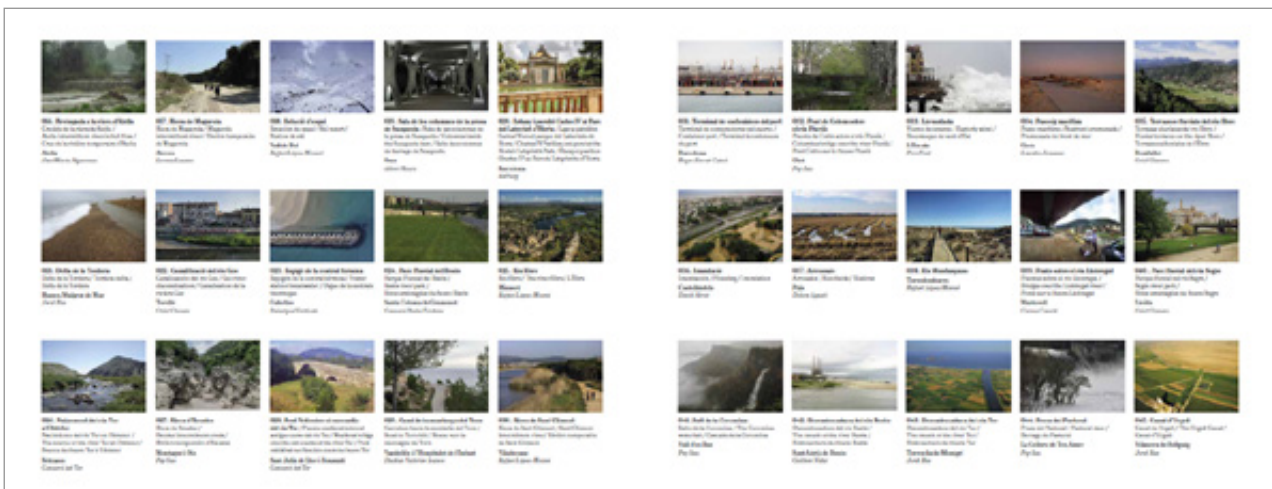
PAISATGES DE L'AIGUA

Libre de fotografies sobre paisatges de l'aigua coeditat amb l'empresa Aigües Ter Llobregat (ATLL).

Durant l'any 2018 l'Observatori del Paisatge va coeditar amb l'empresa Aigües Ter Llobregat (ATLL), un llibre de fotografies, concretament sobre paisatges de l'aigua que es va presentar el 19 de desembre a Barcelona.

La presentació del llibre Paisatges de l'aigua va anar a càrrec d'Anna Ribas, catedràtica de geografia de la Universitat de Girona, i especialista en la dimensió socioterritorial de l'aigua i la seva gestió i de Tomàs Molina, físic i cap de meteorologia de TV3. L'Observatori va rebre 450 exemplars.

A través de 125 fotografies de 44 fotògrafs, el llibre recorre paisatges de Catalunya en què l'aigua té un paper protagonista tant en l'origen i la configuració actuals, en el seu funcionament, com en el reconeixement i la percepció social i cultural. Les fotografies mostren i reivindiquen la importància natural i ecològica de l'aigua, com també la cultural, simbòlica i social, i defensen el seu paper cabdal en qualsevol política de gestió i ordenació del territori i del paisatge, ja sigui urbanística, agrícola, forestal, turística, patrimonial o educativa. El conjunt de les fotografies ens regala una mirada original, extraordinàriament variada, sovint sorprenent, i molt sensible, a l'enorme diversitat de paisatges d'aigua de Catalunya, i als signes que anticipen nous canvis.

LOS CATÁLOGOS DE PAISAJE DE CATALUÑA

Versió castellana del llibre sobre la metodologia d'elaboració dels catàlegs de paisatge.

L'any 2016 es va publicar en català i anglès el llibre Els catàlegs de paisatge de Catalunya. Metodologia que pretenia posar a l'abast de qualsevol persona interessada la metodologia emprada per l'Observatori a l'hora d'elaborar l'instrument probablement més reeixit que preveia la Llei 8/2005, de 8 de juny, de protecció, gestió i ordenació del paisatge: els catàlegs de paisatge. I ho feia després d'assolir la important fita de disposar dels set catàlegs de paisatge aprovats pel Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Arran de l'interès internacional per la publicació, es va decidir traduir-lo també al castellà, amb una tirada de 150 exemplars i oferint-lo a text complet al web de l'Observatori. Aquest és el primer volum de la col·lecció "Documents" que està traduït íntegrament a tres idiomes.

en riesgo, con el fin de mejorarlos o evitar un mayor empeoramiento de su calidad.

Actualmente, los planes territoriales parciales que incorporan las directrices del paisaje son el Plan territorial parcial de las Terres de l'Ebre, aprobado el 27 de julio de 2010, y el Plan territorial parcial de las Comarques Gironines, el 14 de septiembre de 2010.

Observatorio del Paisaje

- Elaboración de los catálogos de paisaje
- Incluyen, entre otra información:
- Objetivos de calidad paisajística
- Propuestas de ordenación y acciones

Departamento de Territorio y Sostenibilidad

- Información y consulta pública de los catálogos de paisaje
- Aprobación del catálogo de paisaje
- Propuesta de directrices del paisaje que deben incorporarse en los planes territoriales parciales y, en su caso, en los planes directores territoriales
- Información y consulta pública
- Aprobación e incorporación de las directrices del paisaje en el planeamiento territorial

Planes territoriales parciales y planes directores territoriales

Uno de los ejemplos en que se reflejan las directrices del paisaje son de aplicación directa (normas), de incorporación obligatoria en la modificación y revisión del planeamiento urbanístico (directrices), o bien cuando constituyen recomendaciones para el planeamiento urbanístico y para otros planes o programas de naturaleza sectorial relacionados con el paisaje (recomendaciones).

EJEMPLO

Dos directrices del paisaje del Plan territorial parcial de las Comarques Gironines (2010)

Artículo 3.6

Directrices del objetivo de calidad paisajística 4

Unas áreas especializadas de uso industrial, logística, comercial, de ocio o de otros usos terciarios, ubicadas en zonas visuales no preferentes o notorias y diseñadas o rediseñadas teniendo en cuenta la integración en el entorno, los tratamientos de fachada y las tipologías constructivas, así como que respeten los espacios identitarios y patrimoniales de las poblaciones donde se ubican.

1. Localizar las nuevas implantaciones de polígonos de actividad económica en áreas de crecimiento con continuidad con las tramas urbanas o los polígonos ya existentes y minimizando la formación de fachadas con una exposición visual directa a las vías de comunicación para evitar el efecto carretera-escarpate.
2. Garantizar que las posibles actuaciones futuras en tres nodos territoriales que serán objeto de transformaciones territoriales tengan especial cuidado en cuanto a la integración en la matriz territorial preexistente, así como los elementos paisajísticos singulares allí presentes. En este sentido, se evidencian los siguientes condicionantes:
 - Entorno del Aeropuerto de Girona: área de paisajes agroforestales articulados por masías, de valor histórico.
 - Entorno al centro logístico intermodal del Far d'Empordà: área de cultivos de regadío de origen histórico con valor agrícola y en las proximidades del núcleo encaramado de El Far d'Empordà, que también forma parte del

Imagen 6. Una de las directrices recomienda evitar la construcción de nuevos frentes especulados en determinados espacios agrícolas de elevado valor productivo, como por ejemplo el valle d'en l'Is.

Figura 4. Proceso de integración de directrices del paisaje en el planeamiento (según la Ley 8/2005, del paisaje). Una vez los catálogos de paisaje han sido aprobados por el consejero, el gobierno utiliza los objetivos de calidad paisajística y las propuestas para definir las directrices del paisaje.

26 Los catálogos de paisaje de Cataluña. Metodología

HE CAMINAT TOTS ELS CARRERS D'OLOT

Llibre d'il·lustracions coeditat amb l'Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot i la residència Faber.

He caminat tots els carrers d'Olot és un llibre editat per l'Observatori del Paisatge, l'Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot i Faber. La publicació recull les il·lustracions exposades a Olot del 10 de febrer al 7 de març de 2018 i que l'artista havia elaborat durant la seva estada a la Residència Faber d'Olot. Durant cinc jornades Clara Nubiola es va proposar caminar per tots els carrers d'Olot: cada matí, amb una llibreta, un bolígraf i una càmera de fotos va sortir a recórrer un tros de la ciutat creant una narració subjectiva, vivencial i gens científica de la ciutat.

La presentació de la publicació fou el dijous 29 de novembre de 2018 a Can Trincheria (Olot). En l'acte hi van intervenir Pere Sala i Martí, director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya, Francesc Serés, director de la Residència Faber d'Olot, Clara Nubiola, artista i autora del llibre, i Pep Berga, regidor de Cultura d'Olot.

La tirada de la publicació ha estat de 300 exemplars dels quals 140 han estat per l'Observatori i la resta s'ha distribuït entre l'Ajuntament d'Olot, l'autora i Fàber. El llibre també està disponible a text complet al web de l'Observatori del Paisatge.

9.2. Campanyes de promoció

Per promoure i donar a conèixer les publicacions de l'Observatori s'han seguit realitzant campanyes de difusió com l'any anterior. La primera vinculada amb l'"Agenda de l'Aigua", una iniciativa de l'Agència Catalana de l'Aigua, que recull al web <http://agendadelaigua.cat/> totes aquelles activitats relacionades amb el Dia Internacional de l'Aigua. L'Observatori s'hi va sumar regalant durant la setmana del 16 al 22 de març un exemplar del llibre Paisatge, patrimoni i aigua a les persones que enviessin un correu electrònic a l'adreça del centre de documentació.

La segona campanya de promoció fou arran de la diada de Sant Jordi, durant tota la setmana, del 23 al 29 d'abril, es va fer promoció de les publicacions a través de les xarxes socials de l'Observatori, es regalava un llibre, a escollir, per la compra de qualsevol de les publicacions de l'Observatori. Val a dir que aquesta va ser la campanya menys seguida de totes.

L'última campanya de l'any fou en motiu del Dia Internacional del Paisatge, el 20 d'octubre. Com a la resta de campanyes la difusió es va fer a través de xarxes socials i entre el 20 i el 26 d'octubre es va regalar a les persones interessades un exemplar del llibre Paisatge i educació.

9.3. Elaboració i distribució trimestral del butlletí Paisatg-e

Durant l'any 2018 s'han elaborat i distribuït quatre edicions, i a finals d'any tenia 2.220 subscriptors

El butlletí Paisatg-e és un butlletí electrònic trimestral amb l'objectiu de difondre informació de referència sobre paisatge a Catalunya, a l'Estat espanyol i a escala internacional. És una eina d'opinió, informació i conscienciació estretament vinculada al web www.catpaisatge.net, però que disposa de la seva pròpia estructura.

El 2018 s'han afegir dos nous apartats al butlletí, concretament un per l'Arxiu d'imatges de l'Observatori del Paisatge on s'inclouen algunes imatges en miniatura de inclouen les noves galeries del web de l'arxiu. I l'altra per destacar notícies de la xarxa Territoris pel Paisatge. La resta d'apartats continua constant de: l'apartat "L'observador" és un article d'una persona destacada en el camp del paisatge, cada número és una persona diferent; el "Mosaic" són novetats destacades; en el "Paisatge digital" es recomana un web; i les "Publicacions d'interès" és l'apartat on es recomanen alguns dels últims llibres adquirits al centre de documentació de l'Observatori.

El número de subscriptes a 31 de desembre de 2018 són 2.220 repartits de la següent manera: 1.126 en la versió catalana, 557 en versió castellana i 286 en versió anglesa.

Paisatg-e
37. Abril-juny 18
Butlletí trimestral de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

L'OBSERVADOR

Una integració transversal del paisatge en l'ordenació del territori

Agustí Serra
 Director general d'Ordenació del Territori i Urbanisme de la Generalitat de Catalunya

La cultura del paisatge al nostre país ha tingut un progressiu procés de maduració, que ha estat recolzat per uns consensos socials cada cop més amplis envers la cerca de qualitat de l'entorn. A les actuacions sobre el territori cada cop més se'ls demana tenir cura pels valors de lloc, i fins i tot se'ls requereix una major capacitat per a donar qualitat o millorar les característiques d'aquell indret on s'interven. Això no seria segurament així si no hi haguessin hagut la reflexió, l'estudi, la difusió del coneixement, el diàleg i el debat a l'entorn del paisatge que s'ha anat efectuant durant aquests anys a Catalunya, i de la qual l'Observatori del Paisatge n'ha estat referent. [+]

MOSAIC

Seminari internacional 9 i 10 de maig de 2018
Barcelona

Seminari La carretera en el paisatge

Els propers 9 i 10 de maig se celebrarà, a Barcelona, el **seminari internacional "La carretera en el paisatge"** organitzat per l'Observatori del Paisatge de Catalunya i la Secretaria d'Infraestructures i Mobilitat del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya. El seminari, que es complementarà amb una exposició fotogràfica fruit de la col·laboració entre l'Observatori i l'**Escola d'Art de Tarragona**, vol tractar tota una sèrie d'aspectes de la relació carretera-paisatge en general poc considerats. [+]

Publicat el **Catàleg de paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona**

S'ha publicat el **Catàleg de paisatge de la Regió Metropolitana de Barcelona**. El catàleg ve ser coordinat per l'Observatori del Paisatge de Catalunya, i aprovat definitivament pel Departament de Territori i Sostenibilitat l'any 2015. És el cinquè catàleg que es publica en forma de llibre i ha estat possible gràcies a un conveni signat amb la Diputació de Barcelona. Es pot consultar [aquí](#). [+]

Paisaj-e
56. Julio-septiembre 18
Butlletí trimestral del Observatorio del Paisaje de Cataluña

EL OBSERVADOR

Somos la gente del paisaje

Luc-Emile Bouche-Florin
 Presidente de CIVILSCAPE

CIVILSCAPE es una plataforma europea formada por organizaciones no gubernamentales que trabajan con el paisaje. La red CIVILSCAPE reúne 132 organizaciones de la sociedad civil, organizaciones profesionales y observatorios del paisaje, entre otros, cuyo trabajo beneficia directamente a cuatro millones de personas en todo el continente europeo. [+]

Landscape
56. January-March 18
Quarterly Newsletter of the Landscape Observatory of Catalonia

THE OBSERVER

Local landscape, global landscape

Francesc Senés
 Writer and director of the Faber residency

From the offices of Faber, we can see the Pla de l'Estació sports park. If we go out on the deck, the near 360° view offers us a panorama of the Triac slope, which stretches from the beech forest of Fageda d'en Jordà to Carriçou mountain. Our gaze then passes over the Serra del Corb mountain range, the Puigorcà massif and over to the industrial parks that rise into mountains, urban volcanoes, the city of Olot, and finally the Alta Garrotxa region. The yearly changing of the seasons, which indeed offers a 360° panorama, shows us over the course of its 365-day cycle how the landscape changes. [+]

MOSAIC

9.4. Elaboració i distribució setmanal del butlletí Dietari de Paisatge

Durant l'any 2018 s'han enviat 43 dietaris que han arribat a 1.200 subscriptors.

El Dietari de Paisatge és un recull electrònic setmanal de l'Observatori del Paisatge que ofereix una selecció de notícies sobre paisatge publicades en els principals mitjans de comunicació escrits del món, amb un èmfasi especial en les novetats referides a Catalunya.

Aquest butlletí digital va néixer el juny de 2005 amb l'esperit de fer disponible, d'una manera senzilla i ràpida, informació d'actualitat en temes de paisatge a persones interessades en la temàtica. L'any 2018, es va enviar el butlletí número 600, a 31 de desembre del mateix any hi havia 1.200 subscriptors i durant tots aquests anys ha permès compartir unes 7.500 notícies.

Des de l'Observatori es continua fent la recerca diària de notícies de temàtica paisatgística, en diverses llengües, i una tria d'aquestes es publiquen també a la portada del web. La selecció setmanal de notícies de més interès paisatgístic intenta respectar un equilibri de llengües (català, castellà, anglès, francès, italià i portuguès) i temàtiques, tot prioritzant les notícies que fan referència a Catalunya.

9.5. Elaboració i distribució mensual del butlletí Agenda de Paisatge

A finals de 2018 hi havia 1.869 subscriptors d'arreu del món.

Agenda de Paisatge és un butlletí digital amb informació sobre congressos, jornades, cursos, conferències, presentacions, sortides, premis i exposicions d'arreu del món, però amb un especial èmfasi en les que se celebren a Catalunya.

El butlletí s'edita en quatre idiomes, és de distribució mensual i recull les activitats dels tres mesos següents a l'enviament. És una publicació que vol ser de gran utilitat pels agents més directament implicats en l'estudi i la gestió del paisatge i, en general, per qualsevol persona interessada en el paisatge.

A finals de 2018 hi havia 1.869 subscriptors d'arreu del món. Cada vegada es reben més peticions per incloure activitats a l'agenda; són activitats relacionades amb paisatge i provenen tant de particulars com d'organitzacions i entitats.

9.6. Elaboració d'articles

Articles escrits i entrevistes realitzades als membres de l'Observatori del Paisatge durant aquest 2018:

- "L'arxiu d'imatges de l'Observatori del Paisatge de Catalunya", El Cartipàs. Núm. 109, gener 2018, p. 1. Autor: Pere Sala i Martí.
- "El Observatorio del Paisaje de Catalunya", dins Benedetta Castiglioni. Il paesaggio tra conflittualità e integrazione. Padova: Cleup, 2018. Autora: Laura Puigbert.
- "L'Observatori del Paisatge i la pedra seca", dins Robert Rovira (ed.). Les barraques de pedra seca de Sant Jaume dels Domenys. Sant Jaume de Domenys: l'Ajuntament, p. 17-20, 2018. Autor: Jordi Grau.
- "Compañeros de viaje", dins LALI 5 años: un fructífero caminar. [S.l.: Lali, 2018], p. 36-45. Autor: Pere Sala i Martí.
- "Conocer y actuar en el paisaje. Los catálogos de paisaje de Cataluña y su aplicación en la planificación", Revista Planeo: Espacio para Territorios Urbanos y Regionales. Núm. 37, setembre 2018. Autor: Pere Sala i Martí.
- "Landscape, Local Knowledge and Democracy: the work of the Landscape Observatory of Catalonia", dins Graham Fairclough, Ingrid Sarlöv-Herlin, Carys Swanwick. Landscape Character Assessment. Oxon: Routledge Handbook, 2018. Autors: Joan Nogué, i Pere Sala i Martí.
- "La planificació i la gestió d'un paisatge transfronterer. El Pla de Paisatge de la Cerdanya", Documents d'Anàlisi Geogràfica. Vol. 64, núm. 3 (2018), p. 567-586. Autors: Joan Nogué, i Pere Sala i Martí.
- "Paisatge/kW: valori e significati dei paesaggi dell'energia idroelettrica", Ri-vista: Ricerche per la progettazione del paesaggio. Vol. 16, núm. 2, 2018. Autors: Associació Pirineus.Watt, Institut per Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran i l'Observatori del Paisatge de Catalunya.
- "Contemplar el paisatge des de miradors", L'informatiu, construcció, arquitectura, urbanisme. Octubre-desembre 2018, p. 139. Autor: Pere Sala i Martí.
- "Els valors del patrimoni paisatgístic", Treballs de la Societat Catalana de Geografia. Núm. 86, desembre 2018, p. 65-72. Autor: Pere Sala i Martí.
- "Prefacio", dins Raquel Tardin (coord.). Análise, ordenação e projeto da paisagem uma abordagem sistêmica. Rio de Janeiro: Rio Books. Autor: Pere Sala i Martí.

10.1. Projecte europeu "Towards LCS": educació, paisatge i canvi climàtic

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Participació al projecte europeu "Towards LCS", impulsat per institucions acadèmiques i organismes locals, regionals i nacionals de Finlàndia, Polònia i Catalunya.

L'Observatori del Paisatge de Catalunya ha participat en el projecte ERASMUS+ "On the way towards a Low Carbon Society - Increasing professionalism in land use and landscape management within climate change (Towards LCS)" (De camí cap a una societat baixa en carboni - L'augment de la professionalitat en l'ús del sòl i la gestió del paisatge en el marc del canvi climàtic).

El projecte, de tres anys de durada i que s'ha acabat aquest 2018, tenia l'objectiu d'explorar els aspectes que caldrà incorporar a la formació universitària per formar professionals en l'àmbit d'una gestió del paisatge baixa en carboni i, per tant, que previngui el canvi climàtic. Estava encapçalat pels departaments de Geografia de la Universitat de l'Est de Finlàndia, de la Universitat de Girona i de la Universitat Adam Mickiewicz de Poznan; i l'Observatori tenia un paper d'assessor.

Durant els tres anys de durada del projecte, s'ha treballat en la creació d'una plataforma d'aprenentatge en línia per les tres universitats, una guia metodològica dirigida als currículums educatius i l'elaboració de materials educatius que s'han aplicat en cursos pilot, organitzats a cadascun dels tres països.

El projecte s'emmarca en els objectius fixats per la Unió Europea per a l'any 2050 de reducció de la major part de les seves emissions de gasos d'efecte hivernacle. Amb aquest projecte ERASMUS+, es pretén promoure també la cooperació local, regional i internacional entre les universitats i els organismes implicats en la matèria.

El mes de febrer de 2018 l'Observatori del Paisatge va col·laborar en el workshop internacional sobre paisatges i societat baixa en carboni que va tenir lloc a Joensuu (Finlàndia) destinat als actors del projecte.

10.2. Recerca pròpia de l'Observatori

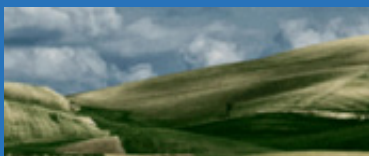
L'Observatori del Paisatge de Catalunya és considerat un dels principals centres de recerca en paisatge a Europa (segons la European Science Foundation). Amb l'objectiu de generar coneixement i esdevenir un focus de divulgació d'idees en relació amb el paisatge, l'Observatori desenvolupa la seva pròpia recerca, pensada per donar suport a bona part dels projectes presentats en aquest pla de treball.

L'Observatori també impulsa la investigació sobre paisatge a partir l'adscripció de personal investigador català, espanyol i europeu amb estades i beques de formació. En aquests casos, des de l'Observatori del Paisatge es fa un seguiment de la recerca desenvolupada i s'assessora els becaris quan és necessari.

COL·LABORACIÓ EN ALTRES INICIATIVES I PROJECTES

11

11.1. Participació en diverses iniciatives i conferències de paisatge europees i internacionals

L'Observatori ha estat convidat diverses vegades a explicar el funcionament i la composició de l'ens arreu d'Europa.

L'estructura de l'Observatori del Paisatge, basada en un model de cooperació entre administracions, societat civil, entitats i empreses, ha tingut molt ressò, i és font d'inspiració per a altres observatoris del paisatge semblants que s'estan creant arreu del món, especialment a Europa i Amèrica Llatina. Per aquesta raó, l'Observatori del Paisatge de Catalunya ha estat cridat diverses vegades a explicar el funcionament i la composició de l'ens. Alguns exemples són Irlanda, Finlàndia, el Líban, o les regions de Västra-Götaland i d'Escània (Suècia), i de Calabria, Toscana i Veneto (Itàlia), entre altres. Concretament, l'any 2018 ha participat en reunions per assessorar l'Osservatorio Regionale per il Paesaggio e il Territorio della Basilicata, amb el qual ha signat un conveni de col·laboració, i l'Osservatorio del Paesaggio della Regione Toscana.

Per altra banda, l'Observatori és convidat a un gran nombre de trobades internacionals i espais de discussió i difusió per aportar el seu coneixement i experiència en les polítiques de paisatge de Catalunya. Per exemple, és convidat habitual dels fòrums de paisatge organitzats per CIVILSCAPE, associació internacional que agrupa organitzacions de la societat civil dedicades a la protecció, gestió i ordenació del paisatge a Europa, i una referència a Europa en l'àmbit de l'impuls al Conveni europeu del paisatge. L'Observatori va ser nomenat membre d'honor d'aquesta entitat internacional l'any 2015.

The screenshot shows a website interface with a navigation menu at the top: Home, Regione, Cittadini, Impreso, **Enti e associazioni**, and ServiziOnline. The main content area is titled 'Enti e associazioni | Pianificazione e paesaggio'. On the left, there is a vertical list of categories: Agricoltura e foreste, Ambiente, Bandi, Cultura, Diritti e semplificazione, Enti Locali, Formazione professionale, Gare e contratti pubblici, Infrastrutture e trasporti, Educazione e istruzione, Università, enti di ricerca e ITS, and Lavoro e formazione. The main section is titled 'Paesaggio' and features a sub-section 'Osservatorio Regionale del Paesaggio'. The text in this section states: 'L'Osservatorio Regionale del Paesaggio (ORP) è stato istituito ai sensi dell'art. 59 della L.R. 65/2014, con Deliberazione della Giunta Regionale n. 1245 del 21 dicembre 2015 e con Decreto del Presidente n. 131 del 09 Settembre 2016, il Presidente della Giunta Regionale ha nominato i componenti dell'Osservatorio.' Below this, it mentions: 'Con la Deliberazione della Giunta Regionale n. 559 del 29 maggio 2018 sono state approvate le modalità di funzionamento dell'Osservatorio e il programma delle attività per il 2018. Nello stesso documento la Giunta prende atto delle attività svolte dall'Osservatorio nell'anno 2017 e dei criteri per il riconoscimento degli Osservatori Locali del Paesaggio.' To the right of the text are three small landscape images: a river valley, a town in a valley, and a rural landscape.

11.2. Assessorament i col·laboració amb la Iniciativa Latinoamericana del Paisaje (LALI)

L'Observatori continua la tasca de col·laboració amb la Iniciativa Latinoamericana del Paisatge.

L'octubre de 2012 es va aprovar a Colòmbia la Iniciativa Latinoamericana del Paisatge (LALI), declaració de principis ètics per promoure el reconeixement, la protecció, la gestió i la planificació dels paisatges llatinoamericans mitjançant l'impuls de projectes i acords. Des de llavors, diferents institucions i entitats llatinoamericanes vinculades a la Iniciativa han proposat a l'Observatori del Paisatge de Catalunya que realitzi tasques d'assessorament pel desenvolupament de la seva principal activitat (cartes nacionals de paisatge, normativa de paisatge en els seus respectius països, congressos, etc.).

Des d'aquesta data, l'Observatori ha participat en els fòrums que l'entitat ha organitzat a Medellín (Colòmbia); Guayaquil (Equador); Ciudad de Panamá (Panamà), on va coordinar un taller internacional sobre paisatge i món local; i Armenia (Colòmbia), on va coincidir amb la celebració del Simposi internacional "Pensar y sentir el paisaje".

El 2018 l'Observatori del Paisatge ha continuat la tasca de col·laboració amb aquesta entitat. Una de les idees de futur emmarcada en aquesta col·laboració és desenvolupar una prova pilot internacional de gestió del paisatge, encara per acabar de determinar.

11.3. Assessorament i col·laboració amb la Red Argentina de Paisaje

Durant el 2018 es continuen les tasques d'assessorament a aquesta xarxa argentina.

L'Observatori del Paisatge assessorava l'entitat Red Argentina del Paisaje, molt vinculada a la societat civil argentina (les dues entitats van firmar un conveni marc de col·laboració el setembre de 2013). La xarxa es distribueix per dinou ciutats argentines, i treballa en la constitució de diversos observatoris del paisatge (Observatorio de Buenos Aires, Observatorio Mendocino, Observatorio de Rosario) en cadascun dels seus nodes, amb uns objectius molt semblants als de l'Observatori del Paisatge de Catalunya. El conveni assenyalava explícitament que el node de Buenos Aires de la Red Argentina del Paisaje té molt en compte les metodologies desenvolupades a Catalunya a l'hora de portar a terme la seva activitat. En aquest sentit, l'experiència catalana pot ser de gran utilitat amb vista a elaborar els seus catàlegs de paisatge. Els catàlegs argentins han de generar les directrius per assessorar els municipis en el seu planejament territorial i en el cas del node de Buenos Aires s'ha començat amb el municipi d'Exaltación de la Cruz, situat a 80 km al nord-oest de la capital.

Des de la signatura del conveni l'any 2013, l'Observatori també ha col·laborat en la proposta de Llei de paisatge d'Argentina que està impulsant la Red Argentina del Paisaje, en l'organització de la vuitena edició de la jornada "Paisajeurbe" (2014), el taller "Construcción colectiva de nuestro paisaje" (2015) i en l'organització de la desena edició de la jornada 'Paisajeurbe, Gestión, planificación y políticas del paisaje' (2016), a Buenos Aires.

El 2018 l'Observatori del Paisatge ha continuat la tasca de col·laboració amb aquesta entitat, i ha participat en el Simposi organitzat amb motiu dels deu anys de l'entitat argentina.

11.4. Altres col·laboracions

Durant l'any 2018 l'Observatori del Paisatge ha continuat assessorant i participant en altres iniciatives i projectes. Són, entre d'altres, les següents:

- Membre del Patronat del Consorci del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF), en representació de la Generalitat de Catalunya
- Membre de la Comissió Tècnica per al desplegament del Pla Cartogràfic de Catalunya i de la Directiva INSPIRE
- Membre del Consell assessor de l'Observatori de la Universitat de Porto
- Membre Corporatiu d'IFLA-Europe
- Membre del Consell assessor del projecte Laboratori MeLANinE dins del programa de recerca "Mediterranean Landscape Emergency"
- Membre del Grup de Seguiment del projecte POLYFARMING
- Membre adherit al Campus Euromediterrani del Turisme i l'Aigua (Campus e-MTA, Universitat de Girona)
- Col·laboració amb l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona
- Membre del Grup de Treball sobre Espais Agraris de Catalunya (Fundació del Món Rural)
- Membre del consell assessor del projecte "Museu al carrer", del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya
- Membre de la comissió de seguiment estratègic de l'Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya (ADRI-NOC)
- Membre del Comitè científic de la Novena Trobada d'Estudi per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans (2017)
- Membre de l'Associació per la Pedra Seca i l'Arquitectura Tradicional
- Membre de la Comissió Assessora Fundació Paisatge de Lleida
- Membre de la Comissió Tècnica de la Carta Europea de Turisme Sostenible a la Garrotxa
- Membre de la Taula de paisatge del pla de paisatge Paeria de Cervera
- Membre de la Comissió del Paisatge i la Sostenibilitat del Priorat-Montsant-Siurana

consultes ateses: 123

exposicions: 3

publicacions:

pròpies: 2

coedicions: 2

visites web catpaisatge.net:

usuaris: 30.086

sessions: 45.706

mitjana mensual usuaris: 3000

procedència: 75% Espanya

percentatge de retorn: 84%

butlletins:

subscriptors: 5.289

butlletins enviats: 59

xarxes socials:

facebook: 4.036 seguidors

twitter: 6.880 seguidors

instagram: 200 seguidors, 88 posts

vimeo: 98 vídeos

INDICADORS ECONÒMICS*

personal: 241.098,97 €

catàleg de paisatge del Penedès: 50.000 €

congressos, tallers i jornades: 20.016,89 €

pàgina web: 12.402,50 €

exposicions, certàmens i altres activitats de difusió: 7.152,84 €

centre de documentació: 3.173 €

arxiu d'imatges: 11.426,89 €

publicacions: 24.353,39 €

* Podeu consultar els comptes anuals de l'exercici 2018 a www.catpaisatge.net, al portal de transparència.

Publicació: El cartipàs

Data: Gener de 2018

Autor: Pere Sala i Martí

Titular: L'arxiu d'imatges de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

elcartipàs

ciutat, patrimoni, memòria

núm. 109 / Olot, gener 2018

Coordinació: Antoni Mayans i Xavier Puigvert • Edició: Institut de Cultura de la Ciutat d'Olot i Arxiu Comarcal de la Garrotxa

OPINIÓ / L'ARXIU D'IMATGES DE L'OBSERVATORI DEL PAISATGE DE CATALUNYA

Aquest mes de desembre hem posat en funcionament l'Arxiu d'imatges de l'Observatori del Paisatge de Catalunya (arxiu.catpaisatge.net), que posa a disposició de tothom fotografies de paisatges de Catalunya. Des de l'aparició de la fotografia, el paisatge ha estat una de les temàtiques que més interès ha despertat entre els qui la practiquen, i en els últims anys aquest interès ha crescut encara més en l'àmbit de la fotografia amateur. Avui la fotografia de paisatge és plenament present a la nostra vida diària, i tenim accés a una gran quantitat d'imatges que ens ofereixen mirades molt diverses.

Des de l'Observatori del Paisatge vam apostar des del principi per la fotografia de paisatge. I no com un complement i un ajut als estudis del paisatge (per ajudar-nos a interpretar-lo, o a explicar l'evolució que ha patit, o per entendre'n la identitat), sinó que sempre hem cregut que la fotografia és un pilar fonamental per crear i aplicar una bona política de paisatge, tant en termes de comunicació i sensibilització com a l'hora de prendre decisions. Dit d'una altra manera, entenem la fotografia com una eina amb un gran potencial per a la reflexió i l'acció en relació amb el paisatge.

Aquest és l'origen de l'Arxiu d'imatges de l'Observatori del Pai-

satge de Catalunya, un arxiu digital i consultable en línia que s'hauria pogut pensar i fer des de qualsevol lloc de la geografia catalana, però que s'ha cuinat i que es gestionarà des d'Olot, "la capital catalana del paisatge", com tan bé va definir-la Joan Nogué, exdirector de l'Observatori del Paisatge l'any 2014 en aquesta mateixa publicació.

El nostre no és l'únic arxiu d'imatges ubicat a la comarca. El Servei d'imatges de l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa, sense saber-ho, ha estat una gran influència per a la creació de l'arxiu de l'Observatori, i un exemple a seguir. Desenvolupat gràcies a la participació de l'empresa Aigües Ter Llobregat, concessionària de la Generalitat, l'Arxiu d'imatges de l'Observatori va passar de ser concebut inicialment com una eina d'ús intern (per la necessitat de l'Observatori del Paisatge d'ordenar i catalogar les seves pròpies fotografies), a convertir-se en una eina que posa les fotografies a l'abast de tothom, degudament classificades i catalogades.

Així doncs, l'Arxiu neix com un banc d'imatges viu, dinàmic, en constant actualització, obert a col·laboracions ben diverses, des de l'àmbit professional a l'artístic, passant pels aficionats a la fotografia. Entre d'altres col·laboracions del món artístic no hi podia faltar la de l'Escola d'Art d'Olot,

que ja des de fa uns anys col·labora amb l'Observatori en altres activitats. I l'Arxiu és, també, col·laboratiu, ja que tothom qui ho vulgui hi pot pujar imatges. Ens interessa conèixer i compartir mirades molt diverses sobre el paisatge.

Totes aquests característiques fan de l'Arxiu d'imatges de l'Observatori del Paisatge de Catalunya una eina per preservar, produir, compartir, difondre i fer circular imatges dels paisatges contemporanis de Catalunya, amb la finalitat de promoure el coneixement, l'estudi, la conscienciació, la gestió i l'ordenació del paisatge. Ha nascut amb més de mil imatges digitals procedents de l'activitat de l'Observatori, a més d'aportacions d'altres institucions, entitats, fotògrafs i particulars, i aquest nombre anirà creixent els propers mesos. Si bé l'Arxiu està inicialment pensat per a la fotografia, l'enorme pes de la imatge en general en la societat contemporània i la relació cada cop més rellevant que té amb el paisatge obre les portes a ampliar-se en un futur amb altres formats (vídeo, il·lustració, etc.).

Esperem que gaudiu de les imatges de l'Arxiu i que els garrotxins i garrotxines us animeu a col·laborar-hi (arxiu.catpaisatge.net).

PERE SALA I MARTÍ
Director de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

Publicació: El garrotxí.cat

Data: 15 de febrer de 2018

Autor: -

Títular: Exposició: 'He caminat tots els carrers d'Olot' de Clara Nubiola

elgarrotxí .cat

El primer diari digital de referència de la Garrotxa

INICI GARROTXA GIRONA AGENDA VÍDEOS SERVEIS ANUNCIA'

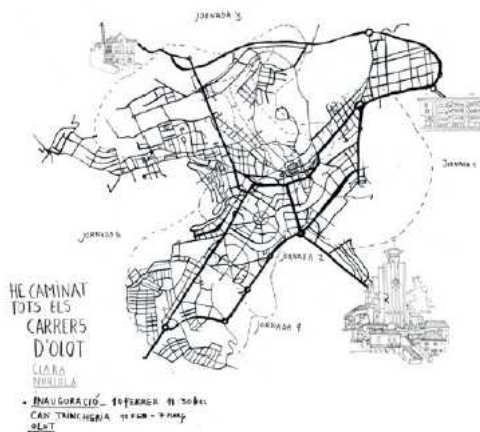
Exposició: "He caminat tots els carrers d'Olot" de Clara Nubiola

15 de febrer de 2018 Redacció 0

Comparteix-ho amb els teus amics:

El dissabte 10 de febrer, a les 11.30 h, s'inaugurarà l'exposició de la Clara Nubiola, que es podrà veure a Can Trincheria (Olot) fins al 7 de març de 2018. L'exposició està organitzada per l'Observatori del Paisatge i la Residència Faber.

Durant aquest gener Faber va acollir diversos professionals de l'àmbit de l'urbanisme que van venir a treballar en els seus projectes, tots relacionats amb les ciutats petites i mitjanes. Entre aquests professionals hi havia dues col·laboradores de l'Observatori del Paisatge, Alessandra Romeo (arquitecta) i Clara Nubiola (artista), que van treballar en dos projectes de manera coordinada amb l'Observatori. Alessandra Romeo va fer un taller als alumnes de primària de l'Escola Pia d'Olot amb l'objectiu de crear una relació entre la percepció paisatgística dels nens, la seva imaginació i l'espai on viuen. I Clara Nubiola va estudiar la representació paisatgística de la ciutat amb l'objectiu de fer-ne una exposició, titulada "He caminat tots els carrers d'Olot", el resultat de la qual es podrà veure del 10 de febrer al 7 de març a Can Trincheria.

Foto: Clara Nubiola (artista)

Durant cinc jornades Clara Nubiola, artista i il·lustradora de professió, es va proposar caminar per tots els carrers d'Olot. Entre el 5 i el 10 de gener, cada matí, amb una llibreta, un bolígraf i una càmera de fotos va sortir a recórrer un tros de la ciutat creant una narració subjectiva, vivencial i gens científica de la ciutat. I el 10 de febrer inaugurarà a la sala de Can Trincheria una exposició on, a partir de 350 postals il·lustrades que ha ordenat cronològicament i que ha dividit per jornades, ens mostra una mirada crítica, irònica i punyent sobre l'urbanisme d'Olot; cases, places, carrers i nans de pedra són els objectius de Clara Nubiola.

L'artista afirma que aquest treball està fet amb molta cura i estima malgrat que els seus ulls observen, irremeiablement, allò que els grinyola.

Publicació: Xarxanet
Data: 14 de febrer de 2018
Autor: Luci Vega
Titular: Descobrint els cementiris com a espais vius d'art i història

Notícies

Totes / Ambiental / Comunitari / Cultural / Social / Internacional / Projectes / Jurídic / Informàtic /
Econòmic / Formació / Opinió / Monogràfics / Agenda / Vídeos

CULTURAL (//AMBIT-DE-LA-NOTICIA/CULTURAL) ▶

Entitat redactora: Suport Associatiu

Persones sòcies de Coemeterium en l'estand informatiu que van muntar per Sant Jordi. Font: Coemeterium

Descobrint els cementiris com a espais vius d'art i història

14/02/2018
Autor/a: Luci Vega

Recuperar, difondre i inventariar el patrimoni cultural i social d'aquests espais són algunes de les activitats impulsades per l'associació Coemeterium.

"Cal que es conegui el patrimoni històric que acullen els cementiris per poder protegir-lo i que no es perdi. Aquest és el nostre objectiu, no hi ha res de macabre ni tenebrós" reivindica Esther Celma Fe, secretària de Coemeterium (<https://www.facebook.com/acnemeterium/>).

L'entitat va néixer fa un any i mig i des d'aleshores es dedica a inventariar els cementiris de Catalunya –els que estan en ús, en desús i, fins i tot, els abandonats–, fotografiant les seves obres i construccions i intentar restaurar les que es puguin. "Malgrat que sembli mentida, aquests espais no estan catalogats i l'[Institut d'Estadística de Catalunya](https://www.idescat.cat/) (<https://www.idescat.cat/>) tampoc els recull en cap base de dades, tot i que normalment es tracta d'equipaments municipals", assenyala Celma.

Com a resposta a aquesta situació, Coemeterium està elaborant, conjuntament amb l'Observatori del Paisatge (<http://www.catpaisatge.net/cat/index.php>), el catàleg dels cementiris de Catalunya. Segons Celma, "la idea és tenir enllestit aquest recurs cap a la primavera i penjar-lo a Internet, permetent també que sigui un espai obert on la gent pugui aportar informació sobre els indrets on nosaltres no hi hem estat". En total, es calcula que en tot el territori existeixen al voltant de 2.000 cementiris.

Malgrat la seva curta trajectòria i el fet de comptar encara amb pocs membres, la tasca de Coemeterium, totalment voluntària, ha estat intensa. Durant aquest temps, des de l'entitat també han col·laborat amb el Memorial Democràtic de Catalunya (<http://memoria.gencat.cat/ca/inici/>), facilitant imatges sobre les fosses de la I i II Guerra Mundial, de les Guerres carlines i de la Guerra Civil, però a més han respos les demandes de productores cinematogràfiques que buscaven localitzacions i d'editorials, fins i tot internacionals, que volien il·lustrar portades de llibres. D'altra banda, han contribuït en tesis doctorals i treballs de recerca. L'organització de xerrades i d'exposicions fotogràfiques són altres de les accions que promouen.

Cementiris, espais propis

Per a Coemeterium (http://xarxanet.org/sites/default/files/diptic_informatiu_coemeterium.pdf) - paraula que significa cementiri en llatí- visitar aquests indrets per donar a conèixer el seu patrimoni són activitats que s'emmarquen en el denominat necroturisme. Una pràctica, però, que no té res de nou. "El necroturisme existeix des de fa segles. Inclou des del pelegrinatge a tombes de sants, fins les excursions a les piràmides d'Egipte, camps de concentració o a la Zona Zero de Nova York, per posar alguns exemples. També apropar-se a un cementiri amb la idea de buscar tombes de personatges destacats, obres d'art, epitafis singulars, tipografies i, fins i tot, cultura oral i costums" argumenta Celma. En aquest sentit, des del seu àmbit, l'associació pretén convidar a què tothom "descobreixi i senti els cementiris com a espais propis".

Segons Esther Celma, l'aproximació als cementiris també és una qüestió de memòria: "Quan mires una tomba que està abandonada i llegeixis el nom que hi figura, estàs recordant aquella persona que fa molts temps que ningú té present. No saps qui hi ha a dins, però penses que darrere de la làpida hi ha una o diverses vides i que tothom es mereix el respecte i el record".

Publicació: Diari de Girona

Data: 19 de febrer de 2018

Autor: Pere Sala i Martí

Titular: L'arxiu d'imatges de l'Observatori del Paisatge de Catalunya

Diari de Girona

EXPOSICIONS A GIRONA

He caminat tots els carrers d'Olot

0 vots

Casa-Museu Can Trincheria

Sant Esteve, 29 17800 - Olot

Telèfon: 972 279 130

Web oficial

del 10 de Febrer al 7 de Març de 2018

Gratuït

Durant cinc jornades la Clara Nubiola, artista i il·lustradora de professió, es va proposar caminar tots els carrers d'Olot. Entre el 5 i el 10 de gener, cada matí, amb una llibreta, un bolígraf i una càmera de fer fotos va sortir a recórrer un tros de la ciutat creant una narració subjectiva, vivencial i gens científica de la ciutat. En aquesta exposició mostra la seva mirada sobre l'urbanisme d'Olot. Una mirada crítica, irònica, punyent sobre cases, places, carrers i nans de pedra. Diu que està tot fet amb "carinyu" malgrat que el seu ull enfoca, irremeiablement, cap a allò que li grinyola. Olotins, no em tingueu por!.

He caminat tots els carrers d'Olot

Publicació: Segre Tàrrrega

Data: 20 de febrer de 2018

Autor: -

Titular: Aplicació per catalogar les construccions de pedra seca

Aplicació per catalogar les construccions de pedra seca

- SEGRE TÀRREGA

Actualitzada 20/02/2018 a les 09:44

Sincronitzada amb la Wikipedra, permet als ciutadans inventariar-les

Totes les imatges i continguts de SEGRE.com tenen drets i no es permet la seva reproducció i/o còpia sense autorització expressa.

L'Associació pel Desenvolupament Rural Integral de la Zona Nord-Oriental de Catalunya (Adrinoc) ha engegat una aplicació per a telèfons mòbils i tauletes sobre la pedra seca en el marc del projecte Col·labora x Paisatge, que permet als ciutadans col·laborar des del terreny en la catalogació d'aquest tipus de construccions rurals, típiques del paisatge agrícola.

L'aplicació funciona de manera sincronitzada amb la *Wikipedra*, que és un portal web impulsat per l'Observatori del Paisatge de Catalunya que cataloga cabanes d'aquest tipus de construcció gràcies als seus col·laboradors.

Impulsada per l'entitat Adrinoc i amb el suport a Lleida de l'associació Leader de Ponent

A Lleida compten amb el suport de l'Associació Leader de Ponent. La seua gerent, Teresa Fuentes, va explicar ahir que "aquesta aplicació té una doble finalitat. D'una banda, convertir-se en un instrument per a la catalogació del patrimoni de pedra seca del territori i, de l'altra, ser un complement del web *Wikipedra* com a mitjà de consulta per potenciar el turisme a la zona així com el seu coneixement amb l'objectiu que les persones valorin aquest patrimoni i el conservin".

Amb l'app, qualsevol persona que trobi una construcció d'aquestes característiques pot introduir-la en un inventari que detalla cinc tipologies: barraques o cabanes, construccions relacionades amb l'aigua, murs i conjunts, foms i altres construccions. No obstant, abans de ser publicades, les noves aportacions seran validades per experts. La informació que ja és al catàleg es pot consultar a través de mapes, fitxes, fotografies i croquis.

L'aplicació s'ha desenvolupat per a Android i iOS i es planteja com un nou canal de promoció d'aquesta iniciativa. També inclou un mapa interactiu que indica la posició de l'usuari i la de les construccions que hi ha al seu voltant.

Publicació: Departament de Territori i Sostenibilitat
Data: 15 de març de 2018
Autor: Departament de Territori i Sostenibilitat
Titular: L'arxiu fotogràfic de l'Observatori del Paisatge

Departament de Territori i Sostenibilitat

[Inici](#) [Departament](#) [Mobilitat](#) [Medi ambient](#) [Territori i urbanisme](#) [Tràmits](#)
[Actualitat](#) [Contacte](#)

L'arxiu fotogràfic de l'Observatori del Paisatge. B#26|15/03/2018

Més informació:

[Arxiu fotogràfic de l'Observatori del Paisatge](#)

[Observatori del Paisatge de Catalunya](#)

[Aigües del Ter Llobregat \(ATLL\)](#)

L'Arxiu d'imatges de l'Observatori del Paisatge de Catalunya és una eina dinàmica per produir, compartir, difondre i fer circular imatges dels paisatges de Catalunya, amb la finalitat de promoure el coneixement, l'estudi, la conscienciació, la gestió i l'ordenació del paisatge. L'Arxiu actualment té un fons d'unes 1500 imatges digitals dels paisatges contemporanis catalans procedents de l'activitat de l'Observatori a més d'aportacions d'altres institucions, entitats, fotògrafs i particulars.

Les imatges de l'Arxiu s'ofereixen sota una llicència Creative Commons, en versions diferents segons la procedència de la imatge. A la fitxa de cada foto s'indica la llicència i com cal citar la imatge.

L'Arxiu d'imatges de l'Observatori del Paisatge ha passat de ser concebut inicialment com una eina d'ús intern (per la necessitat de l'entitat d'organitzar i catalogar les pròpies fotografies), a convertir-se en un portal i una eina accessible a tothom i que permet catalogar i compartir fotografies de paisatge de tothom qui ho desitgi.

Neix com una eina en constant actualització, i oberta a col·laboracions ben diverses, des de l'àmbit professional a l'artístic, passant pels aficionats a la fotografia. Si bé l'Arxiu està inicialment pensat per a la fotografia, l'enorme pes de la imatge en general en la societat contemporània i la relació cada cop més rellevant que té amb el paisatge obre les portes a ampliar-se en un futur amb altres formats (vídeo, il·lustració, etc.)

L'Arxiu s'ha desenvolupat gràcies a la participació de l'empresa Aigües Ter Llobregat, Concessionària de la Generalitat SA, que col·labora des de fa uns anys amb l'Observatori del Paisatge.

Objectius que persegueix:

Sensibilitzar

Potenciar el coneixement del patrimoni paisatgístic català, promoure la fotografia de paisatge com una eina per a la seva gestió i ordenació, i sensibilitzar sobre paisatge en sentit ampli.

Compartir

Avui la fotografia és plenament present a la nostra vida diària. Amb la intenció de treure'n el màxim partit, l'Arxiu promou l'ús, la circulació i fins i tot la creació d'imatges derivades i obre la porta a la recontextualització i la reinterpretació.

Dinamitzar comunitats

Internet ha obert les portes a la comunicació global i permet la creació de comunitats online i la circulació i difusió de continguts digitals. En aquest sentit l'Arxiu ofereix continguts a les comunitats de fotografia de paisatge existents a Internet i al mateix temps dinamitza i incentiva el diàleg, la difusió, la reflexió i l'acció en relació amb el paisatge a través de les xarxes socials (Instagram [@arxiucatpaisatge](#)), Facebook, i Twitter).

Catalogar i preservar

La majoria de les fotografies que es realitzen avui són digitals, sense un suport físic que garanteixi la seva pervivència. L'Arxiu pretén catalogar i preservar imatges digitals en origen dels paisatges contemporanis catalans amb l'objectiu que puguin ser consultades per les pròximes generacions.

Un arxiu que s'ha convertit en col·laboratiu:

Un dels aspectes més rellevants de l'Arxiu és que permet la col·laboració de tothom qui ho vulgui: des de la inclusió d'imatges via web, a l'apartat "Penja la teva foto", fins a enviar comentaris sobre imatges ja catalogades, per exemple si es detecten dades descriptives incorrectes.

Notícies

La Vall d'en Bas

Uns mesos plens de propostes

Can Trona s'ha convertit en el principal escenari de la Vall d'en Bas

Els mesos d'abril, maig i juny solen estar atapeïts d'activitats i la Vall d'en Bas no n'és una excepció. Fa pocs dies Can Trona va acollir dues jornades organitzades per l'Agència Catalana de Turisme: un *benchmark* de la destinació de turisme familiar la Vall d'en Bas - les Preses i les jornades Inter-Pirineus. La primera, que va comptar amb la participació d'una vintena de persones, va reunir professionals del sector turístic que van poder conèixer les pràctiques que es desenvolupen als dos municipis garrotxins. La segona jornada va aplegar seixanta representants d'empreses locals i agències receptives, que van conèixer el perfil de visitant del Pirineu català.

Can Trona també va ser l'escenari de la segona jornada del cicle sobre transició energètica. En aquesta ocasió, els prop de noranta assistents van poder conèixer i debatre sobre diversos models de transport alternatius al vehicle particular. L'últim cap de setmana d'abril també va tenir lloc la cloenda de l'exposició temporal dedicada a la Retirada i una rèplica del festival Sismògraf d'Olot, de la mà de Cobosmika Seeds, així com la primera sessió de contes i tallers per a famílies, en aquest cas a càrrec de la companyia La Sal.

Per acabar, aquest cap de setmana es va inaugurar una nova mostra al Centre de Cultura i Natura. Tal com ja us vam explicar la setmana passada, es titula "Aigua, natura i paisatge" i compta amb les obres que es van presentar al concurs de fotografia que organitza anualment l'empresa AATLL. Hi serà fins al dia 14 de juny.

Les Preses

Xerrades informatives sobre els pressupostos participatius

Aquestes darreres setmanes s'han ofert, a les Preses i a Bosc de Tosca, dues sessions informatives sobre la nova partida que l'Ajuntament de les Preses destinarà a pressupostos de participació ciutadana. L'alcalde del municipi, Pere Vila, i el seu equip de govern van explicar la previsió del pressupost 2018, detallant tots els passos que se seguiran des del consistori perquè els veïns de les Preses hi participin i es puguin aprovar aquests pressupostos.

Després d'argumentar totes les fases que es duran a terme, Vila va repassar els projectes que s'han dut a terme en aquests tres últims anys al poble. En el ple municipal següent, que se celebrarà aquest mes de maig, un dels punts de l'ordre del dia serà l'aprovació del reglament dels pressupostos participatius. Aquesta eina permetrà a la ciutadania decidir, a través d'un procés de participació, a quins projectes es destina una part dels recursos públics.

Publicació: Vilaweb
Data: 15 de maig de 2018
Autor: Montserrat Serra
Titular: Pensant i repensant la carretera i el paisatge

Pensant i repensant la carretera i el paisatge...
Dissabte 12.05.2018 22:00 - Montserrat Serra

Pensant i repensant la carretera i el paisatge

Aquesta setmana, l'Observatori del Paisatge de Catalunya ha celebrat el seminari internacional 'La carretera en el paisatge'. Parlem de la conferència inaugural de l'arquitecte Fabio Manfredi

L'[Observatori del Paisatge de Catalunya](#), amb la col·laboració del departament de Territori i Sostenibilitat, ha organitzat aquesta setmana el seminari '[La carretera en el paisatge](#)'. S'han presentat un seguit de ponències inspiradores i de projectes que es desenvolupen en diferents territoris, i s'ha plantejat la relació entre la carretera i el paisatge des de disciplines ben diferents: l'arquitectura, la biologia, l'enginyeria, el cinema, la història...

Tal com va plantejar a l'inici el director de l'Observatori, Pere Sala, "les relacions entre el paisatge i les carreteres s'han plantejat habitualment des del punt de vista de la integració de la carretera en el paisatge. Aquesta és una dimensió molt rellevant, però no suficient. Cal anar més enllà i tractar tota una sèrie d'aspectes de la relació carretera-paisatge en general poc considerats." Perquè "moltes carreteres (en especial les secundàries) posseeixen un elevat valor patrimonial, atès que històricament han articulat i contribuït a afaïçonar el territori; són una forma de coneixement del territori; posen en valor la diversitat de paisatges del país i generen experiències turístiques i d'oci ben diverses".

I per mostrar com poden ser d'inspiradores algunes mirades i aproximacions sobre la carretera i el paisatge, es va convidar a fer la conferència inaugural a l'arquitecte italià Fabio Manfredi, professor de la Universitat de Nàpols Federico II. La seva ja va ser una aproximació interdisciplinària en si, perquè va citar entre més el pintor Paul Klee, l'escriptor Jack Kerouac i l'activista i assagista Rebecca Solnit. I va acabar la ponència amb unes imatges cinematogràfiques fetes per ell mateix de la ciutat de Nàpols, amb música de jazz.

Imatge del seminari 'La carretera en el paisatge'.

Fabio Manfredi es mou en el terreny de la percepció, ha centrat la seva línia de recerca entorn els paisatges lineals i ha investigat sobre mobilitat i paisatgisme. Aporta significat de la carretera dins del paisatge, des del moviment. Per tant, ens interroga sobre la funció del camí com a element del disseny paisatgístic. Manfredi proposa la mobilitat com a estratègia paisatgística.

Entén la carretera com una línia, amb totes les seves declinacions possibles, perquè al final tot està connectat i una línia són dos punts de connexió, un d'inici i un altre de final. I entès així, també li podem donar molts altres significats, que ajuden a obrir la perspectiva: la idea de destí, de compromís o d'unes dades.

Perquè Manfredi també escruta les qualitats intangibles d'una línia. Diu que tan aviat com ens movem definim una línia. El moviment ens fa dibuixar una línia invisible dins del paisatge. I tot i que invisible, aquesta línia deixa uns rastres, que expliquen moltes coses: fenòmens socials, ambientals...

L'arquitecte ens proposa entendre la carretera com una línia de referència a partir de la qual traçar moltes línies invisibles. Són la relació que establim amb el paisatge. Perquè nosaltres

som actors dins la carretera, avui fins i tot abans d'entrar en la carretera, a través del Google Maps o del Google Earth, quan preparem un trajecte, quan decidim la ruta que farem, on ens pararem, què visitarem...

I mentre una línia de ferrocarril et condiciona el gaudi del paisatge, perquè està més marcat, tant per la direcció que és establerta, com per la velocitat i els llocs d'aturada, que també són marcats i no permet triar, si anem per una carretera podem triar la velocitat i la direcció i on ens aturem. Quan som dins la carretera som dins del paisatge, segons Manfredi i la percepció és més aprofundida. Tot dependrà de l'interès que ens suggereixi el paisatge. Perquè la carretera permet assumir el control de l'entorn i de com percebre'l.

També parla de transgressió dins la carretera, per exemple, quan decidim reduir la velocitat i anar més a poc a poc o si seguim la curiositat que la carretera ens genera. Farem descobriments i transformarem el paisatge amb les nostres percepcions i les nostres activitats culturals. En aquest sentit, la línia invisible que tracem en el paisatge és el guió. Determina i dissenya els paisatges intermedis entre dos punts.

Ja ho diu l'article 1 del Conveni Europeu del Paisatge definint 'paisatge' com allò que "fa referència a una àrea, tal com la percebi la gent, el caràcter de la qual és resultat de l'acció i la interacció de factors naturals i/o humans".

L'arquitecte des d'aquesta definició diu que la carretera és una línia per al paisatge. Per tant, més enllà de la seguretat i el confort a l'hora de fer una carretera, més enllà dels condicionaments tècnics, cal tenir en compte com anem d'un punt a un altre i com ens movem en els punts intermedis.

Per on passem i com passem és un dels temes complexos de la relació de la carretera amb el paisatge. I en aquest punt Manfredi va citar l'arquitecte paisatgista francès Bernard Lassus, que va desenvolupar un estudi per al govern francès on plantejava aquesta relació entre carretera i paisatge no només com una experiència visual, fins i tot tàctil i olfactiva. I destinava l'1% del cost de l'obra al desenvolupament del paisatgisme. És d'aquesta manera que es focalitzen també les necessitats més locals. I és una manera de millorar el paisatge existent

combinant les necessitats locals amb la gent que només hi és de pas. Lassus va cercar noves pràctiques i pautes en aquesta relació.

Aquesta última aportació es va veure reforçada després, en un debat posterior, amb preguntes dels assistents al seminari, que es van focalitzar sobretot en la necessitat de la participació de la societat civil, de les comunitats afectades i vinculades als projectes d'aquestes carreteres i infraestructures viàries. Participació i interdisciplinarietat foren els dos eixos centrals d'aquest debat posterior.

Publicació: El cargol

Data: 8 de juny de 2018

Autor: -

Titular: Es comença a elaborar el Catàleg de paisatge del Penedès

el cargol

Magazín del Penedès

Es comença a elaborar el Catàleg de paisatge del Penedès

Publicat el Divendres, 08 Juny 2018 12:13

L'Observatori del Paisatge de Catalunya inicia el proper dimarts, el procés participatiu per a l'elaboració del Catàleg de paisatge de Penedès amb una sessió oberta a la ciutadania a Capellades, on es presentaran els treballs preliminars i s'informarà als assistents de les diverses maneres de prendre part en la seva confecció. La sessió de participació del Penedès es farà el dia 14 a Sant Sadurní al Casal d'entitats (Carrer de Marc Mir, 15) on s'explicarà als assistents els treballs sobre el paisatge penedesenc i se'ls indicarà com participar en l'[enquesta](#) per ajudar a l'elaboració del Catàleg.

Fins ara, el Penedès es trobava repartit en tres catàlegs: el del Camp de Tarragona, el de les Comarques Centrals i el de la Regió Metropolitana de Barcelona, que ja han permès identificar les 16 unitats de paisatge que s'hi poden trobar. Ara, l'elaboració d'un d'aquests instruments per al Penedès permetrà aprofundir en el coneixement de determinats aspectes i crear un discurs paisatgístic propi.

Aquests documents serveixen de suport a la planificació territorial i urbanística i, per aquest motiu, el seu abast territorial coincideix amb el àmbits d'aplicació dels plans territorials parcials. Alhora, poden constituir la base per a campanyes de sensibilització ciutadana i d'educació escolar o ser útils en la definició d'estratègies sectorials.

Els catàlegs els elabora l'Observatori del Paisatge de Catalunya per encàrrec del Departament de Territori i Sostenibilitat, que també el aprova.

Les altres sessions informatives es realitzaran el dia 12 a Capellades, al Museu Molí Paperer (C/Pau Casals, 10), el dia 13 a Sant Salvador al Museu Pau Casals (Avinguda Palfuriana, 67) i el dia 15 a Vilanova, a la Masia d'en Cabanyes (Camí ral, s/n).

Publicació: ABC

Data: 8 de juny de 2018

Autor: -

Titular: Comienza proceso participativo para elaborar Catálogo de Paisajes del Penedès

Comienza proceso participativo para elaborar Catálogo de Paisajes del Penedès

08-06-2018 / 13:29 h EFE

El Observatorio del Paisaje de Cataluña iniciará el próximo día 12 un proceso participativo para elaborar el Catálogo de Paisaje del Penedès, con una sesión abierta a la ciudadanía en Capellades (Barcelona), donde se presentarán los trabajos preliminares y se informará sobre las diversas maneras de participar en la confección del catálogo.

Las sesiones de participación previas continuarán el día 13 en Sant Salvador (El Vendrell), el 14 en Sant Sadurn d'Anoia y el 15 en Vilanova y la Geltrú.

Los catálogos de paisaje son los documentos técnicos que determinan la tipología de los paisajes de cada zona, sus valores y estado de conservación, los objetivos de calidad que deben cumplir y las propuestas para alcanzarlos.

Estos documentos sirven de apoyo a la planificación territorial y urbanística y, por este motivo, su alcance territorial coincide con los ámbitos de aplicación de los planes territoriales parciales.

Los catálogos los elabora el Observatorio del Paisaje de Cataluña por encargo del Departamento de Territorio y Sostenibilidad, que también los aprueba, y cabe decir que cuando se creó el ámbito de planificación territorial específico del Penedès era necesario dotar a esta área de sus propios instrumentos normativos.

El Departamento de Territorio y Sostenibilidad está redactando el Plan territorial parcial del Penedès y, en paralelo, ha encargado al Observatorio la confección de un Catálogo de paisaje propio, ya que hasta ahora el Penedès se encontraba repartido en tres catálogos: el del Camp de Tarragona, el de las Comarcas Centrales y el de la Región Metropolitana de Barcelona.

Publicació: La Vanguardia

Data: 8 de juny de 2018

Autor: -

Titular: Comienza el proceso participativo para elaborar el Catálogo de Paisaje del Penedès

Comienza el proceso participativo para elaborar el Catálogo de Paisajes del Penedès

- Hasta ahora se encontraba repartido en tres catálogos: el del Camp de Tarragona, el de las Comarcas Centrales y el de la Región Metropolitana de Barcelona

Un grupo de ciclistas haciendo una ruta en bici entre las viñas del Penedès (ACN / Javi Polinario)

EFE, Vilafranca del Penedès
08/06/2018 13:23

Vilafranca del Penedès (Barcelona), 8 jun (EFE).- El Observatori del Paisatge de Catalunya iniciará el próximo día 12 un proceso participativo para elaborar el Catálogo de Paisaje del Penedès, con una sesión abierta a la ciudadanía en Capellades (Barcelona), donde se presentarán los trabajos preliminares y se informará sobre las diversas maneras de participar en la confección del catálogo.

Las sesiones de participación previas continuarán el día 13 en Sant Salvador (El Vendrell), el 14 en Sant Sadurn d'Anoia y el 15 en Vilanova y la Geltrú.

Los catálogos de paisaje son los documentos técnicos que determinan la tipología de los paisajes de cada zona, sus valores y estado de conservación, los objetivos de calidad que deben cumplir y las propuestas para alcanzarlos. Estos documentos sirven de apoyo a la planificación territorial y urbanística y, por este motivo, su alcance territorial coincide con los ámbitos de aplicación de los planes territoriales parciales.

Los catálogos los elabora el Observatori del Paisatge de Catalunya por encargo del departamento de Territori i Sostenibilitat, que también los aprueba, y cabe decir que cuando se creó el ámbito de planificación territorial específico del Penedès era necesario dotar a esta área de sus propios instrumentos normativos.

El departamento de Territori i Sostenibilitat está redactando el Plan territorial parcial del Penedès y, en paralelo, ha encargado al observatorio la confección de un Catálogo de paisaje propio, ya que hasta ahora el Penedès se encontraba repartido en tres catálogos: el del Camp de Tarragona, el de las Comarcas Centrales y el de la Región Metropolitana de Barcelona.

Publicació: Magazín del Penedès El Cargol

Data: 8 de juny de 2018

Autor: -

Titular: Es comença a elaborar el Catàleg de paisatge del Penedès

Societat

📅 08 JUNY 2018

Es comença a elaborar el Catàleg de paisatge del Penedès

(/societat/2464-es-comenca-a-elaborar-el-catalog-de-paisatge-del-penedes)

L'Observatori del Paisatge de Catalunya inicia el proper dimarts, el procés participatiu per a l'elaboració del Catàleg de paisatge del Penedès amb una sessió oberta a la ciutadania a Capellades, on es presentaran els treballs preliminars i s'informarà als assistents de les diverses maneres de prendre part en la seva confecció. La sessió de participació del Penedès es farà el dia 14 a Sant Sadurní al Casal d'entitats (Carrer de Marc Mir, 15) on s'explicarà als assistents els treballs sobre el paisatge penedesenc i se'ls indicarà com participar en l'enquesta (<https://catalogpenedes.typeform.com/to/scekny>) per ajudar a l'elaboració del Catàleg.

Fins ara, el Penedès es trobava repartit en tres catàlegs: el del Camp de Tarragona, el de les Comarques Centrals i el de la Regió Metropolitana de Barcelona, que ja han permès identificar les 16 unitats de paisatge que s'hi poden trobar. Ara, l'elaboració d'un d'aquests instruments per al Penedès permetrà aprofundir en el coneixement de determinats aspectes i crear un discurs paisatgístic propi.

Aquests documents serveixen de suport a la planificació territorial i urbanística i, per aquest motiu, el seu abast territorial coincideix amb els àmbits d'aplicació dels plans territorials parcials. Alhora, poden constituir la base per a

campanyes de sensibilització ciutadana i d'educació escolar o ser útils en la definició d'estratègies sectorials.

Els catàlegs els elabora l'Observatori del Paisatge de Catalunya per encàrrec del Departament de Territori i Sostenibilitat, que també els aprova.

Les altres sessions informatives es realitzaran el dia 12 a Capellades, al Museu Molí Paperer (C/Pau Casals, 10), el dia 13 a Sant Salvador, al Museu Pau Casals (Avinguda Palfuriana, 67) i el dia 15 a Vilanova, a la Masia d'en Cabanyes (Camí ral, s/n).

Publicació: RTV El Vendrell

Data: 12 de juny de 2018

Autor: -

Titular: Crida a la participació per elaborar el Catàleg de paisatge del Penedès

Crida a la participació per elaborar el Catàleg de paisatge del Penedès

juny 12, 2018

L'Observatori del Paisatge de Catalunya està coordinant l'elaboració del Catàleg de paisatge del Penedès, un document que recollirà i aportarà informació dels diversos paisatges del territori per generar-ne consciència i ser una eina per al planejament territorial i urbanístic. La seva creació vol comptar amb la participació de tothom qui ho vulgui i, en aquest sentit, es duen a terme aquesta setmana quatre sessions informatives, una al Vendrell.

Publicació: Elshostaletsdepierola.cat

Data: 14 de juny de 2018

Autor: -

Títular: Catàleg de paisatge del Penedès: s'obre el procés de participació

Catàleg de paisatge del Penedès: S'obre el procés de participació

14 de juny de 2018

L'Observatori del Paisatge i la Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme iniciaran la setmana vinent el procés de participació del Catàleg de paisatge del Penedès.

Mitjançant la celebració de quatre sessions informatives en el territori. Per aquest motiu, us enviem tota la documentació relacionada amb la comunicació del procés de participació del Catàleg de paisatge perquè en tingueu coneixement i en feu difusió a qui considereu oportú.

La documentació en qüestió és la següent:

- La pàgina web amb informació de tot el procés d'elaboració del Catàleg de paisatge del Penedès: paisatgepenedes.cat
- Vídeo que convida a la participació al Catàleg de paisatge del Penedès: <https://vimeo.com/272531024>, si ho desitgeu podeu descarregar-lo en el següent enllaç: <https://drive.google.com/file/d/1EcZQgClqZMMfzY2c7Nfzf0QX7u8Z5arD/view>

Com bé sabeu, el Catàleg de paisatge és un instrument essencial d'informació i prospecció dels valors perceptius del territori, els quals emanen de la mirada dels seus ciutadans i ciutadanes. En aquest sentit, la participació és un aspecte clau que nodreix tot el procés de redacció del Catàleg, i per aquest motiu us convidem a participar en les esmentades sessions i a difondre la convocatòria adjunta entre tots aquells actors del territori, ja siguin públics o privats, per al seu coneixement i assistència.

Catàleg de paisatge del Penedès from Observatori del Paisatge on Vimeo.

Des de l'Ajuntament dels Hostalets de Pierola us convidem a participar! Les sessions participatives són les següents:

Catàleg de Paisatge del Penedès

Publicació: Diari de Girona
Data: 15 de juny de 2018
Autor: Joaquim Nadal i Farreras
Titular: L'arquitectura i el paisatge

[Diari de Girona » Opinió](#)

L'arquitectura i el paisatge

Joaquim Nadal i Farreras | 15.06.2018 | 09:10

Cada cop s'atorga més valor i més sentit a la integració de l'arquitectura en els paisatges. És el reconeixement que la interacció entre la intervenció de la humanitat en el territori i els propis valors naturals que incorpora aquest territori, és del tot imprescindible. Una interrelació respectuosa i harmònica es convertirà en un reforçament mutu sense menysteniment dels valors d'un o altre.

Naturalment la valorització del concepte de paisatge ha experimentat una gran evolució des de la mateixa «invenció» cultural del paisatge fins a les convencions europees i mundials que en defineixen els valors i la importància i condicionen les intervencions. A Catalunya mateix des de l'aprovació de la Llei del paisatge i la creació de l'Observatori del paisatge que ha dirigit fins fa poc en la seva etapa fundacional el professor Joan Nogué, els Catàlegs de paisatge de caràcter territorial han esdevingut la pauta bàsica per a la interpretació, protecció i intervenció en els paisatges.

Precisament les polítiques de paisatge defugen qualsevol temptació de fossilització i s'escapen de les interpretacions reduccionistes que reserven la connotació de paisatge només per a un determinats tipus de paisatges canònics que no són justament els que més abunden. Les tipologies de paisatges, les unitats de paisatge, el reconeixement de la diversitat física, material, dels paisatges atorga un valor a tota mena de paisatges, rurals o urbans, industrials o agrícoles, forestals de muntanya o de boscos de ribera, fins a constituir una graella interpretativa que fonamenta en la diversitat la mateixa riquesa dels paisatges dels que parlem.

Amb aquests plantejaments no és difícil d'entendre i d'interpretar la integració en un mateix paisatge de vinyes del valor de les rengleres dels ceps i de la imatge d'una geometria ordenada, d'impacte variable segons les estacions, amb predomini més vegetal a la primavera i l'estiu i amb la nuesa del cep i de la terra en les etapes posteriors a la verema i en l'estació de l'hivern, al costat de l'arquitectura de les vinyes; les barraques de vinya o les intervencions en pedra seca que determinen una geografia de feixes esglaonades que ens evoquen l'esforç de moltes generacions. Hi ha molta humanitat en un paisatge de vinyes, per molt que ara facin la verema unes màquines singulars que substitueixen la delicadesa de la verema tradicional.

Aquest és el marc en el que vull situar les actuacions del Grup de recuperació i estudi de l'arquitectura tradicional (GRETA) que des de fa uns anys s'ocupa de recuperar el valor del coneixement de les fórmules i de les tècniques constructives tradicionals, transmeses generació darrere generació. La reivindicació dels oficis, de l'artesania, del treball ben fet, d'uns materials seleccionats, d'unes

intervencions sensibles, posa en valor al costat de l'arquitectura industrial l'arquitectura tradicional. No es confronten, és clar, sinó que en la seva comparació es tracta de preservar el coneixement tradicional i evitar que la modernitat engoleixi uns valors que en la seva mateixa materialització tenen una càrrega de modernitat igual o superior a la producció en sèrie.

GRETA va presentar el dia 4 de juny en una roda de premsa els «Premis d'arquitectura tradicional Toni Cobos», en un homenatge justament a un constructor que havia fet de l'exigència, el rigor i el gust en la recuperació de materials i sistemes constructius un element definitori del patrimoni constructiu tradicional tal com ens ha arribat. Si a principis del segle XX Rafael Masó repetia modes centreeuropees o anglosaxones i recuperava la tradició de l'art and crafts de William Morris, però ho feia supeditant els oficis i l'artesania a la seva pròpia obra arquitectònica, a principis del segle XXI la reivindicació de l'ofici des de l'anonimat busca concentrar tota la força de la càrrega en la pròpia tradició i la seva reivindicació.

Des d'aquests plantejaments, i a través d'aquest homenatge a Toni Cobos, GRETA planteja dos premis: un a una intervenció en l'arquitectura tradicional i un altre a iniciatives que posin en valor l'arquitectura tradicional. Amb una actitud combativa i militant es tracta de defugir la pertorbació, la degradació o la violència exercida contra l'arquitectura tradicional i premiar la delicadesa i la sensibilitat en la preservació, la protecció o la complementarietat en les intervencions.

Rosa Cànovas, arquitecta responsable de les intervencions en el Barri Vell i gestora eficaç de les previsions del PERI de 1983 i més, com a primera presidenta de GRETA i clar exponent del sentit dels premis i de la seva filosofia, va ajudar a definir el marc d'aquests premis que justament volen reconèixer la sensibilitat i el rigor sense incórrer en les rigideses que acaben malmetent el patrimoni que hem rebut.

Publicació: Diari de Girona
Data: 13 de juliol de 2018
Autor: Joaquim Nadal i Farreras
Titular: Endreçar el país

Diari de Girona

Endreçar el país

Joaquim Nadal i Farreras | 13.07.2018 | 01:38

Fa unes setmanes em vaig referir a la convocatòria dels premis Toni Cobos feta des del Grup de recuperació i estudi de la tradició arquitectònica (GRETA). Hi vaig insistir en el valor i la importància de la Llei del paisatge (Llei 8/2005, de 8 de juny de protecció, gestió i ordenació del paisatge) i vaig subratllar la tasca desenvolupada per l'Observatori del paisatge amb seu a Olot i Barcelona i dirigit fins fa poc pel professor Joan Nogué i ara per en Pere Sala.

En aquell article ponderava sobretot els valors de l'arquitectura pràcticament anònima, d'una saviesa popular apresada i transmesa d'una generació a l'altra. El sentit de les formes, dels materials, de les textures, de les tècniques, de les solucions, dels colors. Estàvem parlant, sobretot, d'un patrimoni tangible expressat amb testimonis encara visibles tant en els paisatges urbans (corresponents majoritàriament al sòl urbà) com en els paisatges rurals (corresponents majoritàriament al que coneixem com a sòls no urbanitzables).

Vull insistir en la qüestió del paisatge i dels paisatges que són alhora realitats tangibles i elaboracions –construccions– en el nostre imaginari fets de percepcions subjectives. Des d'aquesta perspectiva cometem sovint l'error de creure que vivim en el millor dels móns possibles i que els paisatges que ens envolten són dels millors del món.

Aquest excés d'autosatisfacció es justifica escadusserament per alguns paisatges sublims, subratllats i potenciats per una meteorologia variable i rica d'accents i de colors canviants, amb cels lluminosos o cels enfosquits que ens donen per a cada paisatge tantes visions com situacions climàtiques viscudes.

Però una visió més acurada de la nostra realitat ens interpel·la amb agressions i degradacions dels nostres entorns urbans i rurals que diuen poc a favor de la nostra capacitat de conservar, mantenir, restaurar i transmetre els valors que hem rebut de les generacions precedents.

A vegades ens perdem en l'epidermis, en la superficialitat, en el maquillatge endolcit d'una realitat menys plaent. Sovint som capaços d'arreglar els davants, les parts més visibles del territori, i mantenir en un estat de deixadesa i abandonament descomunals els darreres. Fem si no l'exercici de resseguir els paisatges que ens deparen, per exemple, els recoreguts ferroviaris o les vores de les carreteres; per cada tram endreçat amb cura en trobem molts més que ens indiquen fins a quin punt no podem sentir-nos satisfets dels entorns que hem construït.

La mateixa evolució de l'economia fa que s'obrin i es tanquin moltes activitats diverses algunes de les quals, bé sigui per les pròpies característiques, bé sigui per un avantatge de preu, tendeixen a situar-se en les perifèries urbanes, en aquells espais on la ciutat s'esfilagarsa i perd els contorns. No exclusivament, perquè també tanquen i obren comerços i habitatges en els nuclis urbans estrictes. Però en el context urbà és més senzill corregir la degradació urbana del paisatge i una bona política de seguiment pot fer aparellar i tancar edificacions obertes i esventrades que diuen poc a favor de la salubritat urbana tot esperant que les pròpies dinàmiques del mercat en recuperin els usos.

Però en les perifèries urbanes, a vegades en construccions impròpies en el sòl no urbanitzable, és freqüent de trobar edificacions sense ús, mig enderrocades, amb residus acumulats, plenes de pintades i amb un entorn de degradació fet de cotxes i maquinària abandonada, al costat d'uns edificis que cauen a troços. És comprensible que els propietaris vulguin fer valdre la preexistència per a possibles futures utilitzacions però no és acceptable que les administracions no n'ordenin el tancament protegit o procedeixen a l'enderrocament, ordenat o executat subsidiàriament, si l'estat d'abandonament ha assolit nivells pràcticament irrecuperables. Feu cadascun de vosaltres, amables lectors, el vostre propi itinerari de les incrustacions negatives en el paisatge i tracteu d'imaginar en el seu lloc un entorn net i endreçat.

Un cas paradigmàtic i que podria ser un programa del Govern o una iniciativa de l'Observatori del paisatge per després encarregar-ne el programa al Govern és el de les gasolineres tancades i abandonades. En els meus recorreguts habituals en cotxe en tinc localitzades una desena començant pel Pont Major mateix, seguint per Flaçà, continuant per la carretera de Torroella a Pals, o camí d'Olot en l'inici dels revoltos de Fares. La premsa, però, s'ha fet ressó que n'han tancat prop de 150. Vet aquí un problema. Moltes han sigut o estan sent vandalitzades i el que havia estat un negoci lucratiu ha passat a ser una desferra en el paisatge. Caldria naturalment requerir els propietaris que s'han vist empesos a abandonar llurs activitats a restaurar l'entorn natural de la carretera en el seu estat anterior a la implantació de l'activitat. No és una operació senzilla ni poc costosa; hi ha el que es veu i sobretot el que no es veu que són els dipòsits enterrats; però és evident que un paisatge de desolació i abandonament no ajuda a donar la imatge del país que diem que volem ser.

Si fa uns dies parlàvem de posar en valor una tradició arquitectònica avui hem parlat de regenerar uns entorns urbans o rurals on s'han consentit edificacions i activitats que podien tenir un sentit mentre es mantenien actives i productives però que requereixen de la màxima atenció de les administracions un cop han estat abandonades. El Govern amb les seves competències (per exemple en carreteres o paisatge) i els ajuntaments amb les seves que són moltes tenen una tasca ingent a fer de resultats immediats i visibles.

A Barcellona settimana di formazione promossa dall'Ordine degli architetti di Potenza

Politiche urbane e sistemi di informazione territoriale

POTENZA - "Un momento di crescita professionale di alto profilo, ma anche e soprattutto un'esperienza umana e di collaborazione istituzionale

La delegazione lucana con il presidente Leon

che vorremo trasferire e mettere a valore per il futuro". Ecco il che si esprime il presidente dell'Ordine degli Architetti, Paesaggisti e Conservatori di Potenza e Provincia Gerardo Antonio Leon a proposito della settimana di formazione intensiva appena conclusa a Barcellona e organizzata in collaborazione con l'Universitat Au-

tonoma di Barcellona e l'Università degli Studi di Napoli Federico II. "Come ho già avuto modo di dichiarare nei giorni scorsi, negli ultimi

trent'anni Barcellona è stata considerata un vero e proprio laboratorio delle politiche urbane attirando l'interesse di studiosi, tecnici e de-

gli avanzamenti della ricerca in questo settore e delle nuove opportunità offerte dalle più recenti tecnologie osservative dal suolo e dallo spazio. Le ultime edizioni dei workshop di Emssev si sono svolte a Mosca nel 2008, a La Londe les Maures (Francia) nel 2004, ad Agra (India) nel 2006, a Sinaia (Romania) nel 2008, a Santa Fé (USA) nel 2010, a Shizuoka (Giappone) nel 2012, a Konstantin (Polonia) nel 2014, a Lanzhou (China) nel 2016.

Workshop Lo studio di terremoti e vulcani con tecnologie elettromagnetiche

attività del Gruppo si sono focalizzate sullo studio, l'osservazione e la comprensione dei fenomeni elettromagnetici associati ai terremoti e alle eruzioni vulcaniche.

Da oltre 20 anni, il gruppo si riunisce con cadenza biennale in forma plenaria per discutere di-

cision makers di tutto il mondo. Per questo motivo abbiamo deciso di costruire un'occasione unica per i nostri iscritti di partecipare ad una settimana di formazione intensiva incentrata tanto sulle metodologie, quanto sulle esperienze e gli strumenti che in questi anni sono stati messi in campo dai colleghi della Catalogna". La settimana intensiva, che ha visto la partecipazione di circa venti professionisti provenienti da tutta la Basilicata, si è svolta dal 3 al 7 settembre presso l'Universitat Autònoma di Barcelona ed è stata incentrata sul tema delle politiche urbane e dei sistemi di informazione territoriale con una formula integrata di lezioni frontali, di argomenti e riflessioni teoriche sugli aspetti tecnici e disciplinari, ma anche di sessioni di scambio, di pratica sull'uso dei sistemi informativi territoriali e di visite guidate nei luoghi oggetto di interventi di rigenerazione urbana e presso le maggiori istituzioni che in Catalogna si occupano di pianificazione territoriale. Dopo la pri-

ma sessione di presentazione dedicata alle politiche urbane e ai sistemi di pianificazione territoriale e urbanistica a Barcellona e in Catalunya, nella prima giornata i professionisti lucani hanno potuto visitare l'Area Metropolitana di Barcellona, do-

ve hanno assistito alla presentazione di alcuni esperti attualmente impegnati nella redazione del Plan Director Urbanistico dell'area metropolitana di Barcellona. Nel corso della seconda giornata, invece, il gruppo lucano è stato ospitato in visita all'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, un'istituzione storica catalana dove oltre ad ammirare le serie cartografiche costruite in oltre tre decenni, hanno potuto seguire le ultime evoluzioni e attività in termini di elaborazione delle informazioni geologiche, di rilevamento e prevenzione dei rischi e di sistemi di informazione territoriali e dei servizi geografici. A seguire, nel pomeriggio, la formazione si è incentrata su una sessione di pratica informatica e di approfondimento relativo alla mappa urbanistica della Catalogna e ai nuovi sistemi informativi per il trasporto pubblico. Nei giorni successivi, infine, i partecipanti allo stage hanno potuto discutere e confrontarsi su altri temi di rilevante interesse in

questo particolare momento storico della disciplina dalle politiche dell'abitare all'uso dei dati per le politiche urbane, dal piano dei quartieri di Barcellona fino agli interventi di rigenerazione urbana. "Sono molto soddisfatto della buona riuscita della nostra esperienza - ha continuato il presidente Leon - perché nonostante fosse un'iniziativa pilota è stata accolta dal favore di tutti. Lo dimostrano le numerose adesioni dei nostri professionisti, ma anche delle stesse istituzioni che hanno preso parte alla settimana. In particolare l'Ente Parco Nazionale dell'Appennino Lucano Val d'Agri Lagonegrese, con la sensibilità del presidente Vittorio Trifiro, che ha ritenuto l'iniziativa di grande spessore formativo, tanto da cogliere l'occasione per consentire ai suoi tecnici di prendere parte all'attività didattica ed a sostenere l'iniziativa voluta da questo Ordine. La Regione Basilicata che ha visto la partecipazione diretta del Dipartimento Ambiente ed Energia e del suo direttore Carmen Santoro che, nel corso della settimana intensiva ha anche voluto sottoscrivere l'Accordo di collaborazione tra l'Osservatorio Regionale per il Paesaggio e il Territorio della Basilicata e l'Osservatorio del Paisatge de Catalunya affino.

Publicació: La Fura
Data: Novembre de 2018
Autor: -
Titular: Paisatge Penedès

Esports

FUTBOL

El FC Vilafranca fa història i és finalista a la Copa Catalunya

» PÀG. 33

Agenda

XATONADES

Diuenge tindrà lloc el Festival del Xató a Vilanova

» PÀG. 46

Agenda

CONSCIENCIACIÓ

Actes arreu del Penedès en el Dia Internacional contra la violència de gènere

» PÀG. 41

Paisatge Penedès

Noticiari

GARRAF

Alarma veinal per l'alta pol·lució de Componentes Vitanova

» PÀG. 27

VEGUERIA

Biodiversitat espatarrant als parcs d'Olièndola, Garraf i Folx, malgrat els incendis

» PÀG. 30

ALT PENEDES

El Bisbat va inscriure com a seva l'església del castell de Gelida

» PÀG. 35

NO US HO PERDEU!

CALEFACTOR PORTÀTIL SENSE CABLES

PVP 29,95

AMB La Fura 19 €

A LA PÀGINA 2

T

Tema de la Setmana

Paisatge Penedès

La primavera passada s'annunciava l'inici de l'elaboració del Catàleg del Paisatge del Penedès, que un cop enllestit se sumaria als altres set ja existents (Terres de Lleida, Camp de Tarragona, Terres de l'Ebre, Comarques Gironines, Alt Pirineu i Aran, Regió Metropolitana de Barcelona i Comarques Centrals).

El Catàleg ajudarà a conèixer millor com és el paisatge del Penedès i a pensar, entre tots, com es vol que sigui en el futur. A més, és una eina imprescindible per integrar el paisatge en el Pla Territorial Parcel·lar del Penedès, que en aquest moment està elaborant la Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya. Els plans territorials parcials (PTP) són una figura de planificació territo-

rial derivada d'un pla més ampli (el Pla Territorial General de Catalunya), que estableixen el model territorial dels àmbits funcionals amb un horitzó de 15-20 anys.

Què és?

El catàleg no és un inventari d'elements, espais o valors, tal com podria suscitar el seu nom, sinó una eina de coneixement i de planificació territorial, urbanística i sectorial. És un estudi que s'aplica al conjunt del territori del Penedès i no només als espais singulars o excepcionals, això significa que no margina cap territori, sinó que analitza els espais marginals i degradats, els quotidians, o els formats per infraestructures i equipaments i identifica els valors que té cadascun d'ells. Tampoc és una simple recopilació i acumulació de dades i d'informació, sinó que és

fruit de l'articulació de processos de generació de coneixement i reflexió conjunta amb els actors del territori (per això es fan sessions informatives, enquestes i tallers participatius). Per definir el paisatge, el catàleg té en compte no només els components naturals, sinó també els culturals i els valors que hi atribueixen els diferents agents que hi intervenen, així com la població que hi viu.

L'entitat responsable de l'elaboració del catàleg és l'Observatori del Paisatge de Catalunya, un ens d'assessorament creat per la Generalitat de Catalunya als voltants de l'any 2000 i format per Generalitat, administració local, universitats i col·lectius professionals. El principal objectiu que té és incrementar el coneixement que té la societat catalana dels seus paisatges i donar suport a l'aplicació a Catalunya del Conveni europeu del paisatge. L'Observatori, en definitiva, és concebut com un centre de pensament i d'acció en relació amb el paisatge.

16 unitats de paisatge

El marc territorial que pren el Catàleg de Paisatge del Penedès és la vigueria i defineix setze unitats de paisatge: Alt Gaià, Conca d'Òdena, Costers de la Segarra, Delta del Llobregat, Garraf, Litoral del Penedès, Massís de Bonastruc, Montmell, Montsornó, Muntanyes d'Ondal, Pla de Montserrat, Plana del Garraf, Plana del Penedès, Ribera-Castellfollit, Pineda, Serra d'Ascós i Valls de l'Anoia.

En aquest Tema de la Setmana ens proposem fer un repàs breu a les nou unitats de paisatge que fan referència a l'àmbit de difusió de *La Fura*. I ho fem amb la informació extreta de l'Observatori del Paisatge.

El catàleg s'aplica al conjunt del territori del Penedès i no només als espais singulars excepcionals

Tema de la Setmana

Serres d'Ancosa

Aquesta unitat comprèn part del terme municipal de Torrelles de Foix, Pont-rubí, Mediona, la Llacuna i Santa Maria de Miralles. Es tracta d'una depressió més o menys ondulada entre alineacions muntanyoses gairebé paral·leles. Es poden diferenciar dues zones: una més oriental, planera i agrícola, i una altra més occidental, abrupta i forestal. Hi ha una densa xarxa de rieres que drenen la unitat.

Les serralades són bàsicament calcàries, i això fa que hi hagi un gran nombre d'avencs i coves, algunes força profundes, que en bona part van ser aprofitades durant la prehistòria i fins i tot a l'edat mitjana. En són alguns exemples les coves del Puig (Pont-rubí) i la del Bòlet (Mediona). El paisatge està dominat per espais forestals força densos, amb predomini de la pineda de pi blanc, seguida d'alzinars d'alzina catalana. Les terres de cultiu estan situades, en general, a les zones planeres i a les depressions.

La població es troba ben estructurada en nuclis de mida petita, tot i que en les darreres dècades hi ha hagut un fort augment de la superfície urbanitzada, sobretot d'urbanitzacions residencials.

Els valors del paisatge de les Serres d'Ancosa són nombrosos. Sobresurien els molins hidràulics que ressegueixen la riera de Pontons i el riu Foix. De patrimoni rural cal mencionar les grans masies amb valor històric i arquitectònic, com les de mas Pontons, Ginolés, can Vic o Pulgred, així com les barraques de vinya i els marges de pedra seca. Pel que fa al patrimoni religiós, destacar les nombroses capelles romàniques, com la de Sant Joan de la Murlanya, Sant Pere Sacarrera i Santa Margalida d'Agulladoré i el santuari i mirador de la Mare de Déu de Foix. La unitat té diversos castells i fortificacions d'època medieval ubicats en els punts més elevats i de millor control del territori, com el de Mediona i el de Pont-rubí.

Plana del Garraf

Els principals nuclis de població són Vilanova i la Geltrú, Sant Pere de Ribes, Sitges i Cubelles. En els darrers vint anys el sol urbanitzat ha crescut enormement en aquesta unitat, tant en forma de barriats en continuïtat amb els nuclis urbans, com en el cas de Sant Pere de Ribes i Sitges, com en urbanitzacions a la perifèria de Vilanova i la Geltrú i sobretot de Canyelles i Cubelles, on els creixements nous de baixa densitat superen de llarg l'extensió del nucli urbà.

Es tracta d'una plana costanera sobre substrat calcari, amb lliris i còdols provinents de l'erosió dels relleus prominents dels voltants. Mané un pendent suau i força uniforme vers el mar, excepte per la presència d'una alineació de turons que talla Sitges de la resta i que arriba al mar als penya-segats dels Colls. L'activitat agrícola, en recessió, se centra en el conreu de cereal, vinya, garrofer i les hortes vora dels nuclis. Les vinyes mantenen una

certa presència, especialment a la part alta de la Plana, si bé els marges menys productius es veuen progressivament envaïts pels pins.

La infraestructura viària més important és l'autopista C-32, però també hi ha la C-51, la C-15 i C-15B i el ferrocarril que segueix la línia de la costa. La urbanització i les noves infraestructures han augmentat força la fragmentació del territori.

Pel que fa als valors del paisatge destaca el mar com a referent visual. Les platges de sorra daurada i molt fina constitueixen un dels principals trets i recursos del paisatge, així com els trams de costa de penya-segats entre Vilanova i Sitges.

Destaquen diversos elements amb valor històric, com el nucli antic de la Geltrú, el de Sitges, l'exemple de Vilanova de finals del XIX, l'assentament de Pulgredó, la urbanització històrica de Torramar a Sitges.

El Montmell

El Montmell és una façana paisatgística i un mirador magnífic sobre la Plana del Ponent. I alhora actua de forta escèrta, la seva situació característica de serra allargada, amb alta i baixos configurats pels diferents cims escalonats que culminen al nord amb la Tàlida.

Aquesta unitat es caracteritza per tenir serres i turons amb fort pendent, de materials calcaris i dolomítics que transmeten una sensació de paisatge sec i aspre. La vegetació forestal (arbores, pinedes de pi blanc, claps d'alzinars i rouredes de fulla petita) és el paisatge dominant. El cultiu de la vinya és el principal conreu i és present en algunes planes, entre turons.

La desaparició del poblament dispers

ha donat lloc a un paisatge amb masies abandonades i, sovint, en estat de ruïna. Té nuclis de població tradicionals (com la Joncosa del Montmell, Alguariva, el Pla de Manlleu, l'Albà o Can Ferrer) que coexisteix amb diverses urbanitzacions situades al sud i centre del Montmell, que ocupen àmplies extensions de territori amb creixements i impactes desiguals sobre el paisatge.

El Montmell no té cap via de comunicació important llevat de l'autopista AP-2 i la carretera C-51 entre Valls i el Vendrell, que passen just pel límit sud.

Pel que fa als valors històrics del paisatge, cal destacar els castells de l'Albà, de Selma, de Marmellar i del Montmell, els pobles abandonats de l'Albà (Vell), Selma i Marmellar i algunes masies.

Tema de la Setmana

Garraf

© GARRAF DE LA PENEDÈS

Aquesta unitat de paisatge del Penedès engloba, bàsicament, la part més septentrional dels municipis de Calafell, Cunit i Cabelles, una part de Castelló i la Gornal, Santa Margarida i els Monjos, Sant Pere de Ribes, Olibrola, Avinyonet del Penedès, Olesa de Bonesvalls, Sligues i Begues, així com la totalitat de Canyelles i Olivella.

El Garraf es caracteritza per un relleu abrupte, de naturalesa calcària i color blanc pel roc que aterra sovint. Hi ha un fort predomini visual del component geològic que dona un caràcter inhòspit molt peculiar i forma penyagats al litoral. La vegetació característica és la màquia litoral, associada al substrat geològic i a la climatologia de l'interior, amb el marguall, petita palmera que pot assolir quatre metres d'alçada, com a espècie característica. Els cursos d'aigua són, en general, poc importants i de règim irregular. El Potx és l'únic riu sempermanent, ja que el cabal esdevé subterrani en certs trams. La unitat també comprèn l'entornament de Potx.

El poblament tradicional és escaït i dispers, format per petites nuclei i masos, generalment propers a dolines o a petites planes. Aquest és el cas d'Olivella, Begues o Olesa. En els últims 15 anys ha augmentat la superfície urbanitzada, majoritàriament d'urbanit-

zacions o teixits urbans de baixa densitat, amb una incidència especialment rellevant en el paisatge i estan relacionats amb la implantació de noves infraestructures viàries (C-32, C-15).

El massís de Garraf ha estat històricament poc valorat, probablement pel seu paisatge híbrid i poc productiu des del punt de vista de les activitats agràries tradicionals. Aquest fet ha afavorit la implantació d'activitats amb una incidència negativa en el paisatge, com el cas de les pedreres.

Són nombrosos els valors d'aquest paisatge. La peculiar geomorfologia associada al paisatge clàssic, amb rasclets, dolines, pòries, fondos i avencs representa un valor natural important i distintiu. Pel que fa als valors patrimonials i històrics, destaca el conjunt emmurallat d'Olibrola, amb el castell, l'església i restes arquitectòniques de diferents èpoques. Els diversos castells i torres de defensa (castell d'Olibrola, el castell d'Eransgrunyà, el de Canyelles, el de Castelló...) evidencien que fou un territori de frontera i també la necessitat de defensa contra la pirateria. També sobresurt l'hospital medieval d'Olesa de Bonesvalls. La platja del Garraf, relativament poc urbanitzada i amb unes caletes de fany de principis de segle XX també un valor paisatgístic destacat.

© MASSÍS DE BONASTRE

Massís de Bonastre

El Massís de Bonastre es caracteritza per l'existència de muntanyes baixes entre les planes de l'Alt Camp i el Penedès. Comprèn els municipis d'Albinyana, Masllorenc i Bonastre, així com una petita part de la Bisba del Penedès. Les muntanyes encobren petites planes aplanades per a les activitats agràries. I és que l'agricultura és una activitat amb gran importància en la configuració del paisatge d'aquesta unitat.

A les valls i planes properes a Masllorenc i el nord de Bonastre s'ostenen importants àrees agrícoles on predomina la vinya, les oliveres, els ametllers i els avellaners. L'abandonament agrícola és pal·lès en els turons i serres que han estat colonitzats per la vegetació. En les darreres dècades, els incendis forestals han afectat algunes àrees, especialment en els sectors de contacte amb les infraestructures de comunicació i amb les urbanitzacions, i el resultat és una vegetació més homogènia. Els turons i pujols arrodonits de les muntanyes del Tè i la muntanya de la Rovira formen un paisatge molt singular, on els pendents uniformes però constants hi fan difícil l'activitat agrícola.

La unitat compta amb nuclei urbans tradicionals força compactes com Masllorenc, Albinyana i Bonastre però en les darreres dècades s'ha donat la proliferació d'urbanitzacions. Al sector nord, entre els nuclis de Masllorenc i Albinyana, aquestes han canviat substancialment el paisatge.

Són nombrosos els valors del paisatge de la unitat. Destaca l'arquitectura de murs i barraques de pedra seca a la plana entre Masllorenc i Bonastre o als voltants d'Albinyana que contrasta cromàticament amb cultius com la vinya o els ametllers florits i també els camins de transhumància com la carretera de Bonastre a Albinyana. També cal mencionar l'interès estètic de les panoràmiques que s'obtenen des dels punts elevats de la unitat que permeten apreciar el seguit de muntanyes i turons amb vistes al mar com a totó de fons. És el cas de les que es veuen des del Coll del Benet, la Plana del Xim o la Roca Agullera, al sector d'Albinyana-Bonastre-el Vendrell.

PORTES OBERTES A LES EMPRESSES AGROALIMENTÀRIES DE L'ALT PENEDES

VINE A CONÈIXER ELS PRODUCTES DE LA TERRA I PROVA'LS EN ELS RESTAURANTS D'"EL PENEDES, TASTA'L"

Dissabte 1 i diumenge 2, de desembre

EMPRESSES A VISITAR: ALES AGULLONS, CAL SIS DITS, CELLER CUSCO BERGA, CELLERS DE CAN SURIOL DEL CASTELL, CERVESES BRIPALU, ESTEVE I GIBERT VITICULTORS, MAS BERTRAN, MOIÓ MELMELADES, MOLI D'OLI JOSEP LLUCH I MOLI D'OLI CA LA MADRONA.

Tota la informació al web del Consell Comarcal de l'Alt Penedès: www.ccapenedes.cat

Litoral del Penedès

MONTANYES DEL PENEDÈS

Aquesta unitat portany a la línia de costa baixa densament urbanitzada, amb un continu de construccions que s'estén des de Cunit fins al promontori de Iberà. El paisatge de primera línia de costa està format per abundants construccions i cap a l'interior hi ha urbanitzacions compactes.

La unitat compleix amb un important desplegament de vies de comunicació que discorren tant longitudinalment com transversalment i que contribueixen a la unitat un caràcter paisatgístic molt fragmentat.

La vegetació espontània ocupa zones molt

marginals. Pinedes de pi blanc, fragments de garriga i de màquies de margalló ocupen petits tarons allunyats de la línia de costa i que han quedat sense urbanitzar. Pel que fa a l'activitat agrícola, es limita a alguna arxa petita (vinya, garrofers, oliveres i ametllers) i molt fragmentada.

Des del punt de vista dels valors històrics, destaquen, les ermites de Sant Miquel i de Sant Salvador, el castell de Calafell, restes romanes, els marges de pedra seca o cabanes de pastor, entre altres.

Pel que fa als valors naturals i ecològics, sobresurten dos espais el Pla de Mar i la zona de les Madrigueres.

MONTANYES D'ORDAL

Muntanyes d'Ordal

La serra d'Ordal configura una unitat del paisatge del Penedès. Es caracteritza per una disposició laberíntica del relleu, sense muntanyes dominants ni serrats principals, successió de valls i carenes irregularment desdoblades. Els cursos fluvials drenen majoritàriament cap al riu Llobregat, mitjançant petites rieres.

Hi ha una clara dominància forestal, sobretot de pinedes de pi blanc, però també hi ha zones amb màquies, brotins, garrigues o pradells de llisó, moltes afectades pels incendis forestals recurrents. Durant tot el segle XX les muntanyes d'Ordal han tendit a especialitzar-se agri-

colament en la producció de fruita de secà (principalment cireres i prèsecs de vinya), tot i que actualment ambdós conreus s'han reduït molt i només en dotzenals rodals mantenen una certa importància.

En les darreres dècades la unitat s'ha urbanitzat intensament amb urbanitzacions aïllades que ocupen gran superfície de les serres.

Com a valors del paisatge, destaquen el cim del Montcau i els cingles i pel que fa al patrimoni arquitectònic, sobresurten els castells de Gelida i de Sabinyà i les construccions de pedra seca.

OLI NOVELL

JA A LA VENDA

a les agrobotigues

ROSTADA

CEOLPE

Diumenge 2 de desembre

Esmorzar a partir de les 9:30 h.

Per recollir els tiquets dirigiu-vos a la Cooperativa de primer grau de cada poble

Ctra. de l'Hostal, s/n.
43712 Llorenç del Penedès
Tel. 97767 82 34 - www.ceolpe.com

Diputació de Tarragona
Departament d'Agricultura,
Horticultura i Pesca

Departament d'Agricultura,
Ramaderia i Pesca

TASI

Tema de la Setmana

Plana del Penedès

Entre les muntanyes de les serralades Prelitoral i Litoral hi ha la unitat de la Plana del Penedès, que es caracteritza per un relleu ondulat i força plaer. Els principals rius que estructuraren aquest paisatge són la riera de la Ribera i el riu Foix.

Aquesta unitat de paisatge inclou una bona part, o tota, dels municipis del Vendrell, Santa Oliva, la Bisbal, Sant Jaume dels Domenys, Llorenç, Banyeres, l'Arboç, Castellot i la Garriga, Castellot de la Marca, Santa Margarida i els Monjos, Vilafranca, Pala, Vilobí, Sant Martí Sarroca, Torrelles de Foix, Olerdola, la Granada, Sant Cugat Sagarrigues, Arinyonet del Penedès, Subirats, el Pla del Penedès i Pont-rubí.

Predomina el paisatge de la vinya, alternat amb torrens i bosquines. Aquest conreu ha experimentat un creixement important durant els darrers decenni, en detriment del cereal i altres conreus. Al sector sud de la plana els conreus herbaços, les oliveres, els ametllers i els garrofers s'ajunten a les vinyes i formen un mosaic agrícola molt variat.

L'aprofitament agrícola ha fet que la vegetació espontània fos residual. En les petites elevacions i partides de fustes s'hi poden trobar plines de

pi blanc, brolls i herbessecures. L'altre només ocupa espais reduïts a les fondalades i marges de torrens, juntament amb routes i fragments de bosc de ribera.

El poblament rural està format per molts petits i compactes i estructurats al voltant d'un únic nucli urbà de mitja mitjana que és Vilafranca del Penedès. La condició de corredor natural ha propiciat el pas d'importantes infraestructures lineals, l'AP-7, l'AP-2, la C-15, la C-92 i el ferrocarril (convencional i TAV), que es concentren al marge sud de la unitat. Les infraestructures, junt amb els entornaments urbans de culte residencial i els polígons d'activitat que s'hi ha desenvolupat creen una barrera.

Els valors del paisatge de la Plana del Penedès són nombrosos. Destaca la silueta de Montserrat com a fons escènic del paisatge de la unitat. També les abundants moines d'arquitectura rural i les esglésies i monestres romànics, com Sant Martí Sarroca, Sant Sebastià dels Gorgs i Sant Valentí de les Cabanyes. Els castells i les torres són altres elements de referència que, per la seva localització, es divideixen des de diferents àmbits de la unitat; per exemple, el castell de Sant Martí Sarroca, el castell de Castellot (Castellot i la Garriga) o el Castellot (Castellot de la Marca).

Valls de l'Anoia

La unitat de les Valls de l'Anoia es caracteritza per un paisatge ondulat que tanca pel nord la plana penedesenca, i els contraforts de la serralada Litoral. És una plana sedimentària, solcada pel riu de l'Anoia, així com una muntanya de petites torrens de caràcter temporal. Aquesta unitat incorpora els municipis de Sant Sadurn, Torrelavit, Sant Pere de Riudebitlles, Sant Quintí de Mediona, Sant Llorenç d'Hortosa, una part de Gelida, Masquefa, Piera, els Hostalets de Pierola, Capellades, la Pobla i la Torre de Claramunt, Cabrera i Vallbona d'Anoia, i també una part de Mediona.

El caràcter rural és predominant, amb poc més de la meitat de la unitat de sòl agrícola i vegetació natural composta sobretot de bosquines i matollars poc estructurats i situada als vessants inclinats i a les fondalades, menys aptes per al conreu. Hi ha un predomini de la vinya al sector central i occidental de la unitat, que li dona un caràcter especial i n'és el principal tret identitari. També destaca la presència dels principals cellers d'escumosos del país i les activitats industrials associades.

Les principals infraestructures són l'autovia C-15, l'autopista AP-7 i el ferrocarril (convencional i TAV) que es situen a la part baixa de la unitat i la connecten amb l'àrea metropolitana.

Pel que fa als valors del paisatge, sobresurten els fons escènics de Montserrat (al nord i nord-est), la serralada Litoral-Garrigal i Ordal (al sud) i la serra del Bolot (a Foix). Les dunes de Sant Quintí de Mediona destaquen per la seva singularitat, la presència de gorgs o pèlags, la presència de hamecs amb restes prehistòriques i el seu interès social.

En relació amb els valors històrics, cal destacar l'arquitectura industrial i protoindustrial vinculada a la producció de paper a la conca del riu Anoia. Municipis com la Pobla de Claramunt, Capellades, Sant Pere de Riudebitlles i Torrelavit compten amb una forta tradició de la indústria paperera i nombrosos molins paperers. També sobresurten les ermites com la de Sant Benet d'Espolles i els veïnats rurals com Monistrol d'Anoia, la Portosa o Sant Joan Saneja.

CONSELL COMARCAL ALT PENEDÈS

Cada 25 de novembre cal tornar a reivindicar el compromís contra la violència masclista i fer-nos ressò d'aquesta problemàtica que afecta la nostra societat. Per aquest motiu, fem nostre el "Manifest unitari del dia internacional per a l'eliminació de la violència envers les dones".

Consorci de Qualitat
Sectorial de Turisme, Arts Escèniques
i Museu del Penedès

**Diputació
Barcelona**

Tema de la Setmana

Entrevista **Jordi Grau**, coordinador del Catàleg de Paisatge del Penedès

“El paisatge és important per a la qualitat de vida”

Què s'entén per qualitat del paisatge?

Ens referim a espais agradables i planificats d'una manera ordenada. El paisatge és un element important de qualitat de vida de les persones, per tant, val la pena cuidar-lo. Igual que a casa nostra posem un moble i pensem bé en el col·loqui, en l'entorn del nostre paisatge quotidià també hauria de passar el mateix. Malgrat tot, a vegades això s'ha contemplat poc i ens trobem amb creixements urbans i industrials que no tenen en compte què hi ha al seu voltant.

Per què serveix un catàleg del paisatge?

El primer objectiu és aprofundir en el coneixement dels paisatges de Catalunya; això es fa identificant diferents unitats de paisatge en un mateix territori. Aquestes unitats no es fan únicament amb criteris naturals, sinó que es té en compte l'evolució històrica i la percepció que en té la gent. Un altre objectiu essencial és oferir criteris de paisatge per a la planificació territorial, per ajudar a ordenar millor. I, finalment, els catàlegs també serveixen per definir polítiques i estratègies en àmbits turístics, culturals o bé per plantejar altres iniciatives a escala sectorial.

Abans del catàleg Penedès, ja n'hi havia tres que en parlaven: el de l'Àmbit Metropolità, el de la Catalunya Central i el del Camp de Tarragona. Com estan plantejant el catàleg actual, com un refús de tots tres o heu començat de nou?

Efectivament, ja tenim molta informació de base dels altres tres àmbits que heu apuntat i podríem haver anat molt de pressa. Ara bé, la Llei de Paisatge de Catalunya indica que si es fa un Pla Territorial Parcial, hi ha d'haver un catàleg associat, i com que s'està fent el Pla Territorial Parcial del Penedès, això vol dir que s'ha de fer el catàleg. Per nosaltres fer un catàleg nou és una oportunitat per intentar millorar alguns aspectes i fer un document millor, més actualitzat i més comunicatiu. A més, pensant en la nova llei de territori que està impulsant el departament i en la qual les unitats de paisatge han de tenir un pes important en la planificació del territori, en el cas del catàleg del Penedès intenció anar al màxim detall i orientar tota la informació que generem cap a aquesta finalitat. A diferència d'altres catàlegs, el que és interessant en aquest cas és que l'elaboració del Pla Territorial Parcial del Penedès i del Catàleg de Paisatge van amb un ritme de treball similar i abans d'aprovar-se el Pla Territorial hi haurà ja la informació del catàleg.

Justament, en les propostes del departament de territori sobre el Pla Territorial Parcial del Penedès es proposen diferents traçats del Quart Cinturó, així com la projecció del Logis Penedès. Aquesta infraestructura i aquest espai logístic afecten directament dues o tres unitats del paisatge catalogat. Quina és la vostra postura al respecte?

Nosaltres el que fem és identificar les unitats de paisatge, les dinàmiques que hi passen i les que hi passen. El catàleg defineix objectius de qualitat paisatgística que responen a la qüestió sobre quin paisatge volem en el futur, i després fa propostes de criteris i accions per assolir-los.

I són vinencients les aportacions del catàleg?

Les aportacions del catàleg, a través d'un altre instrument de la Llei de paisatge que s'anomena Directori de Paisatge, poden acabar sent incorporades dins del Pla Territorial. Però això ja és feina del Departament.

En els catàlegs s'inclouen diversos processos participatius i el que fem nosaltres és recollir tot el que es desprèn de la identificació de valors, de dinàmiques i de percepció que en té la gent. A partir d'aquí el departament acabarà fent el que consideri oportú.

El catàleg farà alguna proposta respecte al quart cinturó o el Logis?

Estem a l'espera dels tallers participatius que volem fer al territori durant el mes de març i que estaran relacionats amb les propostes. Ara mateix encara no estem prou avançats per explicar què dirà el catàleg sobre això.

Què heu tingut en compte per definir les setze unitats de paisatge del Penedès?

El paisatge sobrepasa els límits administratius, i ens trobem que n'hi ha que estan compartits amb altres catàlegs. Els factors que ens han ajudat a definir-los han estat diversos: els factors naturals i geològics, l'ús del sòl i, finalment, la percepció que la gent en té. La delimitació d'aquestes setze unitats està formada per tots aquests elements i tenim en compte l'escala de treball del Pla Territorial. Cada unitat és heterogènia però comparteix un mateix caràcter que la diferencia de la resta.

Quan estarà enllestit el catàleg?

Tenim previst entregar-lo al departament el primer semestre del 2014. Després tindrà un procés d'aprovació legal semblant a un Pla Territorial, és a dir, aprovació inicial, període d'al·legacions i aprovació final a càrrec del conseller de Territori i Sostenibilitat.

Publicació: Vilaweb

Data: 15 de desembre de 2018

Autor: Montserrat Serra

Titular: Els 'paisatges refugi', en tots els seus sentits, necessaris

Els 'paisatges refugi', en tots els seus sentits, necessaris...

Dissabte 15.12.2018 22:00 - Montserrat Serra

Els 'paisatges refugi', en tots els seus sentits, necessaris

L'Observatori del Paisatge de Catalunya ha celebrat aquesta setmana el seminari internacional 'Paisatges refugi', a la Colònia Güell

Tradicionalment, entenem la paraula 'refugi' en el sentit d'oferir protecció, lloc on es pot trobar seguretat, que ens ofereix aixopluc. Però més enllà de l'espai físic, des de l'Edat Mitjana el terme també s'aplica a elements immaterials, que contenen la idea de lloc interior, de meditació, d'espiritualitat. I, alhora també d'aïllament. 'Refugi' és doncs un terme polisèmic, material i immaterial, que permet desenvolupar el concepte.

Aquest dijous passat, l'Observatori del Paisatge de Catalunya es va fer seu el terme i en va construir un seminari amb el títol 'Paisatges refugi'. La jornada es va celebrar a la Colònia Güell de Santa Coloma de Cervelló i va comptar amb la participació de geògrafs, arquitectes, filòsofs, historiadors de l'art, artistes i fins i tot una monja anacoreta. El nivell de les ponències va ser molt alt i el resultat va permetre analitzar aspectes socials, culturals, econòmics, tecnològics, ideològics..., de l'època que vivim.

El director de l'Observatori del Paisatge, Pere Sala, explicava d'entrada el propòsit d'aquesta aproximació al paisatge tan singular i alhora tan necessària per a la qualitat de vida de les persones. Perquè un dels aspectes fonamentals que persegueixen aquests seminaris és interrogar-se i aprofundir sobre el paper que té el paisatge en la societat d'avui i el que pot jugar, sempre a favor de les persones. De manera que el plantejament inicial era aquest: En un món cansat i accelerat, on el soroll és sempre present i el silenci absent, cada vegada són més les persones que busquen un paisatge en què es puguin retrobar a si mateixes o a través del qual, simplement, es puguin evadir de la pressió amb què viuen. Hi ha qui el troba a la natura (al bosc, a la muntanya, davant del mar...), i en aquesta tessitura reapareix el mite de la cabanya; però també hi ha qui és capaç de trobar aquest paisatge en llocs quotidians, en mig de la ciutat (un mirador, un banc, un parc...).

Pere Sala va parlar de la necessitat d'integrar aquests indrets a les polítiques públiques, perquè la demanda de la gent per vincular-se amb aquests paisatges no deixarà d'anar a més. Aquesta necessitat es percep de moltes maneres, una de les quals és, tal com va explicar el primer ponent, Joan Nogué, catedràtic de geografia humana de la Universitat de Girona i exdirector de l'Observatori del Paisatge, quan va recordar la quantitat de llibres que s'editen i es reediten al voltant d'aquesta temàtica: la recuperació de clàssics com Thoreau i el seu *Walden* o *Pensamientos desde mi cabaña* de Kamo No Chomei. Alhora, també s'editen nous assajos contemporanis, com ara *Notas sobre la cabaña* de Gilles Tiberghien, en una edició de Federico L. Silvestre. Precisament, aquest llibre va ser el punt de partida per imaginar el seminari i tant Tiberghien com Silvestre van participar-hi.

Joan Nogué va expressar el convenciment que alguna cosa passa: 'Ho veiem en altres

àmbits com l'increment de l'oci i el turisme vinculats amb la natura (turisme rural, passejos pel bosc...). L'interès i demanda de la gent també ha generat una oportunitat de negoci, tot i que massa sovint aquestes experiències són un artifici, un simulacre (aquest seria un altre tema per parlar, però en el qual no entraré), però és un fet que demostra que existeix una demanda per viure aquestes experiències'. I va assegurar: 'Els paisatges refugi no deixaran de buscar-se'.

Nogué va apuntar: 'L'entorn condiona, però no determina. Per això també podem trobar refugi en paisatges metropolitans, fet que permet evitar que sigui una experiència elitista. Amb tot, cercar el silenci és certament un recurs limitat. Costa trobar espais sonors sense estridències. Sovint el que aconseguim és albirar el silenci (en la ciutat, alguns carrerons, algunes esglésies quan no hi ha ofici...). Es comencen a fer espais de silenci i en aquest sentit cal recordar la sala de reflexió que va dissenyar el pintor Antoni Tàpies dins de la Universitat Pompeu Fabra, un espai de silenci i reflexió.' Tot seguit va recordar que els espais de silenci també són espais interiors, de contemplació, de conèixer-se millor a un mateix.

Els novíssims neorurals

Joan Nogués va aprofundir en un dels fenòmens que es dona en aquesta època que vivim, que té a veure amb la recerca d'un paisatge refugi i és el nou neoruralisme, amb nous tipus i models d'assentaments, gràcies a les noves tecnologies. Estem davant d'una nova territorialitat, de revisió del treball i del capital. Però Nogués es va centrar en el concepte de neorural clàssic: gent jove que abandona la ciutat per engegar un projecte alternatiu, que requereix d'un entorn especial, el que anomenem paisatge refugi.

El moviment neorural va néixer fa cinquanta anys i avui és vigent tot i que es mostra diferent, perquè d'aleshores ençà ha canviat el context social, econòmic i cultural. Internet permet el treball a distància i la xarxa de carreteres i transport s'ha ampliat, de tal manera que la connexió encongeix el territori i aquests nous neorurals no han de renunciar tampoc als elements interessants de les ciutats. És un moviment vinculat a l'agricultura ecològica, el Km 0, qüestions ambientals, d'identitat territorial, qualitat de vida i salut. El moviment va lligat també a nous valors: cooperatives d'intercanvi, moneda social, bancs del temps. Prioritzen els valors de l'ús. I són persones que tenen una noció de paisatge basada en el bé comú, un camí nou entre allò que és privat i el que és públic.

Paisatges refugi en àrees metropolitanes. El cas d'Oporto

Teresa Andresen, arquitecta paisatgista portuguesa, degana de l'arquitectura del paisatge al seu país, va explicar un projecte ambiciós que coordina i fa quinze anys que es va iniciar: un projecte sobre els espais no edificats en àrees metropolitanes, que va permès impulsar onze parcs de diferents tipologies, que es troben al voltant de la ciutat d'Oporto. El més proper, el Parc das Serras do Porto, a dotze quilòmetres de l'ajuntament. Per això ella diu que cal parlar de moviment neorural però també de moviment neourbà. 'Avui els camps són noves centralitats, que s'esdevenen en àrees petites i enmig de grans infraestructures. Són espais que, davant el món accelerat, ens permeten reviure el 'mite de la cabana', paisatges per retrobar-nos o evadir-nos de les pressions diàries.'

Teresa Andresen es planteja com conviure en les perifèries, quin paper han de jugar aquests espais-refugi, que, al cap i a la fi es troben en el si de la condició humana, perquè l'home sempre els ha buscat i creat, a través de grans jardins dins les ciutats, per exemple. Però l'arquitecta no va deixar de reivindicar que més enllà de l'activitat contemplativa, cal una activitat proactiva cap al paisatge entès com a refugi. És per això que el projecte que ella coordina té molt en compte de treballar amb la gent que viu en aquests espais, aportant la seva realitat, dificultats i possibles solucions i accions.

D'esquerra a dreta: Francesco Careri, Joan Nogué, Teresa Andresen i Federico L. Silvestre.

El paisatge refugi com a transgressió

Segurament, el moment més àlgid del seminari el va protagonitzar l'arquitecte italià Francesco Careri, autor del llibre *Walkscapes. Andar como práctica estética*. Careri va explicar una experiència que el va portar a defensar l'arquitectura nòmada: Quan al 2005 es va morir Constant, un dels pares de la Internacional Situacionista, creador de la New Babylon, un projecte d'arquitectura utòpica, per a una societat futura, van demanar a Careri un article que glossés la figura de l'artista. New Babylon va ser en origen un campament permanent per als gitanos. Aleshores Careri va fer un pelegrinatge a Alba a buscar aquella comunitat gitana dels anys seixanta. I després es va proposar anar més enllà: va caminar al llarg del riu Tíber, pel seu pas per Roma, per trobar els assentaments de gitanos que hi havia. Va trobar un munt de gent que hi vivia, no només gitanos, sinó refugiats de procedències diferents, que vivien en cabanes, entre el dins i el fora, que es convertien en refugis per a refugiats, per a amagar-se, per a sobreviure, per a gent sense recursos, desarrelats. Va comptabilitzar més de dues mil persones.

Tanmateix, una part d'aquesta gent havia triat viure així. Però de fet no podien, eren il·legals, per 'la impossibilitat d'una veritable vida nòmada en la impossibilitat d'un veritable món.' La resposta institucional són camps de concentració. Una opció que algun municipi havia assajat fou la d'acollir els immigrants en zones de poca demografia, per ajudar a sostenir el territori. Però el govern italià ha tancat i penalitzat de moment aquesta via.

Per buscar una solució, Careri i d'altres van fundar Stalker/Osservatorio Nomade, vinculat a la Universitat de Roma Tre. I Careri va iniciar el projecte Casilino 900, Savorengoker (La casa de tots), amb la participació de les comunitats gitanes i amb la voluntat de construir una casa dins la normativa, per oferir uns documents que legalitzarien la situació dels seus habitants. Era una solució també per a tots aquells que volen viure d'una altra manera i no se'ls dóna la possibilitat. I per produir aquests espais que demanen de noves regles, cal primer espais d'experimentació. El projecte s'explica en el documental [Roma To Roma diario nomade](#).

El refugi com a fuga

A la tarda, el seminari va estar enfocat sobretot al 'mite de la cabanya' i la cabanya com a construcció híbrida. Van començar l'historiador de l'art Federico L. Silvestre i l'artista Eduardo Outeuro, provinents de Galícia, plantejant el refugi des d'una perspectiva complementària a la de Careri: el refugi com a fuga. I també van continuar escrutant la idea de nomadisme, de qüestionament de la propietat privada, preguntar-se en quin moment un espai es converteix en propietat privada i per què. Quin és el grau zero del refugi?

I va continuar una ponència molt més ortodoxa, la del filòsof Gilles A. Tiberghien, que es titulava 'La cabanya, un espai paradoxal'. Es va plantejar que la cabanya és l'origen de l'arquitectura i va explicar el debat en origen, sobre si la cabanya sorgia a imitació dels animals i la naturalesa o bé era una superació de l'origen natural, degut a la facultat que té l'home per parlar i comunicar-se. Va introduir conceptes que naixien de Vitruve, Viollet le Duc, la comtessa de Ségut, Thoreau, Richard Graves, i fins i tot va mostrar films de Buster Keaton (*One Week*) i Charles Chaplin (*La quimera de l'or*).

Publicació: La Conca 2.1
Data: 20 de desembre de 2018
Autor: Rafael López-Monné
Titular: Els paisatges refugi i l'autodefensa

La Conca 5.1

Premis Blocs
Catalunya 2013
Menció especial
BlocOcat 2014

[Inici](#) [La Conca 5.1](#) [Secció](#) [Agenda d'activitats del #Vicalatà](#) [Temàtica](#) [Col·laboradors](#)

Territori · Territori polièdric

Els paisatges refugi i l'autodefensa

Fa 16 hores · per Rafael López-Monné

© rafael lópez-monné

Escrit per [Rafael López-Monné](#)

«En un món cansat i accelerat, on el soroll és sempre present, cada vegada són més les persones que busquen un paisatge en què es puguin retrobar a si mateixes o a través del qual, simplement, es puguin evadir. Hi ha qui el troba al bosc, a la muntanya o en racons inaccessibles, on la natura es manifesta de manera més salvatge. És llavors quan reapareix el mite de la cabanya, segurament —i històricament— la millor plasmació d'aquesta creixent i incessant recerca del retir, del recer, del silenci. Hi ha, però, qui és capaç de trobar aquests llocs en els paisatges quotidians. Emergeixen així espais puntuals, i fins i tot esporàdics, des d'on contemplar el paisatge o tornar a conèixer-hi de manera quotidiana, també dins de les ciutats o en la seva perifèria. Uns i altres actuen com a paisatges refugi des d'on es reclamen i es reivindiquen uns valors dels quals l'Observatori del Paisatge de Catalunya es vol fer ressò.»

el passat 13 de desembre a la Colònia Güell de Santa Coloma de Cervelló. L'Observatori del Paisatge de Catalunya continua fidel a la seva missió de provocar el debat, la reflexió i el pensament sobre el paisatge i tot allò amb què es relaciona. El seminari va estar farcit de reflexions interessants i especialment inspiradores i, si m'ho permeten, voldria compartir algunes que a mi em va generar.

*Alzina al camí de Puigcerver per la Creu del Formatge.
Alforja, Baix Camp, Tarragona*

D'entrada, la paraula refugi és sinònim de protecció. Així, els paisatges refugi serien aquells que ens donen resguard, soplug, recés —com les cabanes— davant les inclemències a les quals estem sotmesos. En aquest sentit, tinc la impressió que, d'entre els perills i conflictes que ens amenacen, els paisatges refugi estan especialment connectats amb un dels elements que més profundament caracteritzen el món on vivim: l'acceleració del temps. Cada etapa històrica es caracteritza per una manera particular d'experimentar el temps. La nostra és l'acceleració.

Luciano Cocherio, en el seu excel·lent assaig *Contra el tiempo*^[1], explica que aquesta acceleració és sistèmica, pròpia de l'estructura del nostre omnipresent sistema neocapitalista. Respon a la seva necessitat bàsica: obtenir més i més guanys cada vegada. Ja no es tracta de satisfer necessitats, la circulació dels diners és una fi en sí mateixa. Les repercussions en política són ben conegudes: l'oportunisme, el curt termini i una enorme dependència de la conjuntura i dels mitjans de comunicació. Socialment, l'acceleració genera individus dispersos, estressats, ansiosos, deprimits, necessitats de substàncies estimulants i que sempre tenen pressa.

Poquíssimes activitats s'escapen a les seves lleis. Entre elles, una part de l'agricultura, necessàriament vinculada al ritme de les estacions. Així, per exemple, el conreu de la vinya en resta parcialment al marge, si bé no pas altres aspectes vinculats a la producció del vi. Aquest aspecte em porta a pensar que, quan es reflexiona sobre la necessitat que expressa una part destacada de la nostra societat de tornar-se a vincular a la naturalesa, és probable que els aspectes de ritme i velocitat siguin més importants que no pas ens pensem.

*Pescadors de canya en un espigó.
Cambrils, Baix Camp, Tarragona
1997*

Cocheiro afirma però, que qualsevol oposició directa a aquesta acceleració està condemnada al fracàs. No n'hi ha prou amb voler desaccelerar. El sistema ho engoleix tot i acaba mercantilitzant també, per exemple, els moviments *slow*. L'autor defensa la conquesta de l'«instant» com a autodefensa, entenent-lo no com una mesura de temps, sinó d'una experiència temporal particular que ens projecta fora del ritme accelerat habitual. Durant l'instant, ens situem fora del corrent central. El temps torna a ser nostre, compassat amb el de la nostra existència (el riure, per exemple, quan és profund, ho inunda tot i ens desconnecta de l'acceleració). És el temps que ens permet un altre tipus de relació amb els objectes, amb les persones, amb el paisatge.

És difícil entendre el paisatge sense la contemplació i aquesta necessita la calma, unes certes dosis de lentitud. La visió estètica és necessàriament contemplativa. La bellesa invita a la pausa. Seguint el pensament de Schopenhauer sobre l'art, el filòsof Byung-Chul Han^[iii], explica que en entrar en un estat de contemplació, la nostra voluntat queda rellevada de qualsevol desig de fer, ens alliberem de nosaltres mateixos i s'engendra un estat en el qual el temps, es pot dir, queda aturat.

Aquesta *quietud* és precisament allò que distingeix la visió estètica de la percepció merament sensible. Byung-Chul parla de «l'eternitat del present»; la contemplació de la bellesa, així, aconsegueix superar el transcurs temporal, quelcom molt similar a la idea de Cocheiro quan advoca per la filosofia pràctica de l'instant com a mètode d'autodefensa davant la irrefrenable acceleració del temps. És en sintonia amb reflexions com a aquestes que fa temps que defenso que situar un banc davant l'horitzó és una proposta cultural enorme. És alta cultura.

*Bosc de Puigcerver.
Alforja, Baix Camp, Tarragona*

Satish Kumar^[iii] afirma que estem governats per les xifres, obsessionats amb l'economia i posseïts per la velocitat, enemics tots de la bellesa. La privació de la bellesa suposa també la privació de la veritat. Kumar defensa que l'art i la bellesa tenen un paper primordial en la lluita contra les crisis que ens tenallen. Considera però, que, en bona part, l'art ha estat segrestat per l'espectacle i els fabricants de diners. L'hem apartat de la vida. Malgrat tot, defensa que l'art té la capacitat de deslliurar-nos del jou de l'avarícia, la velocitat i el desordre. Tanmateix, experimentar la bellesa demana temps. L'essència de l'experiència temporal de l'art és, precisament, que aprenem a demorar-nos, explica Byung-Chul.

Molt probablement, tots tenim els nostres paisatges refugi, espais que inviten a la demorança, a aturar-se, a contemplar la bellesa. De vegades no cal sortir de casa per trobar-los. Un bocí d'espai emmarcat per la finestra, amb la llum adequada, potser pot esdevenir-ne un. Altres cal sortir a buscar-los. Sovint no són els més espectaculars, ni els escenaris més populars. És més important que tinguin una dimensió íntima perquè, de fet, l'espai no regala res, només facilita allò que nosaltres siguem capaços d'obtenir.

Arribats a aquest punt, permetin-me compartir un dels meus espais, un que pels habitants del Camp de Tarragona serà relativament proper: l'ermita de Puigcerver. Els qui coneixen l'indret i els horitzons que regala segur que entenen perfectament la meua tria. Pels altres, el gust per la contemplació i la recerca d'instantes amb els quals transgredir els ritmes accelerats, probablement constituïran prou bones raons per apropar-s'hi. Pels qui els agrada caminar, val la pena pujar-hi des de l'ermita de Sant Antoni —un altre indret encantador—, situada als afores d'Alforja, al peu de la muntanya.^[iv]

*Vall d'Alforja des de la serra de Puigcerver.
A l'esquerra, la serra de la Mussara, Muntanyes de Prades.
Alforja, Baix Camp, Tarragona*

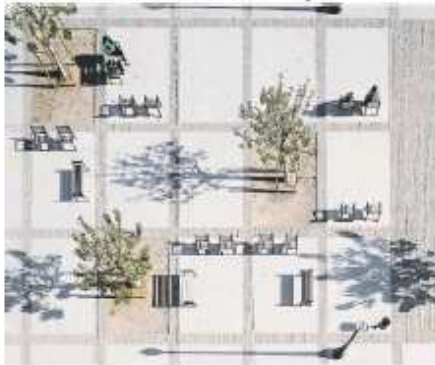
Publicació: La Vanguardia
Data: 21 de desembre de 2018
Autor: -
Titular: Diferentes miradas de la realidad

Diferentes miradas de la realidad

Entrega de los premios del concurso de fotografía 'Paisatge quotidià'

La Vanguardia · 21 dic. 2018

Mostrar la realidad cotidiana, los paisajes del día a día, desde otra perspectiva es lo que han conseguido los ganadores del primer concurso de fotografía Paisatge quotidià, impulsado por el Observatori del Paisatge con la colaboración de ATLL Concessionaria de la Generalitat de Catalunya.

El concurso, al que se presentaron 268 fotografías, "ha permitido fomentar una mirada consciente hacia los paisajes cotidianos de Catalunya y potenciar, dinamizar y ampliar el archivo de imágenes del Observatori, una herramienta colaborativa y dinámica que pretende recopilar, compartir y difundir imágenes de los diferentes paisajes de Catalunya", explicó Gemma Bretcha, responsable del proyecto y del Centro de Documentación del Observatori, durante el acto de entrega de los premios, que tuvo lugar el pasado miércoles en el Palau Macaya, de Barcelona.

Los miembros del jurado, el director del Observatori del Paisatge, Pere Sala; la directora adjunta a la presidencia de ATLL, Laia Bonet, y los fotógrafos Israel Ariño y Jon Uriarte –quien leyó el veredicto del concurso–, destacaron la calidad y la originalidad de las obras que participaron en el concurso.

Los premiados

De entre las fotografías presentadas, se otorgó el primer premio –dotado con 1.000 euros– a la obra de David Sagarzazu, una imagen que, según los miembros del jurado, "habla de la cotidianidad del paisaje urbano desde la óptica de una mirada personal que se hace universal". El segundo premio, de 500 euros, fue para Pol Viladoms, que realizó una composición técnica que "pone en valor la relación entre el paisaje y las personas que lo habitan en su día a día". Además, se concedieron dos menciones especiales, de 250 euros, a Albert Latorre y Kateryna Kaminska.